

2 Korintierbrevet

författat av aposteln Paulus år 55 e Kr,
i Makedonien under den tredje missionsresan

en bibelteologisk kommentar, del 6

av

Håkan Sunnliden

© Håkan Sunnliden, Värnamo 2014

Inget i denna bok får publiceras utan författarens skriftliga tillstånd.

Utgiven av Värnamo församling, box 624, 331 26 Värnamo

Förord

Så har jag kunnat lägga ännu en bibelteologisk kommentar till handlingarna. Vi försöker i Värnamo kyrka gå igenom Nya Testamentet i kronologisk ordning. Ordningen kan alltid diskuteras men trots det går det ganska enkelt att följa utvecklingen bland de första kristna. När vi tar oss an böckerna i kronologisk ordning kunde vi börja med *Matteusevangeliet*, fortsätta med *Apostlagärningarna 1-20:6* samtidigt som vi gjort avbrott vid de tidpunkter breven skrevs. Vi har vers för vers gått igenom först *Galaterbrevet* och sedan *Jakobsbrevet*. Vidare *1 och 2 Thessalonikerbrevet*, kompletterat med de unika verserna i *Markusevangeliet*, sedan *1 Koriniterbrevet* och nu det andra.

2 Korintierbrevet är ett krävande brev och innehåller en del svårigheter både vad gäller brevs struktur men också rent innehållsligt. I förstone verkar Paulus ha skrivit brevet för att rättfärdiga sig och visst präglas brevet av ett visst självförsvar. Men när man fördjupar sig i tankegångarna, dröjer kvar i dem, kanske brottas med dem för att förstå, visar det sig att brevet snarare är skrivet för korintiernas skull än för Paulus egen sak. Det är ett pastoralt brev.

Paulus är rädd för att församlingen vilseleds av de kringresande falska apostlarna. De har kritiserat Paulus person och tjänst och även haft framgång med sitt uppsåt att sidsteppa honom. Paulus är rädd för att hans arbete håller på att gå om intet. Det skulle inte främst skada Paulus utan korintierna och Guds rikes utbredande. Därför kämpar Paulus frenetiskt för att försöka ställa tillräta den skada de falska apostlarna åstadkommit.

Det som verkligen har skakat om mig under dessa djupstudier är att en stor del av vår tids präster och pastorer påminner om de falska apostlarna. Det handlar om "världslig" kunskap, om positioner och vältalighet. Och det handlar om andlighet utan kroppslighet, syner och uppenbarelser som inte är förankrade i något historiskt skeende.

Paulus tvingas hålla ett försvarstal i 11:1-12:10 och väljer då att ikläda sig dårens roll och att räkna upp sina umbäranden som vore de meriter. När jag stannar upp och inte bara reflekterar teologiskt över vad som sker utan anar vad det grekiska ordet *asthenéia*, hos oss ofta översatt med det svenska ordet "svaghet", faktiskt innebär kan jag röras till tårar. Redan när han första gången anlände till Korint kom han i "svaghet", det vill säga svårt misshandlad. Det pris som Paulus fick betala för att vara hedningarnas apostel är skrämmande högt. Kanske var martyrdöden trots allt en befrielse för honom. Vi firar hans åminnelse den 30 juni.

Efter denna genomgång ska vi ge oss på *Romarbrevet* innan vi fortsätter i *Apostlagärningarna 20:7ff*. Var vi sedan kommer att placera de så kallade fångenskapsbrevet och pastoraltbrevet återstår att se. Min tanke är att så att säga i efterhand placera in övriga brev som komplement till vad vi gjort fram till Paulus död. När vi kommit till *Apostlagärningarnas slut* är det dags för fortsättningsboken *Lukasevangeliet*. Vad aposteln Johannes skrivit placeras sist.

Kyndelsmässodagen 2014

Håkan Sunnliden, präst i Värnamo kyrka

Den här bibelteologiska kommentaren tillägnas

Hans Johansson

som skrev KNT:s kommentar till 2 Korintierbrevet i två delar. Hans kommentar har varit vägledande för mig.

Det var under åren med Vineyardrörelsen i början av 1990-talet vi lärde känna varandra. Hans var en mycket god och uppskattad bibellärare och det var med bestörtning vi tog emot beskedet om hans död i februari 2008. Han blev 58 år gammal.

Innehållsförteckning

Förord	3
A. INLEDNING	7
1. Den tredje missionsresan.....	7
2. Syfte, komposition och struktur	9
3. Paulus motståndare.....	11
B. KOMMENTAR	12
1:1–11 Brevets inledning	12
1:1-2 Hälsning	12
1:3–11 Tacksägelse	12
FÖRSTA HUVUDDLEN 1:12–9:15	15
1:12–2:13 Paulus knyter an	15
1:12–14 Paulus omsorg om korintierna	15
1:15–2:2 Ändrade resplaner	16
2:3–11 Tårebrevet	19
2:12–13 Ankomsten till Makedonien	21
2:14–5:19, Apostelns tjänst	21
2:14–3:6, Apostelns kännetecken.....	21
3:7–4:6, Tjänare åt ett nytt förbund.....	24
4:7–5:10, Tjänstens villkor.....	28
5:11–13, Dialog med korintierna	34
Försoningen	35
5:14–19, Om försoningens tjänst	39
5:20–7:3, Paulus enträgna vädjan.....	41
5:20–6:2, Låt försona er med Gud	41
6:3–10, Tjänsten sker under alla förhållanden	42
41 kännetecken	44
6:11–7:3, Ge oss rum i era hjärtan	46
7:4–16, Apostelns glädje över korintiernas ånger	48
8:1–9:15, Insamlingen till de heliga i Jerusalem.....	51
8:1–15, Fullfölj nu arbetet.....	52
8:16–9:5, Församlingarnas sändebud.....	55
9:6–15 Rika och frikostiga i allt.....	57
Kapitel 10-13	59
ANDRA HUVUDDLEN 10:1-13:10	60
10:1-18, Paulus försvarar sin apostlatjänst.....	60
10:1-6, Paulus uppmanar korintierna att lyda	60
10:7-18, Paulus använder makten för att bygga upp.....	62
11:1-12:13, Paulus försvarstal.....	66
11:1-21a, Prologen	68
11:21b-12:10, Talet.....	71
12:11-13, Epilogen	78
12:14-13:10, Inför apostelns besök i Korint.....	79

12:14-18 Har Titus bedragit er?	80
12:19-21 Jag är rädd att	81
13:1-4 Svaghet och styrka	82
13:5-9 Pröva er själva.....	84
13:10 Brevets syfte.....	85
13:11-13 Brevets avslutning.....	86
C. Appendix	88
1.Paulus liv – en kronologisk översikt	88
2.Inspelningar.....	89
3.2 Kor ordnat efter den Svenska Evangeliboken	90
4.Litteratur.....	91

A. INLEDNING

1. Den tredje missionsresan

Det råder ingen tvekan om att Paulus är författare till detta brev. Det präglas helt och hållet av hans stil och är fyllt med självbiografiskt material.

Det är tydligt att resplanen i 1 Kor 16:5-9 inte genomfördes. I 2 Kor förklarar han sig och anger en andra resplan, 2 Kor 2:16. Han skulle då resa direkt till Korint upp till Makedonien och sedan tillbaka till Korint. Men inte heller den rutten blev av, något som korintierna använde mot Paulus. Det är inte enkelt att klarlägga vad som hände mellan 1 och 2 Kor, men nedan har jag ställt samman en översikt som är svår att säga emot. Av Apostlagärningarna och de båda Korintierbrevet förstår vi dels att och något om hur Paulus ändrat sina resplaner och dels att han snarare skrivit fem brev än två till korintierna, se kommentaren till Apg 19:21-20:6.

- År 50 Paulus kommer till Korint, grundar församlingen och stannar i 18 månader tillsammans med Timoteus och Silas, skriver *1-2 Thessalonikerbrevet*, Apg 18:11
- År 51 På sommaren ställs Paulus till ansvar inför landshövdingen Gallio, Apg 18:12. Året 51 e Kr är fixerat genom arkeologiska fynd. Paulus lämnar Korint och reser tillbaka till Antiokia i Syrien.
- År 52 Paulus är hemma i hemförsamlingen, Antiokia i Syrien. Därmed avslutas den andra missionsresan, Apg 18:22-23.
- År 53 Paulus ger sig iväg på en tredje missionsresa som varar mellan åren 53-57, se kartan. Han har nu eller tidigare skrivit brev A till Korint som gått förlorat för oss, se 1 Kor 5:9. Paulus kommer år 53/54 till Efesus där han stannar i över två år, Apg 19:8, 19.
- År 54 Han skickar Timoteus och Erastus, via Makedonien till Korint, 1 Kor 4:17 och Apg 19:22. På hösten får han rapporter från Korint, både muntliga och skriftliga och skriver brev B, det vill säga 1 Korintierbrevet, Apg 19:10, 1 Kor 4:17.
- År 55 Timoteus kommer tillbaka från Korint tidigt på våren. Han har insett svårigheterna i Korint och återvänder till Efesus med dåliga nyheter för Paulus. Paulus gör omedelbart en snabbvisit till Korint. I Korint blir han hårt konfronterad av sina motståndare och återvänder bedrövad till Efesus. Han är fylld av sorg och smärta över vad han sett och hört, 2 Kor 2:1, 4, 12:14, 21 och 13:1. På vägen tillbaka skriver han brev C, det så kallade *Tårebrevet*, 2 Kor 2:3f, 9, 7:8, 12. Brevet levereras av Titus, 7:5-16 som också får i uppgift att slutföra insamlingen till de heliga i Jerusalem.
- År 55 Det utbryter oroligheter i Efesus, Apg 19:21-40 och Paulus arresteras. Under fängelsetiden kan ha skrivit *Filipperbrevet* och brevet till *Filemon*. När Paulus släpps fri öppnas en dörr för honom till Troas, 2 Kor 2:12. Vi läser i Apg 20:1 ”När oroligheterna hade lagt sig, kallade Paulus till sig lärjungarna och förmanade och tröstade dem. Sedan tog han farväl och for till Troas. Han ger sig iväg, sannolikt tillsammans med Timoteus. De båda längtar efter att få återse Titus som varit i Korint med *Tårebrevet*. Men Titus är inte där och därför fortsätter Paulus och Timoteus till Makedonien, 2:12f, kanske Filippi, men

också där är de trängda och oroliga, 2 Kor 7:5. Så kommer äntligen Titus dit med goda rapporter och tröst från Korint, 2 Kor 7:6-7. Det är höst och Paulus skriver brev D, det vill säga 2 Kor.¹ De dröjer kvar över vintern i Makedonien, Apg 20:1c.

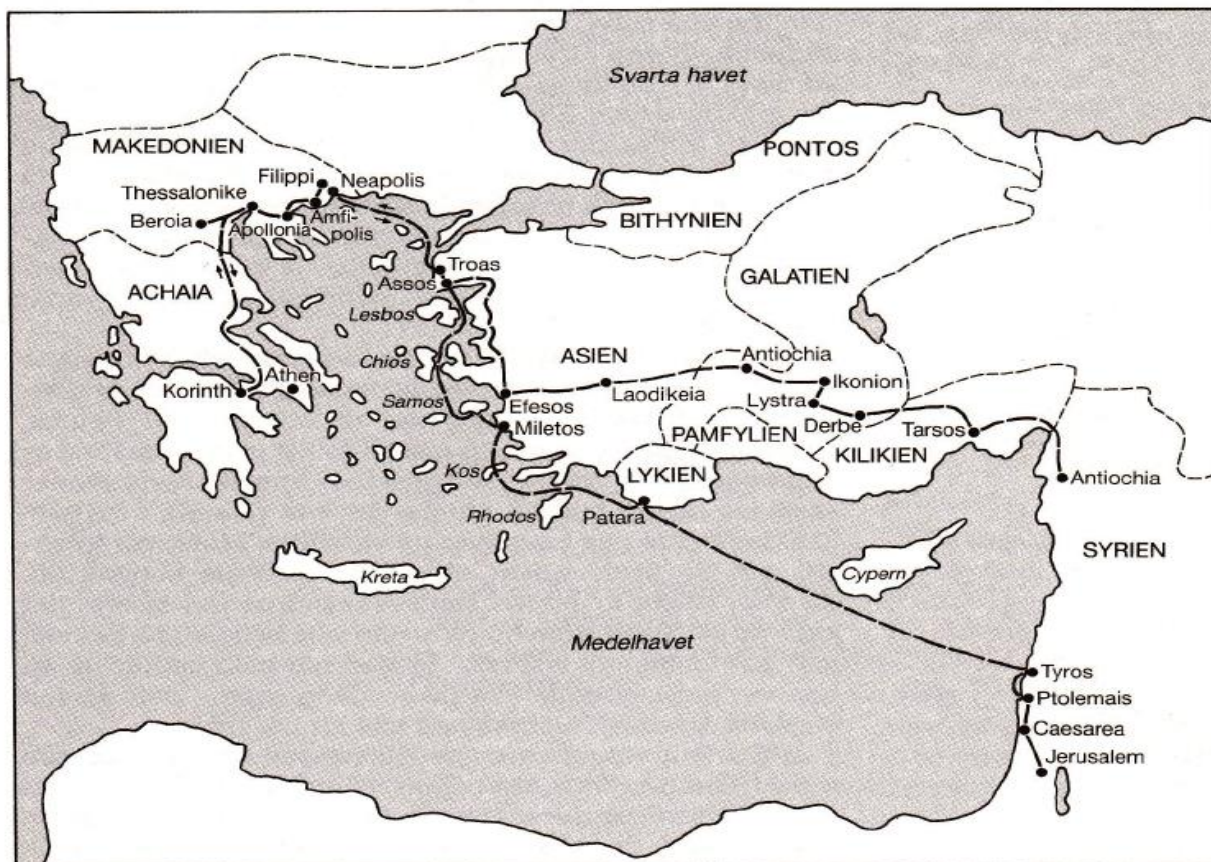
År 56 Paulus får återigen höra om de falska apostlarna i Korint och enligt vissa forskare är det först nu han skriver kap 10-13, brev E, där han särskilt adresserar dessa falska apostlar som ständigt riktar sina anklagelser mot Paulus. Så beger han sig till Grekland och Korint. Detta blir då hans tredje besök i Korint. Han stannar över vintern, i tre månader, Apg 20:2c-3a, 2 Kor 12:14, 13:1. Under dessa vintermånader görs insamlingen till de heliga Jerusalem färdig och han skriver *Romarbrevet*, Rom 16:21-23.

År 57 På våren påbörjar han så resan från Korint tillbaka Jerusalem, Rom 15:25f, Apg 20:4-6. Han har med sig kollekten. Resan går tillbaka via Filippi i Makedonien, Troas, Miletus och Efesus, se också Apg 21:1-3, till Jerusalem, Apg 20:3-21:16

Den resplan vi läste om i 19:21 har Paulus tvingats ge upp. Han kom till Korint, men tvingades resa tillbaka via Makedonien, Troas och så vidare till Jerusalem, se kartan nedan, därför att det kom till hans kännedom att det förbereddes "ett attentat mot honom, just som han skulle avseglä (från Korint) till Syrien", v 3b.

¹ Några forskare menar att det är först nu Paulus skickar Titus. Titus har då inte levererat Tårebrevet utan 2 Kor 1-9 (D) för att också i samband med denna leverans slutföra insamlingen till de heliga i Jerusalem, 8:6. Han skulle sedan ha återvänt till Paulus som efter den rapporten skrivit kap 10-13 (E) som sedan blivit ett tillägg till 2 Kor. I kap 10-13 försvarar Paulus sig själv och adresserar de falska apostlarna som ständigt riktar anklagelser mot honom, se 1:17, 3:1, 4:2, 5:12, 6:3 och 7:12. Det påverkar inte vår tolkning av 2 Kor.

Karta över Paulus tredje missionsresa

2. Syfte, komposition och struktur

Syftet med 2 Kor som det föreligger nu är ganska uppenbart. Paulus har haft stora motgångar såväl i Efesus som i Troas och Makedonien. Han har inte hämtat sig efter sin snabbvisit till Korint och oroar sig för församlingen där. Han känner också på sig att hans tjänst är ifrågasatt och att den kan komma närma sig sitt slut. Framtiden är i hög grad oviss. Emellertid kommer så Titus till Makedonien med goda nyheter från Korint. Paulus och Timoteus blir med ens mycket lättade och tröstade. De skriver så 2 Kor.

Forskarna är inte eniga om hur brevet är komponerat. Inte så få menar att brevet i sin nuvarande utformning är sammansatt av flera. En teori hävdar till exempel att det består av följande fem delar.²

1. Tårebrevet omnämnt i 2 Kor 2:2-4
2. Huvuddelen av 2 Kor, 2:14-6:13 och 10:1-13:10
3. Ett brev som skrevs med ett försonande syfte, 2 Kor 1:1-2:13 och 6:14-7:1

² Johansson har återgett denna teori från 1961 och exegeten G Bornkamm.

4. Ett brev angående insamlingen till de heliga, 2 Kor 8:1–24
5. Och ett cirkulärbrev till församlingarna i Akaja om insamlingen, 2 Kor 9:1–15.

För vårt sammanhang är det inte avgörande, knappt viktigt alls, hur brevet är komponerat, eftersom jag kommenterar det som det föreligger i sin kanoniska utgåva. Den kanske vanligaste teorin som bland andra framförs av professorn Victor Paul Furnish är att brevet till en början var två brev. Det första utgörs av kap 1-9 och det andra av kap 10-13. Det är framför allt de olika skarvarna som talar för olika enheter.³ När vi läste 1 Kor kunde de olika delarna förklaras med hjälp av sex olika tänkta tal.

Om det till exempel skulle vara så att brevet ursprungligen var två brev som slagits samman påverkar det inte innehållet. Jag vill ge brevet följande inledande struktur:

1:1–11, Inledning

1:12–9:15 Första huvuddelen (brev D)

- 1:12–2:13, Paulus knyter an
 - 1:12–14 Paulus omsorg om korintierna
 - 1:15–2:2, Ändrade resplaner
 - 2:3–11, Tårebrevet
 - 2:12–13, Ankomsten till Makedonien

- 2:14–5:19, Apostelns tjänst
 - 2:14–3:6, Apostelns kännetecken
 - 3:7–4:6, Tjänare åt ett nytt förbund
 - 4:7–5:10, Tjänstens villkor
 - 5:11–5:19, Försoningens tjänst

- 5:20–9:15, Tillämpningar
 - 5:20–6:10, Låt försona er med Gud
 - 6:11–7:3, Vidga era hjärtan
 - 7:4–16, Apostelns förtröstan
 - 8:1–9:15, Insamlingen till de heliga

10:1-13:10 Andra huvuddelen (brev E)

- 10:1-13:10 Den apostoliska auktoriteten
 - 10:1-18, En vädjan om lydnad
 - 11:1-15, De falska apostlarna
 - 11:16-12:13, En dåres försvarstal
 - 12:14-13:10, Avslutande förmaningar

13:11-13, Avslutning

³ I avsnittet Kapitel 10-13 för jag en något utförligare diskussion.

3. Paulus motståndare

I 2 Kor 11:5, 12:11 talar Paulus ironiskt om dessa ”väldiga apostlar”. De kallas i 11:13 för ”falska” eller ”ohederliga” apostlar. Paulus är medveten om sina motståndare redan när han börjar skriva 2 Korintierbrevet även om det är först i kapitlen 10-13 han försvarar sig mer utförligt. Paulus hade lämnat Korint år 52 och skrev 1 Kor två år senare, år 54. Redan i 1 Korintierbrevet anar vi att de falska apostlarna tycks utgöra själva källan till tvistefrågorna om partisöndring, avgudakött, huvudbonader och Andens gåvor med mera. Men de har tydligen hållit sig kvar i Korint och situationen har förvärrats med tiden. 2 Kor skrevs år 55 och den kritik som riktats mot Paulus har förvärrats i hans frånvaro. Till detta kommer att någon hade begått ekonomiska oegentligheter och att inställningen till insamlingen blivit negativ. Det fanns också underlag för att anklaga Paulus för att han ändrat sina resplaner.

För att närmare kunna bestämma vilka dessa är och hurdana de är behöver vi undersöka den kritik som riktas mot Paulus och det försvar han anger. Det verkar som att de har anlänt till Korint ganska nyligen. De syns ha judiskt ursprung samtidigt som de är retoriskt skolade. De predikar Kristus och vad korintierna uppfattar som evangelium. Det som gör dem misstänkta är att de också berömmar sig av sin andliga kraft och för att de får korintierna att känna sig som betydelsefulla välgörare genom att ta emot pengar. Det är närmast på det senare Paulus riktar in sig.

Paulus riktar in sig på de falska apostlarnas livsstil men säger inte mycket om deras förkunnelse och undervisning. Här finns ingen läromässig uppgörelse som till exempel den om omskärelsen i *Galaterbrevet*. Snarare tycks det handla om en främmande ande, 11:4. Han kontrasterar det gamla och nya förbundet, talar om hur bokstaven dödar medan den nya tjänsten överflödar av härlighet, se kommentaren till 3:7–4:6.

- 2:17 de tjänade pengar på sin predikoverksamhet (11:20)
 - 11:8 Paulus lät andra betala för korintierna
- 3:1-3 de bar med sig rekommendationsbrev
 - 3:2 Korintierna är själva Paulus rekommendationsbrev
- 4:7 de betraktade ”den väldiga skatten” som något de förfogade över
 - 4:7 ”den väldiga skatten” kommer inte från oss utan från Gud
- 5:12 de berömmar sig av yttre ting (som kraftgärningar, mirakler och andliga upplevelser)
 - 12:1-5 Paulus tvingas berätta om sina upplevelser
 - 12:12 Paulus gör tecken och under i all uthållighet
- 10:13-17 de berömmar sig omåttligt av andras arbete
 - 12:15 Paulus vill inte berömma sig alls av andras arbete
- 11:13ff de uppträder som Kristi apostlar, som tjänare åt rättfärdigheten
 - 11:23 Paulus är det desto mer
- 11:20 de utnyttjade korintierna
 - 11:9, 12:20 Paulus aktade sig för att vara en börda för dem
- 11:23 de ansåg sig vara Kristi tjänare
 - 12:23-29 Paulus var Kristi tjänare också i motgång
- 11:22-23 de berömde sig av sin härkomst
 - 11:21 men det vågade Paulus också

B. KOMMENTAR

1:1–11 Brevets inledning

1:1-2 Hälsning

1:1 Från Paulus, genom Guds vilja Kristi Jesu apostel, och från brodern Timoteus till Guds församling i Korint och till alla de heliga i hela Akaja. 2 Nåd vare med er och frid från Gud, vår Fader, och Herren Jesus Kristus.

Paulus medarbetare **Timoteus** står som avsändare tillsammans med Paulus. Timoteus hade stannat kvar när Paulus lämnade Korint första gången och han var väl förtrogen med situationen i Korint. Han hade sedan följt med Paulus från Efesus via Troas till Makedonien. Lägg märke till att Paulus redan från början betonar att han är Guds apostel liksom församlingen är Guds församling. Han skriver emellertid till **alla de heliga i hela Akaja**. Vad som hände i Korint var knappast okänt för övriga Akaja. Paulus använder aldrig ordet *helig* i singularis, förutom i Fil 4:21, men också då syftar ordet på helheten. Ordet talar om vår relation till Gud. Det är Han som är helig och vi har del av honom. Vi kan säga att vi tillhör eller är avskilda för honom.

Orden **nåd och frid** är starka teologiska begrepp.⁴ Här stryks dessa ord under ytterligare genom att Paulus säger att nåden och friden kommer **från Gud, vår fader, och Herren Jesus Kristus**. Paulus fortsätter med att fästa blicken på Gud själv när han nu går över till att lovprisa all trösts Gud.

1:3–11 Tacksägelse

1:3 Välsignad är vår Herre Jesu Kristi Gud och Fader, barmhärtighetens Fader och all trösts Gud, 4 han som tröstar oss i all vår nöd, så att vi kan trösta dem som är i nöd med den tröst vi själva får av Gud. 5 Ty såsom Kristuslidanden flödar över oss, så överflödar genom Kristus också den tröst vi får. 6 Om vi lider nöd, sker det för att ni skall få tröst och frälsning. Om vi blir tröstad, skall också det uppmuntra er och ge er kraft att uthålligt bära samma lidanden som vi. 7 Och det hopp vi har när det gäller er är fast, eftersom vi vet att liksom ni delar våra lidanden, så delar ni också den tröst vi får.

Paulus får sin tröst ifrån Gud. Det var visserligen genom Titus ankomst trösten blir påtaglig, men Paulus förstår det som händer runt omkring oss som Guds närvaro och Guds vilja. Paulus hade vuxit upp med ordet **välsigna**, grekiska *eulogetos*. Det förekommer flitigt i det judiska sammanhanget. Ofta handlar det om att Gud räddar oss ur all nöd och det är framför allt i det sammanhanget som Gud välsignas, se till exempel Ps 28:6, Dan 3:28 (i översättning heter det här lovad vare Gud) eller Luk 1:68. Nu använder Paulus detta uttryck därför att han, åtminstone för tillfället, har räddats ur lidande och nöd. **Han tröstar oss i all vår nöd.**

Jesu Kristi Gud och Fader är barmhärtighetens Fader. Också det senare är typiskt judiskt, se till exempel 2 Mos 34:6, 2 Krön 30:9, Neh 9:17, 31 eller Ps 86:15. När Paulus sedan bygger på med **all trösts Gud** blir den inledande tacksägelsen mäktig. Det grekiska ordet för tröst, *parakalein* är rikt. Det betyder riktigt just trösta eller vederkvicka som här eller i v 7, 7:6

⁴ Jag stannar inte längre vid sådana ord som jag kommenterat i tidigare kommentarer. Det blir för mycket upprepningar. Se i stället min kommentar till

och 13. Men det kan också betyda mana, uppmana, förmana som i 5:20 och 6:1 eller be om hjälp, se 12:8. Ibland överlappar betydelserna varandra som i 5:20.

Trösten kommer från Gud och den är konkret och den stannar inte som hos oss vid en inre känsla. Det är genom att ta emot och uppleva trösten som vi kan trösta andra. Det förpliktar att ta emot från Gud.

V 5 Det är inte alldeles säkert att vi förstår vad Paulus menar när han skriver: **Ty såsom Kristuslidanden flödar över oss, så överflödar genom Kristus också den tröst vi får.** Han skriver att trösten kommer genom Kristus som om Kristus var förmedlare av trösten. Men läser vi 4:10–14 förstår vi det annorlunda. Vi måste förstå versarna ovan som att själva delaktigheten i Kristuslidandena är trösten. Detta att ha fått ta emot lidande och tröst är synonymt med att vara delaktig av Kristi lidande, död och uppståndelse, jämför med 13:4. Så länge vi lever på jorden och bär på vår syndfullhet, om än i Kristus, är vi delaktiga av hans lidande och hans uppståndelsekraft. Det är inte så att jag är svag i mig själv och stark i honom, utan jag är på en gång svag och stark i honom. Jag upplever både lidande och tröst. Livet i Kristus har alltid denna dubbla karaktär. Petrus talar på samma sätt i 1 Petr 4:13 och 5:1. Paulus talar med andra ord om ett livsmönster. Svårigheterna i Efesus, hugg och slag, inre oro och ängslan är en del av livet och förstås som en delaktighet i Kristus.

Det eskatologiska perspektivet fördjupar vår förståelse. Guds rike kommer till oss bland mycket annat med tröst. Profeten Jesaja talar om hur Gud ska trösta sitt folk, se Jes 12:1, 40:1, 49:13, 61:2 och läs även om hur Symeon väntade på denna Guds tröst, Luk 2:15. Detta perspektiv blir tydligt när vi läser om **det hopp vi har ...** Jämför också nedan med v 9.

Vi får trösten från Gud genom/i Kristus. Därför kan Paulus skriva att korintierna är delaktiga av **samma lidanden som vi**. Vi är alla delaktiga av Kristus, se också Fil 1:29 och 1 Thess 3:3.

1:8 Bröder, vi vill att ni skall veta vilken nöd vi fick utstå i Asien. Vi hade det mycket svårare än vi kunde bära, så att vi till och med misströstade om livet. 9 Ja, vi hade redan inom oss fått dödsdomen, för att vi inte skulle lita på oss själva utan på Gud, som uppväcker de döda. 10 Ur en sådan dödsfara räddade han oss, och han kommer att rädda oss. Till honom står vårt hopp att han även i fortsättningen skall rädda oss, 11 när också ni hjälper oss genom er förbön. Så kommer många människor att tacka Gud för oss, för den nåd vi fått.

Paulus upplevde konkret tröst i Asien. Han preciserar inte hur men av 11:23b-30 förstår vi att han fått del av mycket lidande. Av 11:23 drog vi slutsatsen att han förmodligen suttit fängslad i Efesus med oviss utgång. I dessa svårigheter kan han ha skrivit *Filippbrevet* och *brevet till Filemon*. Det förra kallas allmänt för glädjens brev, vilket skulle passa bra in på inledningen av 2 Kor.

Korintierna hyllade kraften och styrkan. Det var denna attityd som hånade Paulus för allt hans elände. De såg inte Kristusmönstret. Paulus gömmer inte undan sina svagheter eller dödsdomen eftersom också dessa finns ”i Kristus”. Han har varit nära döden och där lärt sig att lidandet har en skapande funktion. Han skriver: **vi hade redan inom oss fått dödsdomen, för att vi inte skulle lita på oss själva utan på Gud, som uppväcker de döda.** Människan kan odla sitt självförverkligande och sin självtillit, men när hon närmar sig döden förstår hon inte bara att denna självgodhet är bräcklig utan också att den var vilseledande. Den var en

lögn. Paulus förstår livets elände som den gudomliga pedagogiken och erkänner därför Gud som Gud, - fullt ut, under alla omständigheter.

Detta är brevets inledning. Den börjar med att Paulus tackar och lovar (hebreiska välsignar) Gud och så avslutar han inledningen med orden **Så kommer många människor att tacka Gud för oss, för den nåd vi fått.** Detta brev är därför inte bara riktat till korintierna och alla de heliga i Akaja, utan till alla de heliga genom alla tider. Efter denna inledning övergår Paulus till den första huvuddelen, där han betygar sin omsorg om korintierna, beskriver den apostoliska tjänsten och dess följder för korintierna.

FÖRSTA HUVUDDLEN 1:12–9:15

Som jag skrev inledningsvis finns det olika teorier om brevets helhet. Den vanligaste är att brevet ursprungligen varit två olika brev som sammanfogats. Det spelar ingen roll i detta sammanhang, men jag har genom mitt sätt att disponera kommentaren gett utrymme för en sådan förståelse. Den första delen består av tre större avsnitt och ett antal mindre avsnitt.

- 1:12–2:13, Paulus knyter an
 - 1:12–14 Paulus omsorg om korintierna
 - 1:15–2:2, Ändrade resplaner
 - 2:3–11, Tårebrevet
 - 2:12–13, Ankomsten till Makedonien

- 2:14–5:19, Apostelns tjänst
 - 2:14–3:6, Apostelns kännetecken
 - 3:7–4:6, Tjänare åt ett nytt förbund
 - 4:7–5:10, Tjänstens villkor
 - 5:11–5:13 dialog med korintierna
 - 5:14–19, Försoningens tjänst

- 5:20–9:15, Tillämpningar
 - 5:20–6:10, Låt försona er med Gud
 - 6:11–7:3, Vidga era hjärtan
 - 7:4–16, Apostelns förtröstan
 - 8:1–9:15, Insamlingen till de heliga

1:12–2:13 Paulus knyter an

Enligt 7:7 och 15 har Titus kommit från Korint till Paulus, som befinner sig i Makedonien, med goda nyheter. Och ändå måste Paulus redan från början adressera några problem. Han har enligt 7:8 tidigare skrivit ett brev som gjort dem bedrövade och av 1:12–2:2 förstår vi att det riktas anklagelser mot honom som inte får stå oemotsagda. Det gäller hans auktoritet, förändrade resplaner, någon person som vållat Paulus och församlingen stor sorg och kanske problem med penninginsamlingen till de heliga i Jerusalem.

Vi kan dela upp det första större avsnittet i fyra mindre avsnitt och kommenterar dem var för sig.

1:12–14 Paulus omsorg om korintierna

1:12 Vi kan med gott samvete berömma oss av att vi här i världen, och särskilt mot er, har uppträtt i helighet och renhet inför Gud och inte varit ledda av världslig visdom utan av Guds nåd. 13 Ty vi skriver inget annat till er än det ni läser och kan förstå. Och jag hoppas att ni ända till slutet kommer att förstå 14 det ni redan delvis har förstått: att vi är er berömmelse liksom ni är vår berömmelse på Herren Jesu dag.

Paulus säger ifrån från början att han aldrig haft dåligt samvete för sitt sätt att relatera till korintierna. Han och hans arbetslag **har uppträtt i helighet och renhet inför Gud**. Eftersom han tydligen mer än en gång ändrat sina resplaner anklagas han för att ha handlat lättsinnigt mot dem. De förstår inte att Paulus själv inte bestämmer över sitt liv. Han betraktar sitt liv och sitt arbete ur en annan synvinkel än vi människor vanligtvis gör. Han vill inte vara ledd av **världslig visdom utan av Guds nåd**. Detta försökte Paulus förklara redan i 1 Kor 2, se kommentaren till detta kapitel och 2 Kor 4:2 och 5:9–11. Det fanns dem i Korint som gång efter annan misstänkliggjorde Paulus, se 10:10, och som det inte var lätt att försvara sig mot. Men, skriver Paulus i v 13, har han alltid skrivit så att det de läser **går att förstå**. Om de vill.

I stället för att bedriva kampanjer mot varandra borde de förstå att de tillsammans utgör Kristi församling, att Paulus och de andra är korintiernas berömmelse och att de är hans **berömmelse på Herren Jesu dag**. Paulus talar ofta om att han berömmar sig eller är stolt. Han använder ordet 59 gånger i sina brev varav 28 är i 2 Kor. Vid denna tid var det inte fult att vara stolt eller att berömma sig. I Ps 32:11 står det i svensk översättning: ”Var glada i Herren och fröjda er” och i grundtexten står det faktiskt ”Var stolta i Herren och fröjda er”. Visst finns det osund berömmelse, men motsatsen är inte ingen berömmelse alls, utan en rätt berömmelse. Det rätta kriteriet för detta finns i Jer 9:23f och det är också så Paulus använder det, se 1 Kor 1:31 eller här i 10:17. Juden förknippar alltid stolthet med Herren själv, se 5 Mos 10:20f. Men i Korint fanns det dem som berömde sig på felaktiga grunder.

Paulus vill inte göra upp sina egna planer, inte ens resplaner, utan menar sig vara helt beroende av Guds nåd, v 12. Hur kan vi veta om vi ”förtjänar beröm”? Förutom att berömmet ska vara relaterat till Herren Jesus ska det också uppenbaras på Herren Jesus dag, skriver Paulus, se 5:7–10. Det är då Paulus ska vara korintiernas stolthet och det är då de ska vara hans stolthet. Återigen ser vi hur Paulus talar med ett eskatologiskt perspektiv. När detta är sagt vill han ändå göra några klarlägganden.

1:15–2:2 Ändrade resplaner

1:15 Då jag litade på detta ville jag först komma till er, för att ni skulle få välsignelsen av ett andra besök. 16 Jag ville besöka er på genomresan till Makedonien och därifrån komma tillbaka till er och så utrustas av er för resan till Judéen.

Paulus har i sitt beroende av Guds ledning ställt in ett planerat besök och dragit på sig kritik. Han hade hoppats kunna göra ett andra besök utifrån att han var deras stolthet och berömmelse. När han skulle komma skulle de **få välsignelsen** av ett andra besök eller ordagrant på grekiska av ”en andra nåd”. Han hade tänkt sig att resa från Efesus, via Makedonien, till Korint och så **utrustas för resan till Judéen**, tillbaka till Jerusalem. Men så blev det inte. Gud ville något annat.

1:17 Handlade jag då tanklöst när jag fattade detta beslut? Eller fattar jag mina beslut som jag själv finner bäst, för att mitt ja skall vara ja och mitt nej vara nej? 18 Så sant Gud är trofast: vårt budskap till er är inte ja och nej. 19 Ty Guds Son Jesus Kristus, som bland er har blivit predikad av oss, av mig och Silvanus och Timoteus, han kom inte som ja och nej, utan ett ja har kommit genom honom. 20 Ty alla Guds löften har i honom fått sitt ja. Därför får de också genom honom sitt amen, för att Gud skall bli ärad genom oss. 21 Den som befäster oss och er i Kristus och som har smort oss, det är Gud. 22 Han har även satt sitt sigill på oss och gett oss Anden som en handpenning i våra hjärtan.

v 17 Paulus ställer själv frågan om han har handlat tanklöst. **Fattar jag mina beslut som jag själv finner bäst?** Så att han, likt Jesus, skulle kunna säga att ja är ja och nej är nej. Nej, Paulus begär inte att de ska tro på honom i den meningen. Han tror inte ens själv på sig och känner sig inte bunden till sin egen planering. Han vet att han inte längre själv bestämmer över sitt liv utan Herren Jesus. Så vänder Paulus på resonemanget och uppmanar korintierna att också de måste lära sig att tro på herren Jesus. Tro på Gud och tro på Guds Andes ledning. Också de ändrade resplanerna ligger i Guds händer.

V 18-22 är närmast att betrakta som en teologisk exkurs. **Gud är trofast och vårt budskap till er ...** på grekiska *o logos emon* är dubbelydigt. Det syftar dels på vad Paulus sagt om det kommande besöket och dels på den förkunnelse han Silvanus och Timoteus förmedlat. Paulus tycks släppa problemet och istället koncentrera sig Guds trofasthet och på den förkunnelse de förmedlat. På samma sätt som Gud är trofast är också Paulus trofast mot dem.

När Gud kom till oss handlade det inte om spridda tankar, idéer eller föränderligheter utan om Guds Son Jesus Kristus. Paulus betonar att Jesus är Gud kommen som människa. Han kom inte som ja och nej, utan genom **honom har alla Guds löften fått sitt ja**. Detta är Guds trofasthet och detta är vad Paulus vill trofast vill förmedla. Bara så **blir Gud ärad genom oss**. För att detta alls ska kunna äga rum behövs förkunnare, sådana som Paulus, Silvanus och Timoteus. Det var genom dem som korintierna blev kristna. Paulus är församlingens grundare, 1 Kor 3 och dess far, 1 Kor 4:15. Detta är inte något eget påstående. Det bekräftas enligt principen av två eller tre vittnen, Silvanus och Timoteus, 5 Mos 17:6, 19:15 och Joh 8:17. Och naturligtvis av korintierna själva. I varje gudstjänst bekänner vi Gud som trofast och det är de kristnas sak att säga sitt amen både till Gud och till dem han har sänt. Korintierna bör säga sitt amen till Paulus och inte beklaga sig över honom. Om det inte hade varit för Paulus hade de inte heller kunnat tacka Gud eller alls säga sitt amen. Anklagelsen om lättsinne borde riktas mot dem själva. Paulus menar att de inte ska bedöma honom som vore han skild från Kristus.

Genom att påminna om att de alla är intagna i Kristus har Paulus lyft problemet till en ny nivå höjd över alla personliga tyckanden, missförstånd eller praktikaliteter. Han har förenat dem i vad som är själva evangeliets kärna, vår relation till den trofaste Guden.

V 21-22 innehåller fyra particip. Gud är den som befäster, som smort, som satt sigill på oss och som gett oss Anden som handpenning.

Det första participet står i presens, det vill säga Gud **befäster oss och er**, pågående, i tron på Kristus. Paulus har tidigare i Gal 3:27 skrivit att vi blir döpta in i Kristus och senare i Rom 6:3. Riktningen går mot Guds trofasthet och därför ska de inte anklaga Paulus för trolöshet.

Det andra participet säger att Gud **har smort oss**. Detta particip står i aoristus vilket betyder att det är en avslutad handling i det förgångna. Vi ska förstå det som att när vi inlemdes i Kristus, den Smorde, kom vi in under hans smörjelse. I 1 Kor 12:13 skrev Paulus att vi alla har blivit döpta till en och samma kropp och all har vi fått en och samme Ande utgjuten över oss. Förebilden för detta finns till exempel i 1 Sam 16:13, Jes 61:1f, Luk 3:21f, 4:18f och Apg 10:38, se också 1 Joh 2:20 och 27.

Det tredje participet talar om att Gud **även har satt sitt sigill på oss** eller beseplat oss. Termen säger att vi har blivit Guds tillhörigheter. Vi identifieras härmed som Guds barn, vilket vi också är, jämför Ef 1:13 och 4:30.

Det fjärde participet säger Gud har **gett oss en handpenning** eller en borgen. Termen beskriver en förskottsbetalning samtidigt som den garanterar fortsättningen. Den som har tagit emot en del väntar på helheten, se också 5:5 och Rom 8:23. Det som återstår är helgelsen. Den Helige Ande är given som ett förskott eftersom Anden i grund är en eskatologisk storhet. Anden är den tillkommande världens liv, ett liv som vi med andra ord får del av och till dels kan leva redan här i tiden.

Paulus har nu praktiskt taget överbetonat vad han vill ha sagt. Vi är, med allt vi har, helt intagna i Kristus, under honom och hans efterföljare. Vi ska säga vårt amen, vårt ja till detta även om omständigheterna gjort att Paulus fick ändra sina resplaner till ett nej. Gud har inte på grund av de ändrade resplanerna blandat ihop ja och nej. Livet i Kristus är ett enda stort ja och ingenting annat även om Paulus aldrig kom som han hoppats. Så fortsätter han:

1:23 Jag för min del tar Gud till vittne att det var för att skona er som jag inte längre kom till Korint. 24 Inte så att vi är herrar över er tro, utan vi är medarbetare till er glädje, eftersom ni står fasta i tron. 2:1 Jag hade nämligen bestämt mig för att inte komma och göra er bedrövade igen. 2 Om jag bedrövar er, vem gör då mig glad, om inte just den som jag har bedrövat?

Nu får vi veta skälet till att han inte kom. Det **var för att skona er**. Det var inte för sin egen skull Paulus fick ställa in resan utan för deras bästa. När Paulus skrivit detta fortsätter han skyndsamt tillägga att han, Silvanus eller Timoteus **inte är herrar över deras tro**. Han hade inte tänkt mästra dem även om han hade kunnat göra det. Istället **är vi medarbetare er till glädje**. När han använder ordet glädje är det ett mycket starkt ord eftersom det syftar på den himmelska glädjen, saligheten, se till exempel Gal 5:22, Rom 14:17, 15:13 eller Fil 1:25. Det är Paulus uppdrag att inte bara förmedla Kristus, befästa dem i tron utan också att låta dem fyllas av salighet. Men i det läge som rådde i Korint var det tydligen inte möjligt. Det fanns för mycket som var ouppklarat. Om Paulus hade anlänt hade de snarare blivit bedrövade.

V 2 är inte självklar att översätta och här i FB svår att förstå. Johansson diskuterar översättningen och slutar med att rekommendera David Hedegårds översättning. Hedegård översätter:

Ty om jag vållar er sorg, vem har jag sedan som kan bereda mig glädje (mer än er, som jag har vållat sorg?)

Parentesen har jag satt för att göra meningen tydligare. Bo Giertz har översatt på ett liknande sätt, men gjorde versen till två frågor: Vem ska göra mig glad? Den som jag har bedrövat?

Paulus reste med andra ord aldrig – då. Vad som sedan hände, om vi följer de tankar jag anammat i detta avseende är att Timoteus, senvåren år 55 kommer tillbaka till Efesus från Korint. Och han har med sig dåliga nyheter. Så dåliga att Paulus ändå gjorde en snabbvisit till Korint. När han den gången anlände blev det som han befarat helt misslyckat. Paulus och korintierna kunde inte nå varandra och bedrövad reste Paulus tillbaka till Efesus. Under resans gång eller hemkommen till Efesus skrev han det så kallade Tårebrevet, ett brev vi inte har tillgång till men som Paulus nu nämner om.

2:3-11 Tårebrevet

3 Jag skrev som jag gjorde för att jag inte skulle bli bedrövad vid min ankomst genom dem som borde glädja mig. Jag är nämligen övertygad om att min glädje är allas er glädje. 4 Det var i djup nöd och ångest, under många tårar, som jag skrev till er, inte för att ni skulle bli bedrövade utan för att ni skulle förstå vilken kärlek jag har just till er.

Paulus försöker redan ut debaclet i Tårebrevet där han skarpt går tillrätta med missförhållandena i församlingen. Genom brevet får han ge uttryck för det han inte kunde förmedla under sin snabbvisit. Av det som följer i 2 Kor framgår åtminstone att han skrivit om en grov förseelse och att han förordat en bestraffning. Här förklarar han **varför han skrev som han gjorde**. Syftet med Tårebrevet var tvåfaldigt, dels försökte han skriva så att de inte **skulle bli bedrövade** och dels vill han de skulle **förstå vilken kärlek** han har till korintierna. **Jag är nämligen övertygad om att min glädje är allas er glädje**. Han litade nu på att detta brev ändå skulle falla i god jord. Det var skrivet i djup nöd och ångest. Hur det gick med brevet fick han veta först då Titus kom från Korint till Makedonien där Paulus och Timoteus nu befinner sig och varifrån de skriver 2 Kor. Vi vet att Titus kom med goda nyheter. Brevet blev väl mottaget. Paulus fortsätter:

5 Om en viss person har orsakat sorg, så är det inte mig han har bedrövat, utan er alla i viss mån - för att inte säga för mycket. 6 Det räcker med den bestraffning han har fått av de flesta. 7 Nu bör ni i stället förlåta och trösta honom, så att han inte alldeles går under i sin djupa sorg. 8 Därför uppmanar jag er att bemöta honom med kärlek. 9 När jag skrev till er, var det också för att få veta om ni skulle bestå provet och vara lydiga i allt. 10 Den som ni förlåter, honom förlåter också jag. Ty det jag har förlåtit, om jag haft något att förlåta, det har jag gjort för er skull, inför Kristi ansikte, 11 för att vi inte skall bli överlistade av Satan. Hans avsikter känner vi till.

V 5-8 Versarna 2:5-13 har sitt parallellställe i 7:7-13. Bägge avsnitten refererar till samma förlopp och de kompletterara varandra. För att få en fylligare bild av skeendet ska vi därför studera dessa avsnitt tillsammans. Uppgifterna kommer i en märklig ordning. Här sägs i v 5 att en viss person har orsakat sorg och av 7:12 framgår att denne gjort orätt. Personen i fråga, en han, se v 6, 7, 8 har bestraffats och syftet är nu att återupprätta denne. Av 7:8ff förstår vi också att församlingen som sådan har gjort sinnesändring och tagit itu med orätten.

Här står inte klart vad för orätt mannen har begått men den har drabbat hela församlingen, **inte mig ... utan er alla**. Det verkar troligt att inte alla har insett detta eftersom **den bestraffning han har fått ... har han fått av de flesta**. En tanke som slår mig är att de som inte ville bestraffa mannen istället har försökt göra detta till ett problem mellan mannen och Paulus. Paulus skriver därför att detta inte alls stannar vid ett personligt problem. Det står ingenting om vad bestraffningen består av, men det kan till exempel varit så att mannen under en tid uteslutits från nattvarden. Nu har emellertid situationen ändrats efter att Paulus skrivit Tårebrevet, 2:4, 7:5-12 och nu ska ni **i stället förlåta och trösta** mannen, **så att han inte alldeles går under i sin djupa sorg**. I 7:9-11 gör Paulus skillnad mellan världslig sorg och sorg efter Guds vilja. Sorgen kan lätt övergå i bitterhet och förtvivlan och därför är det viktigt att församlingen **bemöter honom med kärlek**.

V 9-11 visar oss något tänkvärt. När Paulus skrev Tårebrevet var det inte bara för att han själv var sårad eller besviken utan lika mycket för att pröva församlingen. Hans stora vända rörde inte honom själv utan gemenskapen i sin helhet, den församling som han grundat. Skulle gemenskapen **bestå provet och vara lydiga i allt**. Det var den stora vändan och det är mot

den bakgrunden Tårebrevet måste förstås. Paulus förstår korintiernas relation som en relation till Kristus, inte främst till sin egen person, 4:5, 10:18. Redan när vi studerade 1 Kor förstod vi att det handlade om de heligas gemenskap. Det är de heligas gemenskap som inte får förgiftas. Det betyder också att när en orätt begåtts är den ur världen först när församlingen godtagit upprättelsen. Det var församlingens gemenskap som var hotad genom den orätt mannen begått. Följaktligen verkar det som att den mindre grupp som inte hade förstått mannens orätt nu ändå har gjort det och låtit meddela Paulus detta genom Titus.

Vari bestod då denna orätt?

Det finns åtminstone två tolkningar av denna orätt som återkommer i 7:8–12. Och för att få underlag för tolkningarna behöver också det avsnittet läsas. Den första tolkningen gör gällande att mannen ifråga, okänd för Paulus, är samme man som i 1 Kor 5:1-5 har ett förhållande med sin ”fars hustru”. Det var den vanligaste tolkningen även om kyrkofadern Tertullianus (160-225 e Kr) ifrågasätter denna.⁵ Det finns likheter i de båda texterna och i båda fallen rör det sig om en grov försyndelse som skadar hela gemenskapen. I båda texterna omnämns satan, men på lite olika sätt. I den första texten överlämnas mannen åt satan för att han om möjligt ska bli frälst på Herrens dag. Satan får därmed en närmast positiv betydelse, men i vår text talar Paulus om att vi ska förlåta mannen så att vi inte blir överlistade av satan. Satan är här inget redskap utan utgör snarare ett hot i negativ betydelse. I båda texterna bestraffas mannen strängt. I 1 Kor 5 fälls en dom över mannen och han utesluts ur de heligas gemenskap för att kunna bli frälst medan det i vår text i stället handlar om att förlåta och att återupprätta honom.

Hans Johansson skriver i sin kommentar: ”I bägge sammanhangen värnar Paulus om församlingens andliga hälsa, jämför 1 Kor 5:1, 6-8 med 2 Kor 2:5, 9 och 7:12. Men eftersom de förordade åtgärderna får olika resultat verkar det vara två olika situationer.” I stället lanserar Johansson en alternativ tolkning byggd på följande fakta från 2 Kor:

- den aktuella handlingen vara en enstaka handling, 7:12
- den skyldige var känd, 2:5-8, 10 och 7:12
- han hade gjort *orätt* och vållat församlingen grov skada, 7:12, 2:5
- han var medlem i församlingen, 2:6, eftersom han utsatts för bestraffning
- handlingen drabbade Paulus personligen, 2:5, 10
- samtidigt som den drabbade de heligas gemenskap, 2:5
- skadan ledde till att Paulus ändrade sina resplaner, 2:12f
- alla var till en början indragna, men friades allteftersom, 7:11
- församlingens omvändelse var en följd av det så kallade ”Tårebrevet”, 7:9

Johansson menar att det grekiska ordet för o-rätt, *adikoi*, 7:12, har en allmän betydelse och skulle till exempel kunna syfta på en orätt vilken som helst snarare än en sexuell handling. Ordet används så i till exempel i Matt 20:13 och Filemon v 18. Tolkningen bygger på att ordet syftar på ett ekonomiskt brott och att orätten handlade om förskingring i samband med insamlingen till de heliga i Jerusalem. Det kan rent av ha varit sådana som menade att Paulus begått denna orätt och att han därför inte vågade besöka dem i Korint. Så kom ord att stå emot

⁵ Detta var den vanligaste tolkningen ända fram till och med 1900-talet, se Furnish, sidan 163ff. Furnish redogör noggrant för kritiken av denna tolkning och för argumenten för vad de flesta av 2000-talets exegeter är överens om, nämligen att det inte är fråga om samme man och samma händelse i 1 Kor 5 och här i 2 Kor 2. Furnish själv stannar vid att Paulus förolämpats och skriver inget om ekonomiska oegentligheter. Johansson som jag följer går något längre i sin tolkning.

ord. När Paulus gjorde sin snabbvisit visste församlingen inte vad den skulle tro och på hemvägen skriver Paulus ”Tårebrevet”. Församlingen med medarbetaren Titus i spetsen tar till sig brevet, reder ut saken, hittar och bestraffar den skyldige. Paulus har lämnat Efesus och begett sig till Troas för att predika men har ingen ro, eftersom han ännu inte vet hur Tårebrevet tagits emot av korintierna.

2:12–13 Ankomsten till Makedonien

2:12 När jag kom till Troas för att predika Kristi evangelium, hade Herren öppnat en dörr för mig. 13 Ändå fick jag ingen ro i min ande, eftersom jag inte fann min broder Titus där, så jag tog avsked av dem och for till Makedonien.

Med dessa rader avslutar Paulus det första större avsnittet som handlar om hur han knyter an till församlingen i Korint och de händelser som har utspelat sig där. Hans längtan efter Titus var lika mycket en längtan efter att få veta hur det stod till med församlingen i sin helhet. Han återkommer i denna sak i 7:4 och vidareutvecklar den i 7:5–16. I 7:7 betonas hur han längtat efter Titus.

Så fortsätter vi med det andra större avsnittet som jag delar in i fyra mindre avsnitt enligt följande:

2:14–5:19, Apostelns tjänst

- 2:14–3:6, Apostelns kännetecken
- 3:7–4:6, Tjänare åt ett nytt förbund
- 4:7–5:10, Tjänstens villkor
- 5:11–5:19, Försoningens tjänst

2:14–5:19, Apostelns tjänst

Den övergång som nu sker är abrupt. Plötsligt börjar Paulus tacka Gud och från att ha talat om sin oro talar han nu om sitt segertåg. Vi läser:

2:14–3:6, Apostelns kännetecken

2:14 Men vi tackar Gud, som alltid för oss fram i Kristi segertåg och genom oss överallt sprider sin kunskaps väldoft. 15 Ty vi är en Kristi rökelse inför Gud bland dem som blir frälsta och bland dem som blir förtappade, 16 för de senare en doft av död till död, för de förra en doft av liv till liv. Vem räcker till för detta? 17 Vi är inte som de flesta, som för egen vinning förfalskar Guds ord. Nej, i Kristus predikar vi med rent sinne inför Gud det ord som kommer från Gud.

Sammanhanget med det första större avsnittet finns i ordet **segertåg**. Ordet förekommer endast här. Ordet är en teknisk term och Paulus använder sig av en bild. När fienden har besegrats förs fångarna i triumftåg hem till Rom. Enligt historieskrivaren Orosius vann romarna inte mindre än 340 slag räknat från romarrikets början fram till kejsaren Vespasianus 69 e Kr. Bilden av Triumftåget var väl känd. De romerska triumftågen skedde till gudarnas ära. Fångarna som blev ledda i tåget vittnade om sina besegrare. Ju större, flera och starkare fångarna var desto mer uppenbarades romarnas styrka. Kulmen på romarnas självförhärmande blev uppenbar när tåget anlände Rom och fångarna avrättades eller åtminstone en representativ skara av dem. Paulus inleder därmed det andra större avsnittet,

3:7–4:6, mycket dramatiskt. Han inleder sitt tal om apostelns tjänst med att säga att han tidigare var Guds fiende, men att han besegrats av Jesus Kristus som nu för honom i sitt triumftåg mot döden. Genom att Paulus blivit Jesu Kristi slav uppenbarar han Guds makt, ära och härlighet. Detta är också apostelns tjänst, se Rom 5:10, 11:28, Fil 3:18, Kol 1:21 och Gal 1:13f.

V 14 följs av två particip som talar om för oss vad Gud gör. Paulus tackar Gud dels för att Gud för honom som en fånge i sitt triumftåg och dels för att han sprider doften av sin kunskap genom Paulus. Paulus vet med andra ord att Gud uppenbarar sig själv i och genom sin apostel Paulus. Detta gör Gud **alltid** och **överallt**. Paulus var som vi har sett anklagad för att vara opålitlig men en sådan anklagelse kan höra till uppdraget. Paulus tar in alla sina tillkortakommanden och svagheter ”i Kristus” och såsom Jesus Kristus blir gjord till en syndabock eller ett syndoffer måste också Paulus med logisk nödvändighet bli det. Redan i 1 Kor 4:9b skriver han att apostlarna ”blivit ett skådespel för världen”.

Den här anstötliga paradoxen att Guds makt visar sig i människans lidande och svaghet hade korintierna mycket svårt för. Nu får de höra den igen och de måste acceptera förklaringen för att försonas med Paulus, rätt kunna bedöma honom och det evangelium han förkunnar. I slutänden är människan ingenting och Gud allting.

I samband med det romerska triumftåget använde man sig av rökelseoffer till gudarnas ära, men troligare är att Paulus använder sig av judisk vishet när han talar om att sprida kunskapen om Gud. I Jesus Syraks bok, som återfinns i våra apokryfer, står att läsa i 24:15:

14 Som en palm i En-Gedi växte jag upp,
som rosenbuskar i Jeriko,
som ett ståligt olivträd på slätten,
jag sköt i höjden som en platan.

15 Som kanel och doftande kameltörne,
som utsökt myrra spred jag vällukt,
som galbanum och sjönagel och stakte,
som rökelsemolnet i förbundets tält.

16 Jag är som terebinten med det vida grenverket,
och mina grenar är härliga och sköna.

17 Jag är som vinrankan med den sköna blomningen,
och mina blommor ger rik och härlig frukt.

I 2 Kor 2:14 står först att läsa att **Gud sprider sin kunskaps väldoft**. Dessa ord syftar onekligen på Herren Jesus som också är den som leder triumftåget. Men i v 15 heter det att **vi** (apostlarna) **är en Kristi rökelse**. Tanken är densamma som tidigare nämligen att apostlarna (och varje kristen eftersom vi alla är inlemmade i Kristus) med allt vad de är och har (med hela sitt hjärta) är intagna i Kristus och de (vi) måste betraktas på det sättet.

I v 14 är det Paulus uppdrag att sprida doften och i v 15 är han själv doften eftersom budskapet och personen inte går att skilja åt. Detta är också grunden till att den kristnes livsstil är ett sådant viktigt vittnebörd, grekiska *martyrein*. Vi är indragna i själva frälsningsdramat, våra liv är i Kristus och de sprider en doft. Detta äger rum både **bland dem som blir frälsta och bland dem som blir förtappade**. De kristna är Guds redskap i världen. Därför är det också av största vikt att vi inte **förfalskar Guds ord**.

V 16-17 Vi kan fråga oss **vem som räcker till** för något sådant och det gör också Paulus, v 16c. Han har redan delvis besvarat frågan genom att tala om apostlarna som en Kristi rökelse.

Han har ingenting att berömma sig av, men det finns tydligen många som gör sig märkvärdiga. V 17 börjar med det grekiska *gar*, ty eftersom nu kommer en förklaring av det sagda. Paulus riktar udden mot dem som **för egen vinning** förfalskar Guds ord, se 3:1-3, 4:5, 5:12 och 16a. Med denna udd föregriper Paulus den kaskad av anklagelser som följer i kapitel 11 och 12.

Det gäller att ha **ett rent sinne inför Gud**, se också Apg 23:1, 1 Tim 1:5, 19, 3:9, 2 Tim 1:3 eller Hebr 9:14. Paulus och vi är i Kristus med allt vårt goda och allt vårt onda och vi har rent sinne på grund av att vi förlitar oss på det liv Jesus Kristus ger oss. Paulus är Jesus Kristi slav och kan inte förkunna något annat än **det ord som kommer från Gud**. Genom att leva så behöver han inget rekommendationsbrev vare sig från korintierna eller någon annan.

3:1 Börjar vi nu rekommendera oss själva igen? Eller behöver vi som vissa andra rekommendationsbrev till er eller från er? 2 Nej, ni är vårt brev som är skrivet i våra hjärtan, känt och läst av alla människor. 3 Det är uppenbart att ni är ett Kristusbrev som är ombesörjt av oss och skrivet inte med bläck utan med den levande Gudens Ande, inte på tavlor av sten utan på tavlor av kött, på människohjärtan. 4 En sådan tillit har vi till Gud genom Kristus, 5 inte så att vi av oss själva skulle kunna tänka ut något på egen hand, utan vår förmåga kommer från Gud. 6 Han har gjort oss dugliga till att vara tjänare åt ett nytt förbund, som inte är bokstavens utan Andens. Ty bokstaven dödar, men Anden ger liv.

V 1-4 Tydligen finns det vissa andra som behöver rekommendationsbrev. Vem skrev ut sådana? I antiken spelade rekommendationerna stor roll. Sådana brev var också till nytta för kringvandrande kristna förkunnare när dessa besökte redan etablerade församlingar. Vi vet inte om församlingen i Jerusalem hade skrivit sådana brev till några av dem som uppträdde mot Paulus. Kanske var det några av dem som hade trätt upp mot Paulus i Korint? Eller hade några i Thessaloniki, Korint eller någon annan församling skrivit rekommendationsbrev till Paulus motståndare?

Men Paulus behövde inte som **vissa andra rekommendationsbrev till er eller från er**. Han var ju deras far, 1 Kor 4:15! Det var genom hans förkunnelse församlingen hade uppstått, 1 Kor 9:2. Paulus utvecklar detta i v 3 och 4. Församlingen består av människor på vilka **den levande Gudens Ande**, genom Paulus, skrivet evangelium **på människohjärtan**.

V 5-6 Nu ger Paulus förklaringar till den apostoliska tjänsten genom att jämföra med Moses. I 2 Mos 4:10–12 framgår att Mose förmåga kommer från Gud. Så var det också för Paulus som emellertid gör ytterligare förklaringar. Paulus är tjänare åt ett nytt förbund till skillnad mot det förbund som omnämns i 3:14. Detta nya förbund skrivs på människohjärtan, inte med bläck utan med Anden. Från det nya förbundet utgår liv. Den viktigaste bakgrundstexten för Paulus är Jer 31:33.

Jag sammanfattar vad som kommit fram så här långt eftersom samma principer bör gälla idag. Aposteln är

- är en Kristi väldoft som sprids genom förkunnelsen, 2:14
- hans förmåga och ord kommer från Gud, 3:5
- han är tjänare åt ett nytt förbund, 3:6
- han skriver inte på stentavlor utan på människohjärtan, 3:2
- han skriver inte med bläck utan i/med/genom den Helige Ande, 3:3

- från det nya förbundet utgår liv, 3:6

Paulus har utgått från det nya förbundet, Jer 31:31ff och lagens tavlor, 2 Mos 34:1-4, men också gått via Hes 37:1-11, se särskilt v 6, 10 och 14.

Tyvär har dessa tankar verkat nedvärderande på det gamla förbundet eller som jag föredrar att kalla det, det ofullbordade förbundet. Det är oundvikligt att det finns en spänning, ja, ett motsatsförhållande mellan det gamla och det nya, mellan det gamla och det nya. Men som jag förstår det i sitt sammanhang handlar det om en utveckling, om olika faser. Det förbund Gud ingick med Abraham, förnyades genom Moses, senare David och fullbordades med Jesus. När Paulus gick från Moses till Jesus betyder inte det att han förkastar Moses. I själva verket är det Moses som har lett Paulus fram till Jesus. Utifrån detta och med 1 Kor 15:45-47 konstaterar jag att det gamla tar (emot) liv medan det nya ger (sitt) liv.

3:7-4:6, Tjänare åt ett nytt förbund

När Paulus redogjort för förutsättningarna går han vidare med att tala om vad det innebär att vara tjänare åt ett nytt förbund. Detta större avsnitt kan dela in i mindre. Johansson gör på följande sätt:

- 3:7-11, en jämförelse i härlighet
- 3:12-13, Apostelns frimodighet
- 3:14-15, Ett förstockat Israel
- 3:16-18, Slöjans borttagande
- 4:1-6 Trohet mot den apostoliska tjänsten

3:7 Redan dödens ämbete, som med bokstäver var inristat på stenar, framträdde i sådan härlighet att Israels barn inte kunde se på Moses ansikte för dess strålgans, fast den glansen bleknade. 8 Hur mycket större härlighet skall då inte Andens ämbete ha? 9 Om redan fördörelsens ämbete trädde fram i härlighet, hur mycket mer överflödar då inte rättfärdighetens ämbete av härlighet. 10 Ja, det härliga är i detta fall utan härlighet på grund av den överväldigande härligheten. 11 Ty om det som bleknade framträdde i härlighet, så framträder det som består i ännu större härlighet.

Paulus fortsätter med att jämföra den apostoliska tjänsten med den tjänst Moses tjänade i. Apostelns tjänst är en:

- Andens livgivande tjänst, v 8 - inte ett dödens ämbete, v 7
- rättfärdighetens tjänst, v 9 - ett fördörelsens ämbete, V 8
- tjänst som består, v 11 - inte som bleknar, v 11

V 7-8 Jag har här tagit fasta på Bibel 2000 eftersom den översättningen gör det tydligare vad det handlar om. Det grekiska ordet *diakonia* översätts med **ämbete** eller tjänst. Ordet återkommer i 3:8, 9, 4:1, 5:18, 6:3 och 8:4, 9:1, 12 och 13. Ordet ämbete ger lätt associationer till en institution medan Paulus här avser just tjänandet. Också Giertz har i sin översättning använt ordet tjänst. Det nya förbundets tjänst ger (sitt) liv till andra. Det är den Helige Andes, Livgivarens ämbete. Detta är också vad vi ska förvänta oss av dem som tjänar i Jesu namn.

V 9 Den nya tjänsten får ytterligare tyngd genom att den är **en rättfärdighetens tjänst**. Rättfärdigheten dominerar den judiska tron. Den blir till när båda parter håller fast vid det förbund Gud har ingått med sitt folk. ”Jakten” efter rättfärdighet är central i judisk tro och tradition. Här måste vi fördjupa vår förståelse av rättfärdigheten. Paulus skiljer som vi vet mellan gudsrättfärdighet och mänsklig rättskaffenhet. Gud är ensam om sin rättfärdighet men han förklarar dem som tror på/tar emot och erkänner Jesus Kristus som Herren för rättfärdiga. Det finns ingen mänsklig förmåga som kan åstadkomma detta utan det som sker i mänsklig kraft karaktäriseras som **fördörelsens ämbete**. Det leder till fällande en dom. Frälsningen innebär då att Gud skänker sin rättfärdighet till oss som en gåva. Därför kopplar Paulus här samman rättfärdigheten med den Helige Ande, livgivaren. Det nya förbundet förmedlar genom den apostoliska förkunnelsen gudsrättfärdigheten till människorna.

V 10-11 Och detta är en gåva som består också i ett evighetsperspektiv till skillnad mot den strålgans Moses förmedlade. Moses tjänst hade sin härlighet. Paulus invänder inte mot det, men betonar skillnaden nämligen den att det nya förbundet fullkomnar och överträffar därmed det gamla.

Vi ska också lägga märke till den tempusväxling Paulus gör. Han skriver, v 8, om den större härlighet Andens tjänst skall ha (futurum), samtidigt som han skriver att rättfärdighetens tjänst, v 9, överflödar (presens). Här ser vi ännu en gång det eskatologiska perspektivet. Vi är på väg. Vi har ett hopp. Guds rike har kommit, men det väntar på sin fullkomning.

3:12 Då vi har ett sådant hopp, går vi helt öppet till väga 13 och gör inte som Mose, han som hängde en slöja för sitt ansikte, för att Israels barn inte skulle se hur det som bleknade försvann.

Paulus försöker förklara för korintierna vad apostelns tjänst innebär och här fortsätter han med det. Men det är hans eget förhållande till korintierna som utgör bakgrunden. Han fortsätter att jämföra den apostoliska tjänsten med Moses tjänst och låter berättelsen om slöjan i 2 Mos 34 vara illustrationen. Han säger att han själv går helt öppet tillväga, v 12-13, att Israels barn än idag bär en slöja som förstockar deras sinnen, v 14-15 och att slöjan tas bort när vi omvänder oss till Herren, v 17-18.

V 12-13 Enligt 1:23–2:2 har Paulus beskyllts för att dölja något han gjort. Nu verkar det som att problemet i Korint löst sig och Paulus kan åter tala frimodigt, 7:4. Han går nu **helt öppet till väga och gör inte som Moses, som hängde en slöja för sitt ansikte**. Paulus förklarar detta med att folket inte skulle få se strålgansen, det vill säga det gamla förbundet och dess tjänst, försvinna.⁶ Moses kunde helt enkelt inte förmedla Guds rättfärdighet till folket. Han var tvungen att invänta det nya förbundets tid, den som har kommit genom Jesus Kristus.

3:14 Men deras sinnen blev förstockade. Än i dag finns samma slöja kvar när gamla förbundets skrifter föreläses, och den tas inte bort, först i Kristus försvinner den. 15 Ja, än i dag ligger en slöja kvar över deras hjärtan när Mose föreläses.

V 14-15 I stället blev resultatet att **deras sinnen blev förstockade**. Israels barn hade inte bara knorrat mot Moses och Aron utan också vänt sig till avgudarna. Det var så de förhårdades. Deras tankar hade blivit tröga och de hade blivit så andligt omdömeslösa att de inte kunde tolka verkligheten rätt. Det grekiska ordet *noema* översätts i FB med sinne men kunde lika

⁶ Enligt en rabbinsk utläggning kunde folket efter att ha gjutit sig en guldkalv och dragit på sig en stor skuld inte se Moses i ansiktet. Moses bar därför en mask för ansiktet för att inte generera folket i väntan på försoningen.

gärna ha översatts med orden hjärta eller förstånd. Bakgrundstexterna till dessa ord torde vara Jes 6:9f och 29:10ff. När Skrifterna läses förstår de inte. Observera att slöjan hänger över Israels barns tankar, inte över Skrifterna. Uttrycket **gamla förbundets skrifter** är tidigare okänt. Det syftar inte på vad vi kallar Gamla Testamentet eftersom det inte fanns något Nya Testamente vid den här tiden. Sammanhanget visar snarast att uttrycket är synonymt med uttrycket Moses lag, se v 15 när **Mose föreläses** och jämför med Apg 15:5 och 21. Det är möjligt att det är Paulus själv som har myntat uttrycket när han nu betonar ”det nya”.

3:16 Men närhelst någon omvänder sig till Herren, tas slöjan bort. 17 Herren är Anden, och där Herrens Ande är, där är frihet. 18 Och vi alla som med avtäckt ansikte skådar Herrens härlighet som i en spegel, vi förvandlas till en och samma bild, från härlighet till härlighet. Det sker genom Herren, Anden.

V 16-18 När **någon omvänder sig till Herren tas slöjan bort**. Enligt min uppfattning krånglar Johansson till det i onödan när han menar att Paulus snarare syftar på Gud än på Kristus, i synnerhet när Paulus vanligtvis med uttrycket syftar på Kristus. Skälet är att det i 2 Mos 34:34 handlar om att Moses fick slöjan borttagen när han trädde fram inför Herren, det vill säga Gud och det är den versen Paulus använder sig av. Men det verkar onödigt att påstå att judarna behöver vända sig till Gud. Det är Jesus Kristus de kan vända sig till. Det är vidare sannolikt Herren (Gud) som tar bort slöjan när de omvänder sig (till Jesus Kristus). Eller ska vi med Paulus säga att det är Anden eller **Herrens Ande** som verkar, v 17? Här är den treenige Guden verksam, något som också Johansson låter påskina när han lämnar exegetiken och övergår till tolkningen. Människan möter Gud i Kristus genom Anden.⁷

Så här långt har Paulus talat om apostelns tjänst, men i v 18 syftar han på oss **alla**. Det är vi alla som är subjektet. Paulus säger två saker om oss, först att vi **med avtäckt ansikte** och sedan att vi **skådar Herrens härlighet som i en spegel**. Här ställs vi som omvänt oss och tror på Herren inte bara i motsats till judar som inte tror utan till alla människor som inte tror. De som införlivats i Kristus är befriade från lagen och makterna. Slöjan är borttagen och vi kan fritt skåda Herrens härlighet. Lika frankt som det är sagt ska det förstås. Här handlar det inte om det eskatologiska perspektivet, om att se ”in i en gåtfull spegel” som i 1 Kor 13.12, utan om att skåda Herrens härlighet eftersom det är den vi ser i Kristus Jesus. När vi ser in i Honom som är Guds Avbild så

- förvandlas vi till en och samma avbild
- går från härlighet till härlighet
- det sker genom Herren, Anden

Paulus skriver nu i presens. De tre påståendena visar vad som pågår hos oss kristna. Under antiken var det vanligt att tänka sig att just skådandet in i gudomen hade en förvandlande effekt på människan. Detta är något som sker enligt Rom 8:29 och 12:2 samtidigt som det är något som ska fulländas först vid uppståndelsen 1 Kor 15:49, 51 och Fil 3:21. På Paulus tid föreställde sig grekerna att den som skådar in i gudomen förlorar sin identitet när denne går upp i gudomen. Men Paulus skriver att vi behåller vår identitet, förvandlas till att bli lika Jesus och därmed sådana som vi skapades att vara. Våra liv förverkligas enligt Guds vilja, se Gal 2:20, 4:19 eller ännu hellre 1 Joh 3:2. Paulus återkommer till detta längre in i 2 Kor.

⁷ Det är vanligt att avsluta de liturgiska läsningarna och bönerna med ett så kallat gloria, det vill säga: Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande ... Den ursprungliga användningen betydde: Ära vare Fadern genom Sonen i den Helige Ande.

Vi förvandlas från härlighet till härlighet. Det är med andra ord en dynamisk process som pågår hos den kristne. Denna process är pågående. Vi fördjupas och förverkligas när vi tränger allt djupare in i Kristus. Detta sker som ett Herrens eller Andens helgelseverk.

4:1 Därför, då vi genom Guds barmhärtighet har denna tjänst, så tappar vi inte modet. 2 Vi har avsagt oss allt hemligt och skamligt och använder inga knep. Vi förfalskar inte Guds ord utan lägger öppet fram sanningen och anbefaller oss själva inför Gud åt varje människas samvete.

V 1-2 Paulus drar nu slutsatser av vad han sagt och tillämpar dem på sig själv och på sina motståndare. Paulus **tappar inte modet**. Han fortsätter att vara frimodig och det är i sig ett tecken på Andens och rättfärdighetens tjänst. Han har i allt visat trohet mot den apostoliska tjänsten. Denna dygd är ingenting han berömmar sig av utan han betraktar den som en förmån han har fått av Gud, se 1 Kor 3:5-9, 2 Kor 4:1 och 1 Tim 1:12-14. Det finns ingen anledning för honom att gömma sig. Han har avsagt sig **allt hemligt och skamligt och använder inga knep**.

4:3 Är vårt evangelium dolt, så är det dolt för dem som går förlorade. 4 Ty den här tidsålderns gud har förblindat de otroendes sinnen, så att de inte ser ljuset som strålar ut från evangeliet om Kristi härlighet - han som är Guds avbild.

V 3-4 Men så kommer ett medgivande. **Är vårt evangelium dolt, så är det dolt för dem som går förlorade**. Det kan vara så att några av hans kritiker menade att just Paulus svagheter dolde evangeliet. Detta kan stödjas av 6:3-10. Vi vet att det inte är lätt ens för vår tids människor att ta till sig evangelium på grund av otro och tvivel, men det är möjligt att de svårigheter Paulus levde med kan ha utgjort ytterligare ett problem. Det var inte enkelt för korintierna att förstå och se **ljuset som strålar ut från evangeliet om Kristi härlighet**. I synnerhet inte när den här tidsålderns gud har förblindat de otroendes sinne.

Vi ska inte tro att Paulus här påstår att det är **den här tidsålderns gud** som har all makt. I sådana fall skulle han inte skriva som han gör i 5:17 eller 6:2. Nej, Israels Gud har all makt i himmelen och på jorden, men det var en vanlig föreställning vid den här tiden att i den yttersta tiden ska kampen mellan ont och gott öka och Paulus delar den synen. I den här världen lever och verkar människorna under denna tidsålders gud, se Gal 1:4 eller Ef 2:1-3.

Människor, också kristna, kan välja att ha gemenskap med denna tidsålders väsende, se till exempel Rom 12:2 eller 1 Kor 10:20. Men det är från den vi kan bli frälsta! Det betyder att det djupare skälet till att somliga inte vill ta emot det evangelium Paulus predikar är inte hans svårigheter utan satans förblindelse. När vi tar emot evangelium ser vi Guds ljus stråla fram i Kristus. Men har man inte tagit emot Kristus kan man inte heller se Guds ljus eftersom det är genom Kristus det blir synligt. För oss är det särskilt viktigt att komma ihåg att det råder samstämmighet mellan Guds härlighet och Guds kors. Det är när vi betraktar den Korsfäste som vi ser Guds härlighet, 1 Kor 1:17 och 2:2. Paulus kommer att tala mer om denna paradox i nästa avsnitt, men här handlar det om honom själv.

4:5 Vi predikar inte oss själva, utan Jesus Kristus som Herren, och oss som era tjänare för Jesu skull. 6 Ty Gud som sade: "Ljus skall lysa fram ur mörkret", han har låtit ljus lysa upp våra hjärtan, för att kunskapen om Guds härlighet, som strålar fram i Kristi ansikte, skall sprida sitt sken.

V 5-6 **Vi predikar inte oss själva.** Paulus är i sin person den som uppenbarar evangeliet framför allt genom förkunnelsen men också genom sitt liv och leverne. Därför går det inte att angripa förkunnare utan att samtidigt angripa det budskap han förmedlar. De båda hänger samman. Här protesterar vi västerlänningar som vill skilja mellan sak och person, men när det gäller den kristna bekännelsen och det kristna livet går inte det. Saligheten bekänns och uppenbaras i och genom de kristna. De kristnas bekännelse och liv utgör ett vittnesbörd. För att det inte ska uppstå missförstånd behöver sägas att den urkristna bekännelsen som säger: Jesus är Herren, avgörande, se Rom 10:9 och 1 Kor 12:3, **Jesus Kristus är Herren.** Förutom bekännelsen är viljan att tjäna, att ge sitt liv ett sant kännetecken på kristen bekännelse och kristet liv. Paulus är alltid mån om att framhöva att de sanna apostlarna är **era tjänare för Jesu skull**, 1:24 eller Gal 5:6 och 13. Vi tjänar inte därför att vi måste utan därför att vi i det här avseendet har Kristi Ande och vilja. De falska apostlarna lever inte så, se 2:17, 4:2 eller 11:20.

V 6 är till sitt innehåll närmast synonym med 2:16 där det sägs att Gud genom oss sprider sin kunskaps väldoft. Här heter det att Gud sprider sitt ljussken. Paulus tänker säkert på vad som hände den där gången på vägen till Damaskus då ett starkt ljussken slog honom till marken, Apg 9:3-9. **Gud har låtit ljus lysa upp våra hjärtan, för att kunskapen om Guds härlighet ... skall sprida sitt sken.** Gud uppenbarade sin Son i Paulus för att denne skulle predika, Gal 1.16.

Det är samme Gud som en gång i skapelsens begynnelse lät **ljus lysa fram i mörkret.** Genom denna anspelning låter Paulus oss förstå att det som nu händer är att Gud skapar på nytt, se därtill 5:17. I begynnelsen skapade Gud genom Ordet och nu gör han det igen. Den apostoliska tjänsten är ett instrument för Guds nyskapande aktivitet. Men hur ser förutsättningarna för en sådan tjänst ut? Vilka är dess villkor?

4:7-5:10, Tjänstens villkor

Detta större avsnitt innehåller två mindre. I 4:7-15 beskriver Paulus tjänstens härlighet men också dess bräcklighet. Och i 4:16-5:10 låter han oss förstå att tjänsten utövas genom tron.

4:7 Men denna skatt har vi i lerkärl, för att den väldiga kraften skall vara Guds och inte komma från oss. 8 Vi är på allt sätt trängda men inte utan utväg, rådvilla men inte rådlösa, 9 förföljda men inte övergivna, nerslagna men inte utslagna. 10 Alltid bär vi Jesu död i vår kropp, för att också Jesu liv skall bli synligt i vår kropp. 11 Ty vi som lever utlämnas ständigt åt döden för Jesu skull, för att också Jesu liv skall uppenbaras i vår dödliga kropp. 12 Så verkar döden i oss, och livet i er.

V 7-12 Aposteln har uttryckt sig med hänförelse och inleder nu v 7 med ordet **Men.** Nu ska han förklara paradoxen och han gör det med hjälp av en bild. Han har en skatt, men den förvaras i ett lerkärl. Paulus låter kritikerna förstå att hans erfarenhet av Kristus skiljer sig från deras. Här måste vi komma ihåg att det inte är Paulus som är subjektet utan det är tjänsten han har fått av Gud som är subjektet, se 4:1. Bilden av skatten i lerkäret förklaras nu med hjälp av sju kontraster.

Trängda
Rådvilla

inte utan utväg, v 8
inte rådlösa, v 8

Förföljda	inte övergivna, v 9
Nerslagna	inte utslagna, v 9
Jesu död i vår kropp	Jesu liv ska bli synligt i vår kropp, v 10
Utlämnas ständigt åt döden	Jesu liv skall uppenbaras, v 11
Döden i oss	livet i er, v 12

Genom denna paradox skiljer sig Paulus radikalt från sin samtid. Samtiden skulle säkerligen ha hävdad att svagheten och bräckligheten motsäger Guds styrka och härlighet. Samtidens stoiska filosofer som Seneca⁸ (1-65 e. Kr) eller Epiktetops (55-135 e. Kr) menade att människan kunde utveckla en frihet, ett oberoende som gjorde att man kunde sätta sig över svårigheterna, ett sorts positivt tänkande. Idealmänniskan lever oberörd av de yttre omständigheterna. Men Paulus erkänner svårigheterna *som en integrerad del av livet*. Paulus går samma väg som Jesus Kristus själv, lidandet och lydnadens väg. Han talar inte om lidandet som vore det lycka utan som en del av livet här i världen. Svårigheterna hjälper oss att förstå att vi inte kan vinna seger i egen kraft utan att vi är beroende av Herren. Genom att leva i beroende av Herren kan vi vinna seger och Herren bli ärad. Så här kommer livet i den här världen på allt sätt ... alltid ... och ständigt ... att se ut, v 8, 10 och 11.

Paulus beskriver sin samhörighet med Jesus Kristus på flera olika sätt. Han kan skriva att han har korsfäst med Kristus, Gal 2:19, att han har döpts in i hans död, Rom 6:3, eller att han har förenats med honom i en död som hans, Rom 6:5. För Paulus är inte detta en klyscha utan det är så han förstår sitt liv. Han förstår svårigheter, motgångar och lidanden som en delaktighet i Kristi död. Han säger inte att han genom dem kommer att nå fram till Kristus. Tvärtom är han i Kristus, men livet i Kristus i den här världen inrymmer också det onda. I 13:4b skriver han att vi är ”svaga i honom”, se kommentaren till 1:5. *Lidande och död betyder inte att Guds frälsning är otillräcklig utan lidande och död ingår som en viktig del av frälsningen*. Mötet med Jesus är därför inte bara ett mottagande av det nya livet, av den Helige Ande, utan lika mycket ett mottagande av ett liv genom död.

Den förvandling Paulus talade om i 3:18 sker genom att vi identifierar oss med Jesus Kristus. Vi utlämnas ständigt åt döden för Jesu skull. Utlämnandet, se Mark 8:31, är gudomligt nödvändigt. Det är genom det den nya skapelsen föds.

Nu kunde man tänka sig att Paulus skulle adressera korintierna och låta det han sagt utgöra en förklaring på deras situation, men så gör han inte. Paulus kopplar sin utläggning till sig själv och sin förkunnelse. Hans liv och hans livssituation ska förstås som ett utgivande. Döden verka i honom, men det ger liv åt korintierna. Han inte bara predikar om Kristi lidande och död för oss utan han gestaltar den i sin egen kropp, jämför Gal 4:19. Denna smärta fördunklar med andra ord inte Guds kraft som motståndarna ville göra gällande. Tvärtom så uppenbaras Guds kraft genom otillräckligheten. Detta har Paulus försökt förklara många gånger. Redan i 1 Kor 2:3-5 talar han om att Gud verkar, inte trots, utan genom svaghet, fruktan och stor ängslan.

I andra sammanhang talar om Paulus om döden som vår fiende, till exempel i Rom 5:14, 17, 17, 21, 6:23 eller 1 Kor 15:21, 55. Men när Jesus dog och uppstod så bröt han dödens udd. Döden tvingades bli ett redskap i Guds hand, ofarlig för oss som tror. Den gamla döende tidsålder som vi lever i har nu förvandlats till en kraft som tjänar den tillkommande tidsålder som kommit genom Jesus Kristus. Franciskus av Assisi (1182-1226 e Kr) diktar:

⁸ Seneca som för övrigt var bror till den Gallio som omnämns i Apg 18:2 och lärare till kejsaren Nero.

Tack Gud för syster Död som tar
Allt levande i förvar.
Halleluja, halleluja.
Hon för oss i sin tysta vagn
En afton hem från mödans mark.
Tack för alla dina under.
Halleluja, halleluja, halleluja.

4:13 Men då vi har samma trons ande som i skriftordet: Jag tror, därför talar jag, så tror också vi, och därför talar vi. 14 Ty vi vet att han som uppväckte Herren Jesus skall uppväcka oss tillsammans med Jesus och låta oss träda fram tillsammans med er. 15 Allt sker för er skull, för att nåden genom att komma allt fler till del skall få tacksägelsen att flöda över till Guds ära.

V 13-15 I Ps 116:10 talas om en man som var ”storligen plågad”. Hela psalmen handlar om en man gripen av nöd och dödsångest. Paulus påminner om denna psalm och om hur denne blev bönhörd och i v10 heter det: Jag tror, ty därför talar jag, jag som var storligen plågad”.

Stegman anser att Paulus inte bara identifierar sig med Ps 116 i sin helhet utan att psalmen handlar om Jesus Kristus. Lägg särskilt märke till v 15.⁹ Ps 116 handlar om Jesus, hans lidande, död och uppståndelse. Först därefter kliver Paulus in i Psalmen men då endast som ”ett lerkärl”. Paulus hämtar kraft från Ps 116 eftersom han har **samma trons ande ... som uppväckte Jesus skall uppväcka (också) oss**, jämför med Rom 8:11. Det är denna tro, som finns i Ps 116 och som inkluderar Jesu död och uppståndelse, som kommer till uttryck när han talar. Hans motgångar, svårigheter och lidanden har liten betydelse i det större sammanhanget. Så som det gick med mannen i Ps 116 så ska det gå med Paulus. Detta **sker för er skull** och det sker **till Guds ära**.

Fortsättningsvis fördjupar Paulus ytterligare vad det innebär att tjäna i det nya förbundet. Det är en utgivande tjänst, grundad på Jesu Kristi död och uppståndelse och den sker genom tron. Han fortsätter:

4:16 Därför tappar vi inte modet. Även om vår yttre människa bryts ner, förnyas vår inre människa dag för dag. 17 Ty vår nöd, som varar ett ögonblick och väger lätt, bereder åt oss på ett oändligt rikt sätt en härlighet, som väger tungt och varar i evighet. 18 Vi riktar inte blicken mot det synliga utan mot det osynliga. Ty det synliga är förgängligt, men det osynliga är evigt.

V 16-18 Efter att Paulus talat om vår bräcklighet finns det skäl att fördjupa tjänstens förutsättningar och villkor. Paulus talar om att vi förvandlas, se kommentaren till 3:18 och 4:6, men här låter han oss förstå att det än så länge endast kan uppfattas genom tron. Tills vidare gäller det att leva trons liv i och genom en dödlig kropp. I 1 Kor 15:45-49 fick vi veta att vår existens sker i två faser, en jordisk och en himmelsk. Men de båda faserna överlappar varandra på så sätt att den himmelska redan har börjat. **Vår yttre människa bryts ner, men vår inre människa förnyas dag för dag**. Paulus har *inte* en dualistisk syn på människan som

⁹ Stegman menar vidare att Paulus även använder Ps 16 i den så kallade Kristushymnen, Fil 2.

vore hon delad i en kropp och en ande. Men människan går från en jordisk fas till en himmelsk och den övergången har redan börjat för den kristne. Paulus menar vidare att om vi ska ha ett rätt och riktigt perspektiv på oss själva bör vi se oss ur det himmelska perspektivet. Därför har vi har blicken vänt mot det **som väger tungt och varar i evighet**. Till skillnad från motståndarna riktar Paulus **inte blicken mot det synliga utan mot det osynliga**. Nedan fortsätter han med att utveckla vad det osynlig innebär.

5:1 Vi vet att om vårt jordiska tält rivs ner, så har vi en byggnad från Gud, en boning som inte är gjord med händer, en evig boning i himlen. 2 Så länge vi bor i detta tält, suckar vi därför och längtar att få ikläda oss vår himmelska boning, 3 ty när vi är klädda i den skall vi inte stå där nakna. 4 Ja, vi som bor i detta tält suckar tungt. Vi vill inte bli avklädda utan överklädda, för att det som är dödligt skall bli uppslukat av livet. 5 Och den som har berett oss för detta är Gud, som har gett oss Anden som en handpenning.

V 1-5 Paulus har undervisat om uppståndelsekroppen i 1 Kor 15. Här talar han om uppståndelsekroppen som **en byggnad från Gud, som en evig boning i himlen**. Uttrycket ”i himlen” ska inte förstås lokalt utan som en kvalitet, ett fullkomnat liv i den himmelska livssfären. Det stryks ytterligare under av ordet ”evig”, det vill säga oförstörbar och bestående.¹⁰

Paulus **suckar och längtar att få ikläda sig vår himmelska boning**. Det grekiska ordet för att ikläda sig avslöjar något för oss. Innebörden är nämligen att ta på sig ett plagg ovanpå det man redan bär. Det verkar som att Paulus inte alls längtar efter att dö. Han vill **inte stå där naken**. Han vill inte lämna sin jordiska kropp, men han vill bli överklädd. Det verkar som att somliga korintier, som ett resultat av den gnostiska/dualistiska synen, nedvärderat kroppen och övervärderat livet i anden. Det var därför de ifrågasatte uppståndelsen från de döda och det är därför Paulus talar om nakenheten. Paulus vill inte bli avklädd sin kropp.¹¹

Troligen önskade han att Herren Jesus skulle komma tillbaka under hans livstid och vid Jesu återkomst överkläddas den himmelska kroppen, 1 Kor 15:52. Det bekräftas också av orden **det som är dödligt skall bli uppslukat av livet**. Hur som helst längtar han efter att få ikläda sig vår himmelska kropp. Bibel 2000 översätter inledningen av v 5 ”Gud har själv skapat oss *just för detta ...*” Iklädande av det himmelska är målet för det jordiska livet.

Det Gud skall göra för oss grundar sig i det han redan har gjort för oss och Anden är förbindelselänken mellan det skapade, försonade och himmelska. Gud **har gett oss Anden som en handpenning**. Livet i den andra fasen, den himmelska, kommer därför inte som en överraskning utan vi har redan nu del av det. Skatten ligger emellertid i lerkärlet och vi begränsas av den yttre människa som är lagd under förgängelsen. Vi ser därför fram emot en oskadad kropp, tält eller boning som är anpassad för det himmelska tillståndet.

5:6 Vi är därför alltid vid gott mod, fastän vi vet att vi är borta från Herren så länge vi är hemma i kroppen. 7 Ty vi lever här i tro, utan att se. 8 Men vi är ändå vid gott mod och skulle hellre vilja flytta bort från kroppen och vara hemma hos Herren. 9 Därför sätter vi en ära i att vara honom till behag, vare sig vi är hemma eller borta. 10 Ty vi måste alla träda fram

¹⁰ Den som vill fördjupa sig i de dödas uppståndelse hänvisas härmed till kommentaren till 1 Kor 15.

¹¹ I den hellenistiska världen ansågs själen frigörelse från kroppen som eftersträvansvärd, medan kroppen inom den judiska traditionen hör till personligheten. Judarna anser ett icke-kroppsligt tillstånd för fränstötande och något man helst vill slippa.

inför Kristi domstol, för att var och en skall få igen vad han har gjort här i livet, gott eller ont.

V 6-8 talar om att **vi är borta från Herren så länge vi är hemma i kroppen**. Orden ska inte förstås som att Herren är frånvarande utan att han är osynlig för oss. Detta motiverar också v 7 som annars framstår som en påminnelse eller sammanfattning av vad Paulus sagt tidigare, se kommentaren till 4:13 och 16, nämligen att vi lever i och genom tron, grekiska *dia pisteos*. Versen kan förstås som en parentes eftersom det går att läsa v 6 och sedan gå direkt till v 8. I v 8 tar Paulus upp tråden på nytt och upprepar sin önskan att få vara hemma hos Herren. Plötsligt talar han positivt om döden. Vid en noggrann läsning säger han likväl inte från *den här* kroppen som talade han om kroppslighet, utan bara **från kroppen**, det vill säga från att inte kunna se Herren till att vara hos honom, kunna se och höra honom. Det är hans längtan.

Exegeterna ser en spänning, ibland en motsättning, i det att Paulus å ena sidan inte vill dö för då blir han naken och å andra sida vill dö för att då få vara hos Herren. Johansson förklarar det med att Paulus i sitt brev tvingas ta hänsyn till flera olika grupper av adressater. Somliga korintier tyckte de kunde vara utan kroppen och andra att det himmelska livet skulle bli synligt i *den här* kroppen. Det senare kunde uppfattas som en variant av framgångs- eller härlighetsteologi. Paulus måste navigera mellan dessa två ståndpunkter.

Ytterligare en svårighet i resonemanget som Paulus tangerar är frågan om mellantillståndet. När vi dör blir vi avklädda. Vi står där nakna, men hur länge då? I den judiska föreställningsvärlden finns tanken om ett tillstånd från det att vi dör fram till Domens dag som vi kallar för mellantillståndet. Men i ljuset av kristushändelsen och i ljuset av vad Paulus skrivit förändras tanken på ett mellantillstånd. Som kristna är vi redan intagna i Kristus. Redan när vi döptes blev vi iklädda honom och vi kommer inte att stå där nakna efter att vi dött utan fortsatt iklädda Kristus om också än fortfarande i väntan på Domens dag och fullbordandet. Det finns på det sättet också efter att vi har dött ett ”redan nu” och ett ”sedan”, om än i Kristus.

V 9-10 Så når Paulus kulmen på avsnittet 4:16–5:10. Han är vid gott mod och han **sätter en ära i att vara honom till behag**. Vi är tillbaka till brevets huvudtanke i vilken Paulus försvarar sin kallelse och sitt apostolat. Han och hans medarbetare vill behaga Herren vare sig **vi är hemma eller borta**. I 1 Kor 3:10–15 talade han om vikten av att bestå i prövningarna. Verket ska prövas, men också individen, **vi alla** eller **var och en** måste träda fram inför Kristi domstol. Det grekiska ordet för domstol, *bema*, återfinns i Matt 27:19, Joh 19:13 och Apg 25:6. Kristus sitter på tronen och låter var och en få igen vad han har gjort här i (det jordiska) livet. Det finns med andra ord ett tydligt samband mellan etik och eskatologi. Det är nu framtiden avgörs. På det här sättet har 4:16–5:10 vänt sig till dem som tror att de redan har allt. Till dem sägs att Herren än så länge är borta, v 6, 8 och till dem som bara längtar till himlen sägs att vi lever nu genom tron, v 7 och till dem som menar att våra gärningar saknar större betydelse sägs att vi ska stå till svars, v 10.

Så avslutar Paulus brevets huvudtanke om den apostoliska tjänsten, dess förutsättningar och villkor. Men var mer exakt slutar denna undervisning. Med v 10 eller v 11? Eller ska vi bestämma oss för att Paulus fortsätter på temat till och med 5:20 eller rent av 6:10? De kommentarer jag har studerat har olika förslag, men efter att ha ägnat en del huvudbry åt detta inser jag att Paulus låter beskrivningen av tjänstens villkor leda till en mindre sammanfattning eller övergång i v 11-13. I den övergången anspelar han på förhållandena i Korint även om det inte är helt enkelt att förstå vad han syftar på. I v 14-19, eller -20 enligt några kommentarer

och -21 enligt andra, fortsätter Paulus med andra ord tala om tjänstens villkor. Tjänsten talar om korset och är just en tjänst. Här i v 11-21 är det, om vi följer Johansson sätt att disponera texten, en tjänst för Guds försoning.

Förre professorn i nytestamentlig exegetik R V G Tasker skrev sin kommentar redan 1958 och delade in Paulus undervisning på följande sätt

5:11–15, Kristi tvingande kärlek

5:16–17, den nya skapelsen

5:18–21, försoningens tjänst

Det vanligaste sättet att behandla texten tycks vara att låta 5:11–21 eller åtminstone 5:14–21 tala om försoningen. Giertz har kommenterat 5:14–21 under rubriken försoningens tjänst eller ämbete. Så gör också Ellis, Danker och Stegman. Jag bestämmer mig därför för att göra på följande sätt.

5:11–13, dialog med korintierna

5:14–19, om försoningens tjänst

5:20–6:10, Paulus enträgna vädjan om försoning

Dessa avsnitt utgör tillsammans en längre övergång till fortsatta tillämpningar med början i 5:20. Den helt övervägande tillämpningen handlar om insamlingen till de heliga i Jerusalem, kapitel 8 och 9. Det kan förklaras med att förskingringen av ekonomiska medel var den största orsaken till att relationerna hade skadats, se kommentaren till 2:9ff.

5:14–21 kan naturligt inordnas som ett kännetecken på en apostels tjänst, men eftersom undervisningen om försoningen utgör en grundbult i sammanhanget väljer jag att ge detta avsnitt en egen plats som vore det en fördjupning i ämnet. Innan vi ser närmare på det studerar vi 5:11–13.

5:11–13, Dialog med korintierna

5:11 Då vi alltså vet vad det är att frukta Herren, försöker vi vinna människor, men för Gud är det uppenbart hurdana vi är, och jag hoppas att det också är uppenbart för era samveten. 12 Inte så att vi på nytt vill rekommendera oss själva inför er, men ni får tillfälle att berömma er av oss, så att ni har något att svara dem som berömmar sig av yttre ting och inte av det som finns i hjärtat. 13 Har vi varit borta från våra sinnen, var det för Gud. Är vi vid sans och besinning, så är det för er.

V 11 är en följd av att vi alla ska träda fram inför Kristi domstol. Vi **vet vad det är att frukta Herren**. Orden ska inte enbart knytas till Kristi domstol utan gudsfruktan är ett resultat av det möte Paulus tidigare gjort med Herren. Denna visshet finns med som en drivkraft hos Paulus. När han talar om att **”vinna människor”** kan det sättas inom citationstecken. Paulus har tidigare skrivit att han inte försöker övertyga någon med mänskliga ord, 1 Kor 2:4f, Gal 1:10. Den här formuleringen antyder att motståndarna anklagat honom för proselytism eller åtminstone inställsamhet och att detta fått honom att skriva som han gör. Det framgår av 2:14–17, 4:5, 13-15, 5:20 och 6:1 att han är frimodig därför att han har mött Herren och vet att frukta honom. Han smusslar inte med förkunnelsen och efter mötet med Herren kan han inte heller tänka sig att förfalska evangeliet och han hoppas att **det också är uppenbart för deras samveten**.

V 12 Problemet för Paulus syns vara att han å ena sidan inte alls vill tala om sig själv och å andra sidan tvingas av motståndarna att hävda sin sak. Nu vädjar han till korintierna att bortse från **yttre ting** och i stället se till **det som finns i hjärtat**.

V 13-14 Paulus kommer tillbaka till motståndarna i kap 11 och där ska vi se att de berömde sig av sitt släktskap med Abraham, sina yttre framgångar och andliga upplevelser. Detta blev också angreppspunkterna mot Paulus som inte skröt på samma sätt. Den här insikten kastar också ljus över avsnittet 4:7–5:10. Paulus återkommer som sagt till detta i kap 10-13. Här konstaterar han endast att andliga upplevelser, då han **varit borta från sina sinnen**, är en sak mellan honom och **Gud**. Detta förhållningssätt stämmer väl överens med hans undervisning om de andliga manifestationerna i 1 Kor 12. Den förhärskande synen på andlig extas var annars en helt annan i Korint. Platon försvarar vanvettet, extasen, i sina skrifter när han hänvisar till profetissan i Delfi. Paulus motståndare hade säkerligen upplevt mycket av andlig hänryckning eller vision Detta var också ett argument för dem själva och mot Paulus. Men Paulus vill inte ståta med något sådant utan menar att evangeliet snarare grundar sig på en historisk händelse. När han i kap 12 ändå talar om sina andliga erfarenheter låter han oss förstå att det är mellan honom och Gud. För korintiernas skull är det bättre att han och arbetslaget är **vid sans och besinning**, jämför 1 Kor 14:4ff.

Paulus skriver i v 14a att **Kristi kärlek driver oss**. Den kärlek med vilken Gud älskar världen fick honom att sända sin Son som i sin kärlek blev till ett försoningsoffer. Paulus har mött och fått del av denna kärlek på ett överväldigande sätt och detta driver honom i den apostoliska tjänsten.

Den undervisning som nu följer är central för kristen tro. Paulus talar här om att Gud har försonat oss med sig. Men för att vi bättre ska kunna tillgodogöra oss vad han skriver i v 14-21 ska vi göra en relativt noggrann genomgång av försoningen. Är försoning mellan Gud och människa nödvändig? Hur går försoningen till? Och vilka är försoningens följder?

Försoningen

Försoningen utgör den grundval på vilken den kristna tron bygger. Som bakgrund påminner jag om att Gud ingick ett förbund med Abram, 1 Mos 15. Det förbundet var på liv och död. Det förnyades med Moses och folket, 2 Mos 19-24 och med Kung David till evig tid, 2 Sam 7:11b-16. Om endera av de båda parterna bryter förbundet pliktas detta med döden, men Israels historia visar att Gud står fast vid förbundet även när människor är otrogna. Det hebreiska ordet för denna förbundstrohet är *berit* och översätts till svenska med ordet nåd. Men förr eller senare måste de båda parterna försonas med varandra. Det är en fråga om Guds helighet och rättfärdighet. Det är naturligtvis inte Gud som är problemet utan människans ställning. Vi behöver därför inrikta oss på begrepp som synden, döden och lagen. Vad är synd? Och vad är död? Vad gör lagen? Hur ser Paulus på detta?

Synden, döden och lagen

Jag begränsar mig i detta stora ämne till det grekiska ordet *hamartia*, hos oss översatt med det svenska ordet ”synd”. När Paulus talar om synd avser han den onda makten. Vi har studerat Paulus i kronologisk ordning med början i Galaterbrevet. I Gal 2:17 talar han om att ”vara tjänare åt synden”. När vi sedan kommer till 1 Korintierbrevet 15:56 får vi veta att synden är ”dödens udd”. Döden stinger oss med hjälp av synden. Men vi får också veta att ”synden makt kommer av lagen”, jämför Rom 3:9. Synden är en makt vi inte kan undgå. I Rom 3:23 låter han oss förstå att ”alla har syndat och saknar härligheten från Gud”. Just i Romarbrevet använder han ordet som mest och 41 gånger av 48 i avsnittet 5:12–8:3. Vi får i 5:12 veta att ”genom en enda människa kom synden in i världen”, i 6:12 att ”synden ska därför inte härska i er dödliga kropp”, 6:14 ”den skall inte vara herre över er”, i 6:16–23 talar han om synden som en ond herre och i 6:23 att ”synden lön är döden”. Paulus beklagar sig i 7:14 över att han som köttslig är ”såld till slav under synden”.

James D.G. Dunn har i sin utmärkta bok *The Theology of Paul the Apostle* visat på hur Paulus utifrån Romarbrevet beskriver syndens effekter på tre olika sätt. För det första leder synden till missriktad religion, Rom 3:21–23. Detta gäller inte bara hedningar utan också judar, en stötesten för de senare. För det andra leder synden oss bort från Gud till självtillräcklighet som gör att vi missar målet. Här finns ett samband mellan högmod-avgudadyrkan och otukt, Rom 1:23–27. För det tredje emanerar vad vi kallar verksynder från syndens inflytande. Vad beträffar de syndakataloger vi finner i till exempel Gal 5:19–21, 1 Kor 5:10–11 och 6:9–10 påpekar Dunn att synderna framför allt förstör mänskliga relationer. Paulus betraktar syndens inflytande som förödande på de heligas gemenskap och som ett gift i samhällskroppen.¹²

Döden lurar bakom synden. Den är den onda makten och syndens givna slutresultat, se till exempel Rom 5:12, 15, 21, 23, 7:5, 13 eller 8:2. Ingen av oss kan fly vare sig från synden eller från döden. Döden är därför nödvändig och den härskar oinskränkt, Rom 5:14, 17.

I Rom 7:7 konstaterar Paulus att ”det var först genom lagen jag lärde känna synden”. Där inte lagen verkar är synden död. De tre makterna synden, döden och lagen hör samman. Detta är skälet till att Paulus i 2 Kor 3:6-9 talar om lagen som ett ”dödens ämbete” eller ”fördörelsens tjänst”, något som hör hemma i ”det gamla förbundet”. I Gal 2:19 kan han skriva att han ”genom lagen har dött bort från lagen”. Lagen har här en negativ tjänst, liksom i Rom 3:20,

¹² Dunn förtydligar: “The effect of sin is seen at its most serious not so much vices practiced in private, but in the breakdown of human relationships.”, Dunn, sid 124.

4:15, 5:13 eller 7:13. Det är ändå viktigt att ha klart för sig att detta bara är en av flera tänkbara sätt att tala om lagen.¹³ Paulus kan också tala om att den skyddar eller vägleder oss, något jag förbigår i det här sammanhanget. Makterna är inte farliga i sig, men de är farliga för oss som lever under dem eftersom vi människor är svagare än dem. Synden förleder oss. Lagen plågar oss och enda utvägen är döden. Sammanfattningsvis konstaterar jag att utan försoningen kan vi inte ha frid med Gud. Gud måste försona oss med sig. Ingen annan kan göra det. Därför blir han människa för att rädda oss från dessa maktens förödande inverkan på oss.

I de stora lärobreven Gal, 1-2 Kor och Rom blir det synligt hur Paulus förstod Guds räddningsaktion.

”När tiden var fullbordad sände Gud sin Son, född av kvinna ställd under lagen för att han skulle friköpa dem som stod under lagen.”, Gal 4:4

”Den som inte visste av synd, honom har Gud i vårt ställe gjort till synd för att vi i honom skulle stå rättfärdig inför Gud.”, 2 Kor 5:21

”Honom har Gud, genom hans blod, ställt fram som en nådastol att tas emot genom tron.”, Rom 3:25.

Ett religionshistoriskt perspektiv

Ur ett religionshistoriskt perspektiv har människan alltid försökt blidka Gud med hjälp av blodiga offer. Inom hinduismen pågår det fortfarande där oftast höns eller getter får sätta livet till. I andra sammanhang fordras att människan offerar blommor eller gör goda gärningar för att hålla guden på gott humör. På Abrams tid skedde detta i den omkringliggande världen, men frågan för oss är dels hur försoningen ska gå till och dels vad den betyder för oss.

Verbet för att sona eller försona är på hebreiska *kippär* men det är osäkert var ordet kommer ifrån. Somliga tror att det kommer från ett assyriskt ord som betyder ”rena” eller ”utplåna”. Då är blodet ett reningsmedel. Andra tror att ordet härstammar från arabiskan och att det betyder ”täcka över”, ”skylas” eller ”döljas”. Men det som intresserar oss är hur försoning ska förstås ur ett bibliskt perspektiv och hur Paulus förstod det. Guds helighet och rättfärdighet kräver försoning för att vi människor inte ska gå förlorade. Men eftersom blommor, höns eller getter inte förändrar någonting griper Gud själv in med sin lösning.¹⁴

Redan i GT ger Gud de blodiga offren en mening. Vi förstår detta redan när vi läser om Israels barns uttåg ut ur Egypten, 2 Mos 12. Det slaktade Lammets blod skyddade dem från den dödsängel som gick fram genom Egypten. Det slaktade lammet betraktades inte ursprungligen som ett offerlamm, men senare, under profeten Hesekiels tid 590-570 f Kr, förbands försoningen med påskan, Hes 45:18-22. Så var fallet också under Jesu tid och Paulus kallar Jesus för vårt påskalamm, 1 Kor 5:7.

I det gamla Israels historia ser vi att profeterna vänder sig mot offerkulten därför att den blivit slentrianmässig. Profeter som Jesaja, Mika eller Hosea förkastar offerväsendet och säger att

¹³ Den som önskar kan studera andra aspekter av lagen i inledningen av min kommentar till Galaterbrevet.

¹⁴ Det svenska ordet sona förklaras i *Svenska Akademiens Ordlista* med betydelsen ”gottgöra” eller ”göra bot” för ett brott, medan det svenska ordet försona förklaras med orden ”bli sams”, antingen med något, med sig själv eller andra.

Gud inte har behag till dem. Det offer som behagar Gud är ett förkrossat hjärta, ett hjärta som vänder sig till Herren, hans nåd och barmhärtighet. Avståndet mellan Israels barn och Guds goda vilja ökar och blir till en avgrund. Var och en ville gå sin egen väg, skriver profeten Jesaja. Men det finns en helig rest som väntar på Guds ingripande. Det finns en önskan om att Gud själv en gång för alla ska lösa det till synes olösliga problemet. Drömmen om ett slut på lidande och ondska, ett borttagande av skulden, alltings återupprättelse, den nya skapelsen. Bara Gud själv kan åstadkomma något sådant. Och det är här som Guds Messias, Jesus från Nasaret, hans lidande, död och uppståndelse kommer in i bilden. Där på korset stiftar Gud slutlig frid. Jesus Kristus är försoningen för våra synder, inte bara för våra utan för hela världens samlade skuld. Här ges den fullkomliga förlåtelsen och här får vi på nytt tillträde till Gud själv.

När Gud ingick förbund med Abram fick denne hämta ”en treårig kviga, en treårig get, en treårig bagge, en turturduva och en ung duva”. Abram hämtades dessa, styckade dem och ”lade styckena mot varandra. Men fåglarna styckade han inte. Och rovfåglar slog sig ner på de döda kropparna, men Abram drev bort dem.” På den dagen slöt Herren ett förbund med Abram.

Det är tveklöst så att Paulus betraktar Jesu död på Golgata som försoningens kärna. Jesus blir gjord till synd och utlämnas till döden och så fullbordas lagens krav. Detta är helt och hållet Guds eget verk och det är Jesu Kristi eviga ära. Han är den som offerar och han är offret. Det går inte att tala om försoningen på uttömmande sätt eftersom den inte stannar inom juridiken utan äger rum därför att Gud älskar oss, Joh 3:16. Paulus använder sig av olika begrepp när han beskriver försoningen. Jag visar på de tre viktigaste, de om att offra, friköpa och försona.

Försoningsakten

Offra (sona, he kippär)

På det gamla Israels tid sköts försoningen på framtiden med hjälp av allehanda offer som vi kan läsa i Moseböckerna.¹⁵ Man lät en ställföreträdare ta straffet. I 3 Mos 16 berättas om den stora Försoningsdagen. I v 15f läser vi om hur översteprästen gick in i helgedomen, stänkte blodet från syndoffren på nådastolen och på detta sätt åstadkom försoning.¹⁶ Paulus talar i Rom 3:25 om Jesus som ett syndoffer och Golgata omtalas som en nådastol, se också Hebr 9:11f.

Honom har Gud ... ställt fram som en nådastol (FB)

... honom som Gud har ställt fram som ett medel till försoning (Giertz)

Gud har låtit hans blod bli ett försoningsoffer (Bibel 2000)

¹⁵ Skriften redogör för en mängd olika offer. Offren indelas i sex olika grupper, brännoffer, spisoffer, tackoffer, syndoffer, skuldoffer och rökoffer. Syfte med alla offer är att förverkliga och förnya gemenskapen med Herren Gud. I vår text ovan handlar det om synd- och skuldoffer. Det hebreiska ordet för synd och syndoffer är ett och detsamma. Därför kan sägas att Jesus blev gjord till synd eller till syndoffer, se 2 Kor 5:21. I 3 Mos 4 talas om syndoffer. Syndoffret var förordnat för ouppsåtliga synder och beroende på synden skulle blodet antingen bäras in i helgedomen eller inte bäras in.

¹⁶ Nådastolen är locket på arken som stod i det allra heligaste. Locket är den särskilda platsen för Guds närvaro och den plats på vilken översteprästen stänkte av offerblodet.

Gud sänder sin Son och låter dennes död vara ett försoningsoffer. Denna död innebär slutet på synden. När ”syndaren” dör försvinner också ”synderna”. Det finns andra sätt att uttrycka detsamma. Vi talar om att Jesu offerdöd renar oss från eller tvättar bort syndens fläckar. Vidare neutraliserar hans offerdöd det dödliga virus som hotar oss. Hans blod blir ett motgift. Detta äger rum ”i Kristus”, se Rom 8:3, 1 Kor 5:7 och 2 Kor 5:21. Den älskade Sonen som försoningsoffer gör det som skedde på Golgata så värdefullt att hädanefter behövs alls inga offer, annat än tacksägelser.

Samtidigt har Gud nu visat att han är rättfärdig och även låtit oss förstå att Han vill förklara oss rättfärdiga genom tron, Rom 3:26.

Förutom Jesus som syndoffer är det möjligt att använda ytterligare fyra associationer. De två första är den om *syndabocken* i 3 Mos 16:21f och den om *den lidande tjänaren* i Jes 53:4f. I Båda bilderna talar om hur synderna förs över från syndarna till offret, bocken eller tjänaren. Vi måste bara komma ihåg två saker. För det första är det i Skriften alltid Gud som är subjektet. Det är han som försonar oss med sig. För det andra var det avgörande att offret i Skriften var felfritt. Det skulle inte dö på grund av sina egna synder utan på grund av andras. Med hjälp av dessa två tankar förstår vi bättre varför Jesu på en gång måste vara den som offerar och offret.

Den tredje associationen handlar om ”*den älskade sonen*” som vi läser om i 1 Mos 22 och i liknelsen om de onda vingårdsarbetarna, Mark 12:6ff. Paulus antyder detta i Rom 8:32 där han skriver om Gud: ”Han som inte skonade sin egne son ...”

Den fjärde associationen handlar om lagen och går till 5 Mos 21:23 där det sägs att ”den som har blivit upphängd” på korsens trä drabbats av *Guds förbannelse*. Denna skymf var ett resultat av en synd som förtjänar döden och innebar att den döde uteslutits ur förbundsgemenskapen. I 5 Mos 27:26 drabbar förbannelsen den ”som inte upprätthåller alla ord”. När Paulus tar upp dessa tankar i Galaterbrevet är tanken den att Jesus genom att bli korsfäst utanför stadens murar får lämna förbundsgemenskapen och överlämnats till hedningarna. Så skulle Abrahams välsignelse gå till hedningarna.

Avslutningsvis kan tilläggas att Jesus inte dör i vårt ställe i den meningen att vi inte behöver dö. När det sägs att Jesus dör i vårt ställe ska det snarare förstås som att han dör vår död och att vi får möjlighet att förenas i honom. Paulus talar om detta när han skriver att ”vi har blivit döpta till *hans* död”, Rom 6:3.

Friköpa (återlösa, he gaal)

Det är också för det andra möjligt att tänka på försoning i termer av ”friköpa”, ”förlossa” eller ”återlösa”. Då betalas en lösensumma. I Jes 41:14, 43:14, 44:6 och 47:4 talas om Herren som vår Förlossare. Människan är slav under synden och inte i stånd att köpa sig själv fri, se till exempel 1 Kor 6:20 och 7:21–23. Men Gud betalade inte med silver eller guld, utan med Kristi dyra blod när han gav sitt liv åt oss.¹⁷ Paulus använder även bilden i Rom 3:24.

Försona (stifta fred, he shalom)

Det tredje sättet Paulus använder sig av handlar utgår från den fiendskap som råder mellan människorna och Gud. Här är huvudtexten 2 Kor 5:18–20 och eftersom den här artikeln ingår i kommentaren till 2 Kor hänvisar jag till utläggningen nedan.

¹⁷ Av 3 Mos 17:11 framgår att livet finns i blodet.

Jesus talar om ”dem som stiftar fred”, Matt 5:9 och syftar då på det paradisiska, himmelska tillståndet. Målet att ”stifta frid” ska med andra ord förstås i det större sammanhanget. I Kol skriver Paulus om Jesus ”Ty Gud beslöt att låta hela fullheten bo i honom och genom honom försona allt (grekiska *ta panta*) med sig sedan han skapat frid i kraft av blodet på hans kors”, Kol 1:19f. Försoningen antar här kosmiska dimensioner, jämför Rom 8:19–23 och Fil 2:10f.

Också när det gäller enskilda människor ska deras försoning sättas in i det större sammanhanget. Det framgår särskilt tydligt av Ef 2:16f där skiljemuren runt templet skilde hedningar och judar åt. Det var inte bara förlåten i templet som rämnade när Jesus gav upp andan utan också skiljemuren revs. När Jesus dog på Golgata miste muren sin betydelse och människor av alla slag förenas ”i Kristus”. Vi är försonade med Gud genom Kristus och har vår frid i honom.

5:14–19, Om försoningens tjänst

5:14 Ty Kristi kärlek driver oss, eftersom vi är övertygade om att en har dött i allas ställe, och därför har alla dött. 15 Och han dog för alla, för att de som lever inte längre skall leva för sig själva utan för honom som har dött och uppstått för dem.

V 14-15 Paulus nämner åter det historiska faktum som utgör grunden för oss kristna och för apostelns auktoritet och förkunnelse. Kärleken utgår från Kristus och genom den söker han alla människor. Sedan Paulus mött Herren på vägen till Damaskus kan han inte längre leva sitt eget liv. Jesus Kristus **har dött i allas ställe**, också för eller på grund av Paulus. Vi är alla indragna i Jesu död och uppståndelse och därför kan det sägas att **alla har dött**. Döden är det sätt på vilket vi undkommer synden och något annat sätt finns inte. Det är därför det heter i Hebr 9:22 ”utan att blod utgjuts, finns ingen förlåtelse.” Jesu Kristi död, mer om försoningen i v 18-20, är förklaringen till att Gud kan förlåta oss. Men försoningen innebär också att vi **inte längre ska leva för oss själva utan för honom som har dött och uppstått för oss**. Korset blev en vändpunkt för Paulus i det att det vände upp och ner på hans världsbild. Jordelivet kan aldrig mer bli vad det var innan mötet med Jesus. Han skriver **vi är övertygade om att** en har dött i allas ställe. Bibel 2000 har översatt ”ty jag har förstått, att ... ” De fortsatta följderna av denna övertygelse utvecklar Paulus i Rom 6 där han talar om att han är döpt till och inlemmad under Jesu Kristi herravälde. Han hör inte längre hemma hos synden utan hos nåden, Rom 6:14b. Det Paulus och vi alla har varit med om när vi tog emot försoningen är så omvälvande att allt förändras. Paulus vittnade i Gal 2:20 och här skriver han det igen **Kristi kärlek driver oss**, se också Rom 5:8. Guds kärlek har tagit herraväldet över oss.

5:16 Därför känner vi inte längre någon på ett ytligt sätt. Även om vi lärt känna Kristus på ett ytligt sätt, känner vi honom inte längre så. 17 Alltså, om någon är i Kristus är han en ny skapelse. Det gamla är förbi, se, det nya har kommit.

Omvändelsen är så omvälvande att synen på medmänniskan förändras. Han känner **inte längre någon på ett ytligt sätt**. Han har fått nya bedömningsgrunder. Paulus motståndare hade bedömt Paulus på ett ytligt sätt men när vi inlemmats i Kristus kan vi inte längre göra så, något som han upprepar på det bestämdaste i kap 10, se till exempel 10:12. Människor som fortfarande bedömer andra på ett ytligt sätt förstår ingenting.

Paulus hade knappast mött Jesus från Nasaret men om han gjort det så hade han bedömt honom på ett ytligt sätt. De som såg och hörde Jesus från Nasaret utan att ta emot honom kände honom på ett ytligt sätt och när de därför såg eller hörde om hur han blivit korsfäst av

romarna såg de bara elände, 1 Kor 2:8. Men sedan Paulus blivit en kristen har bedömningsgrunderna förändrats och han känner inte Kristus på det sättet. När vi bekänner Jesus som Herren har vår förståelse av honom förändrats, men om vår förståelse av honom förändrats måste också vår förståelse av dem som tillhör honom förändras.

Så drar Paulus ännu en slutsats: **Det gamla är förbi, se, det nya har kommit.** Vi har inte bara lämnat den gamla världsbilden utan vi har blivit delaktiga av den nya skapelsen. Detta är något mycket mer än att ha fått sitt liv förvandlat. Vi har lämnat den onda tidsåldern och börjat leva den nya, Gal 1:4. Det är grundläggande för paulinsk teologi att just korset är skiljelinjen mellan det gamla och det nya. Här avlöser den andra epoken den första. Den nya skapelsen är ett resultat av försoningen. Den springer upp ur försoningen i Jesus Kristus och det har redan hänt att vi har övergått från döden till livet.¹⁸ Det handlar därför om mer än att en enskild människa har blivit förklarad rättfärdig eftersom hela hennes liv här i världen har en annan grundval, andra förvandlade förutsättningar. Hon har gått ”från” denna värld ”genom Kristus” och ”till” gemenskap med Gud. Det är som sådan, ”i Kristus”, vi lever i den här världen.

Paulus talar ofta om detta nya liv. Han skriver om ”det gamla”, om ”denna världs makter”, om ”denna världens gud” eller om ”köttet”. Men allt detta har förlorat sin status. Ingenting av detta kan längre ha sista ordet hos oss. Istället ska vi anpassa oss till den nya situationen.

5:18 Allt kommer från Gud, som har försonat oss med sig själv genom Kristus och gett oss försoningens tjänst. 19 Ty Gud var i Kristus och försonade världen med sig själv. Han tillräknade inte människorna deras överträdelser, och han har anförtrott åt oss försoningens ord.

Vi människor behöver försona oss med Gud men istället är det Gud som försonar oss med sig. **Allt kommer från Gud.** Skälet är att vi människor inte räcker till. Människan lever i slutet självtillräcklighet. Hon avvisar Gud och lever sitt liv för sin egen skull. Men att leva i konflikt med Gud innebär att leva under ständigt dödshot. Det är att leva med ett existentiellt problem som ropar på sin lösning. Gud själv **har försonat oss med sig själv.**

Dunn gör fyra iakttagelser. För det första betonar Paulus att Gud **har försonat oss med sig själv genom Kristus.** Det är inte så att Gud är vred och behöver blidkas. I stället är det Gud, den förorättade parten, som i sin kärlek aktivt strävar efter fred med människan. Paulus skriver att **Gud var i Kristus.** I Jesus Kristus från Nasaret möts sann Gud och sann människa. Gud är på en gång subjektet och objektet.

Den andra iakttagelsen Dunn gör är att Gud **försonade världen med sig.** Det är hela skapelsen som försonas med Gud och Jesus Kristus är det medel Gud har ställt fram.

För det tredje behöver Gud inte längre **tillräkna människorna deras överträdelser.** Gud kan på rättslig grund ge oss förlåtelsen och förklara oss för rättfärdiga. Detta förstod Paulus och det förändrade hans liv fullständigt. Paulus hade som Johansson uttrycker det ”sökt gemenskapen med Gud på helighetens grund men fann den på syndens grund” när Kristus i vårt ställe blev gjord till synd.

¹⁸ Se också Gal 6:15, Ef 2:15ff, 2 Petr 3:13, Upp 21:1 och Rom 8:19–21

För det fjärde har Paulus klart visat att **försoningens ord** är knutet till talet om korset. Korintierna hade länge nog underskattat korset och inte förstått betydelsen av att vi, så sant vi är inlemmade i Kristus, också är delaktiga av Kristi lidanden. Paulus utvecklar detta i Romarbrevet där han talar om vad det betyder att vara döpt till Kristi död. Jesus Kristus försätter att predika om Guds rike genom sina apostlar. I 5:20–6:2 vädjar han till korintierna att låta sig försonas med Gud och därmed också med Paulus själv. Han upprepar sedan att tjänsten utövas under alla förhållanden, att den innehåller både prövningar och glädje, 6:3–10, och fortsätter att vädja till korintierna om försoning i 6:11–7:3.

5:20–7:3, Paulus enträgna vädjan

5:20–6:2 Låt försona er med Gud
6:3–10 Tjänstens sker under alla förhållanden
6:11–7:3 Ge oss rum i era hjärtan

Det finns många olika funderingar kring hur slutet av kapitel 6 och kapitel 7 ska förstås. Det har att göra med dispositionen. I sak föreligger texten som den gör, men olika dispositioner ger olika glasögon. Någon menar att det borde dras en gräns efter 6:10 eftersom Paulus fram till dess talat till korintierna om försoning med Gud. Från och med 6:11 talar han om försoning med sig själv. Det senare blir då en given tillämpning av det förra.

Någon annan tänker på ett liknande sätt men menar att avslutet sker i och med 6:13.

Jag har här valt att låta 5:20–7:3 utgöra en enhet rubricerad Paulus enträgna vädjan. När det gäller andra sätt att disponera avsnittet 6:14–7:1 återkommer jag när vi kommer dit.

5:20–6:2, Låt försona er med Gud

20 Vi är alltså sändebud för Kristus. Det är Gud som förmanar genom oss. Vi ber å Kristi vägnar: låt försona er med Gud. 21 Den som inte visste av synd, honom har Gud i vårt ställe gjort till synd, för att vi i honom skulle stå rättfärdiga inför Gud. 6:1 Som medarbetare uppmanar vi er också att ta emot Guds nåd så att den blir till nytta. 2 Han säger ju: Jag bönhör dig i rätt tid, och jag hjälper dig på frälsningens dag. Se, nu är den rätta tiden, nu är frälsningens dag.

5:20–21 Det är därför på Kristi vägnar aposteln skriver: **Låt försona er med Gud**. Det betyder att först när vi *tar emot* försoningens ord är förlåtelsen ett faktum. Det är då Gud, på grund av försoningsverket, kan förklara oss för rättfärdiga. Det är också då vi får del av den nya tidsåldern och som vi kan vandra som hans lärjungar. Det är därför Paulus enträget vädjar till korintierna att ta emot försoningens ord. Paulus upprepar sig eftersom hans relation till korintierna står och faller med att de tar emot Ordet. Nu ställs allt på sin spets. Förstår korintierna vad själviskhet och oförsonlighet ställer till med? Förstår de hur djupt fördärvade vi människor är? Om inte förstår de inte heller Guds kärlek och Paulus vädjanden. För vår skull **har Gud i vårt ställe gjort (Kristus) till synd**. Det heter inte att han blev gjort till en syndare utan att han blev gjort till synd, grekiska *hamartian epoiesen*. Bibel 2000 översätter samma ord med: ”honom gjorde Gud *till ett med synden* (min kursivering) för vår skull.” I Kyrkans utläggning av dessa prekära ord har tre aspekter förts fram. För det första kan orden förstås som att Jesus gjordes till ett syndoffer, jämför med Rom 8:3. För det andra att Gud lät Jesus anta syndigt köttets gestalt, det vill säga lik en syndigt människa, se också här Rom 8:3

och för det tredje att han drabbades av syndens konsekvenser utan att själv vara syndare. Johansson förordar här den tredje aspekten eftersom sammanhanget i v 19 antyder det. Vi tillräknas inte våra överträdelser, men Jesus Kristus *tillräknas dem* i vårt ställe, **för att vi skulle stå rättfärdiga inför Gud**. I den grekiska texten heter det snarare som i Bibel 2000 ”för att vi genom honom skulle bli till ett med Guds rättfärdighet.” Försoningen innebär att vi har frid med Gud, vi blir kvar i förbundet och vår relation till Gud är rätt och riktig. Det handlar inte om att vi, med vår egen rättfärdighet, har lyckats hålla oss kvar i förbundet utan om att Han har blivit ett med synden. Han har i sin kärlek inte övergivit oss utan kommit till oss. Det är **i honom**, i Kristus, vi blir förenade med Gud. Denna nåd kan aldrig vara självklar, lika lite som Guds kärlek till kan vara självklar. Guds kärlek är omotiverad. Den är ett under och just därför får den ett sådant inflytande på oss.

6:1-2 Paulus uppmanar korintierna att **ta emot Guds nåd så att den blir till nytta**. Om nåden tas emot som en självklarhet får den inga praktiska följder. De människor som ”berömmar sig av det yttre”, 5:12 och som ”lever för sig själva”, 5:15 kan knappast förstå eller ta emot Guds nåd, den nåd som förvandlar. Den självklara nåden blir aldrig till nytta.

Paulus citerar från Jes 49:8. Det börjar redan i Jes 40:2 och v 6 med att Gud förklarar för Israels barn att ”dess missgärning är försonad” och fortsätter i 49:8 med att Gud **bönhör dig i rätt tid, och jag hjälper dig på frälsningens dag**. Om det gällde då måste det gälla än mer nu när Guds kärlek uppenbarats för oss i Jesus Kristus. **Se nu är den rätta tiden**. Det är nu, i Kristus, relationerna ska ställas tillrätta.

Det är möjligt att korintierna känner av hur Paulus enträget vädjar. Då är det viktigt att vi förstår att det är Guds kärlek i Kristus som är drivkraften. Det är inte möjligt att övertyga eller tvinga någon till försoning. Därför fortsätter Paulus med att redogöra för tjänstens prövningar och glädje. Han vill inte väcka anstöt eller komma till korintierna med ett ovanifrån – perspektiv.

6:3-10, Tjänsten sker under alla förhållanden

3 Vi vill inte på något sätt väcka anstöt, för att vår tjänst inte skall smutskastas. 4 Nej, under alla förhållanden vill vi visa att vi är Guds tjänare, med stor uthållighet, under lidanden, nöd och ångest, 5 under hugg och slag, under fångenskap och upplopp, under arbete, nattvak och svält, 6 i renhet och insikt, i tålmod och godhet, i den helige Ande, med uppriktig kärlek, 7 med sanningens ord och Guds kraft, med rättfärdighetens vapen i både höger och vänster hand, 8 under ära och vanära, med dåligt rykte och gott rykte. Man kallar oss villolärare, men vi talar sanning. 9 Vi är misskända men ändå erkända, vi är döende men lever, vi är tuktrade men inte till döds, 10 vi är bedrövade men alltid glada, vi är fattiga men gör många rika, vi är utblottade på allt men äger allt.

6:3-4a Vi har tidigare konstaterat att Paulus inte skjuter livets svårigheter ifrån sig utan tvärtom tar in dessa ”i Kristus”. Han tar in tillkortakommanden och överträdelser i försoningen. Där hör de hemma. I bakgrunden finns de falska apostlarna som hade en annan måttstock. De ville till intet pris stöta sig med några människor, de berömdes sig av ”yttre ting och inte av det som finns i hjärtat”, 5:12. De ville uppträda myndigt och klanderfritt enligt omgivningens förväntningar. Utifrån *den* måttstocken är Paulus till anstöt för många och en skam för Kristi ämbete. Hans liv präglades av orädd utblottelse, svaghet och lidande.

V 4b-5 Paulus hade en måttstock där han menade att allt hörde hemma under korset och är inbäddat i försoningen. Paulus och hans medarbetare kan **under alla förhållanden visa att de är Guds tjänare**. Det finns ett samband mellan budskapet om försoning och budbäraren. Paulus talar inte endast om försoningen. Han lever i den. Utifrån den måttstocken är det snarare de falska apostlarna som är till anstöt eftersom de inte vill kännas vid lidanden, nöd och ångest. Paulus, som inte vill berömma sig tvingas nu trots allt berömma sig något. Han väljer då att berömma sig av sina svagheter. Så kommer en uppräkningslista av yttre omständigheter och inre kvaliteter. I v 4b-5 räknar han upp tre gånger tre umbäranden. Först yttre svårigheter i form av **lidande, nöd och ångest**. Sedan nämner han något om hur människor bemött dem med **hugg och slag, fångenskap** och genom att ställa till **upplopp**. För det tredje berömmar han sig av sin egen kamp i form av **arbete** för att sin och medarbetarnas försörjning, **nattvak och svält**, det vill säga fasta. Allt detta hör till livet i denna världen och ingår som förutsättningar också för den kristna tjänsten.

V 6-7a Här skriver Paulus om de inre kvaliteterna. Först nämner han fyra egenskaper som **renhet och insikt, tålmod och godhet**. Det här kan uppfattas enbart som moraliska egenskaper men ska enligt min mening förstås som att den Helige Ande närvarar i dessa. FB har markerat detta genom att skriva den helige Ande med stort A och genom tillägget med uppriktigt kärlek. Bibel 2000 behåller den moraliska betoningen genom att låta kvaliteterna stanna vid att vara mänskliga. Exegeterna Furnish, Stegman och Danker menar att Paulus faktiskt betonar att det är Guds Ande som verkar i och genom dessa egenskaper. De fyra substantiven hör väl samman: **Helige Ande, uppriktigt kärlek, sanningens ord och Guds kraft**

Uttryck som Ande, kärlek, ord och kraft bör tillskrivas Gud. Det är Gud som sätter sin prägel på allt i Paulus liv såväl v 4b-5 som 6-7a. Paulus har nu visat att Gud verkar, inte trots våra svagheter utan också i och genom dem.

V 7b-10 Här följer först tre satser som visar *hur* Paulus agerat i sin tjänst och sedan följer paradoxer som ytterligare stryker under hur han tjänat under *alla* förhållanden och med stor uthållighet.

Han har tjänat **med rättfärdighetens vapen**. Ända sedan 2:14 har han uppehållit sig vid vad det innebär att vara en sann apostel. Paulus är tjänare åt ett nytt förbund, 3:6 och innehar en Andens tjänst, 3:8 en rättfärdighetens tjänst, 3:9 och en försoningens tjänst, 5:18. En sådan tjänst innehåller motgång lika väl som framgång, se 10:3-6. Paulus har stridit med både med **höger hand** till anfall och med **vänster hand** till försvar. I Ef 6:10ff beskriver han mer utförligt den vapenrustning han fått av Gud. Denna kamp har skett **under ära och vanära och med dåligt rykte och gott rykte**.

Redan i Galaterbrevet var det tydligt hur omdömena om Paulus kunde svänga. Understundom tas han emot ängel. Galaterna kunde rivit ut sina ögon och gett till honom, Gal 4:14f. Men när någon annan, falsk apostel undervisar blir galaterna som förhäxade, Gal 1:6, 3:1 så Paulus inte vet vad han ska ta sig till, Gal 4:11, 16. Han står i en ständig strid vare sig det är i Galatien eller Korint.

Paulus gör inte mindre än sju påståenden om den sanna apostoliska tjänsten innan han avslutar beskrivningen av den. Den grekiska texten visar att påståendena är uppbyggda på samma sätt med hjälp av orden såsom ... men.

Såsom villolärare	men vi talar sanning.
Såsom misskända	men ändå erkända,
Såsom döende	men lever,
Såsom tuktade	men inte till döds,
Såsom bedrövade	men alltid glada,
Såsom fattiga	men gör många rika,
Såsom utblottade på allt	men äger allt.

Johansson skriver att ”detta är ett stilistiskt och rytmiskt väl utmejslat avsnitt i brevet. Med närmast lyrisk intensitet och balans beskriver Paulus erfarenheterna av sin apostoliska tjänst.” Samtidigt sker detta så teologiskt medvetet att påståendena blir ett porträtt av Jesus Kristus själv.

Den kristne behöver inte ta sig i kragen för att övervinna sina svårigheter. Svårigheter, överträdelser och sjukdomar ska *inte* tas emot som vore de från Gud. Ont är ont och lidanden av olika slag har ingen mening i sig. MEN när de förstås som intagna ”i Kristus” och hans försoning händer någonting. Då får svårigheterna sin mening som en delaktighet i Kristi livsöde. De yttre omständigheterna, människors ondska och egna tillkortakommanden slutar med andra ord inte med sammanbrott eller evig död. De finns förvisso där, men överskuggas av det faktum att vi har dött med Kristus, 5:14c. Vi har begravts genom dopet och det liv vi nu lever, lever vi för Gud, 5:15. Därför känner vi inte längre någon på ett ytligt sätt, 5:16. Den nya tidsåldern har kommit till oss, 5:17 och den har landat i oss, 13:5, om än ”bara” som ett föregripande av fulländningen.

Vi kan därför inte längre bedöma någon ”på ett ytligt sätt”. Om någon är i Kristus är det gamla förgånget och något nytt har kommit. Vi använder nu en annan måttstock. Kristus är vår måttstock och därför är vi **alltid glada, gör många rika och äger allt**, se också 2:14, Rom 8:36f och komplettera gärna med 1 Joh 5:4f. Redan i 1 Kor 6:20 fick vi lära oss att vi inte äger oss själva. Jesus är Herren och han äger oss med *allt* vad vi är och har.

Efter denna avslutande genomgång av den apostoliska tjänsten går Paulus tillbaka till sina vädjanden. Men innan vi går vidare med hans enträgna vädjan om försoning har jag ställt samman de kännetecken Paulus anger för sann apostolisk tjänst. Jag har funnit 41 kännetecken.

41 kännetecken

Tjänaren(s), 2:14–3:18

- är en Kristi väldoft som sprids genom förkunnelsen, 2:14
- skriver inte på stentavlor utan på människohjärtan, 3:2
- skriver inte med bläck utan i/med/genom den Helige Ande, 3:3
- förmåga och ord kommer från Gud, 3:5
- är tjänare åt ett nytt förbund, 3:6
- innehar Andens tjänst, 3:8
- utövar en rättfärdighetens tjänst, 3:9
- har en tjänst som består, 3:11
- skådar med avtäckt ansikte Herrens härlighet. 3:18
- förvandlas till en och samma avbild, 3:18

Kristus är att leva i listan ovan. Även om vi hyfsat noga har gått igenom 5:20- 6:10 finns det anledning att återkomma till och påminna om dessa grundläggande sanningar.

6:11–7:3, Ge oss rum i era hjärtan

Som jag tidigare påpekat finns det olika funderingar kring hur slutet av kapitel 6 och kapitel 7 ska förstås. Det har att göra med dispositionen. Jag har dragit en gräns efter 6:10 och menar att Paulus nu mer medvetet går över till sin vädjan om försoning med korintierna.

Nu behöver vi fundera över om 6:11–13 hör till det föregående och således utgör avslutningen på 2:14–6:10 eller om dessa verser utgör inledningen på fortsättningen. Det finns fog för båda alternativen. Problemet är i grund att avsnittet 6:14–7:1 har kommit att betraktas som ett senare inskott, en parentes eller utvidgning av texten. Det är tydligt att avsnittet, som är en förmaning, utgör ett avbrott i tankegången. Läsaren lägger märke till att 6:11–13 fortsätter i 7:2-3.

Johansson menar, tillsammans med bland andra Victor Paul Furnish, att det väl kan förstås som en medveten disposition från Paulus sida. Efter att jag själv har brottats med olika förslag och efter att offentligt ha undervisat om dem fastnar också jag för att Paulus formulerar sig medvetet. Jag kommer att återkomma till det i kommentaren till 6:14, men redan nu säga att *om* korintierna försonas med Paulus innebär det att de måste bryta med hans motståndare. De kan inte halta på båda sidorna i en så allvarlig konflikt som den i Korint är. Därför följer 6:14 naturligt på 6:11–13.

6:11 Vi talar helt öppet till er, korintier. Våra hjärtan är vidöppna. 12 Hos oss har ni det inte trångt, men hos er är det trångt. 13 Gör som vi! Jag talar som till barn. Vidga också ni era hjärtan.

Paulus har i 1:12–2:13 sagt att han är missförstådd. Såsom vi har tolkat den utlösande händelsen handlade det bland annat om ett ekonomiskt brott som sedan också påverkat hans resplaner. De som inte tror som Paulus utan håller sig till falska apostlar berömde sig till det yttre och levde för sig själva, se 11:4. Det är detta som gör att relationen mellan Paulus och korintierna inte hade kunnat redas ut på ett tidigare stadium. Paulus vet att de kristna i Korint är hans andliga barn, 1 Kor 4:14f och 2 Kor 12:4. Han **talade helt öppet till** dem och i v 13 övergår han från vi-form till jag-form, något som inte syns i Bibel2000. Hans personliga och starka vädjan till korintierna kommer sig dels av att de är hans barn och dels av att utan dem kan inte hans apostoliska tjänst fungera. En sann apostel kan inte tvinga fram kärlek, försoning eller förtroende, 1:24 och 4:5. Han måste därför vädja till dem.

När Paulus vädjat om och kanske också vågar tro på försoning med korintierna kommer så den förmaning där han menar att de måste bryta med motståndarna. Av texten framgår att de är mer än motståndare. De erkänns helt enkelt inte som riktiga kristna eftersom de tydligt lever i gemenskap med avgudarna. Detta påstående kan jämföras med min utläggning av 1 Kor 8.

6:14 Gå inte som omaka par i ok med dem som inte tror. Vad har väl rättfärdighet med orättfärdighet att göra? Eller vad har ljus gemensamt med mörker? 15 Hur kan Kristus och Beliar komma överens? Eller vad kan den som tror dela med den som inte tror? 16 Vad kan ett Guds tempel ha för gemenskap med avgudarna? Vi är den levande Gudens tempel, ty Gud har sagt: Jag skall bo hos dem och vandra med dem, och jag skall vara deras Gud, och de

skall vara mitt folk. 17 Därför säger Herren: Gå ut från dem och skilj er från dem och rör inte vid något orent. Då skall jag ta emot er, 18 och jag skall vara er Fader, och ni skall vara mina söner och döttrar, säger Herren, den Allsmäktige.7:1 Då vi alltså har dessa löften, mina älskade, så låt oss rena oss från all besmittelse från kött och ande och i gudsfruktan fullborda vår helgelse.

V 14-16a Utgångspunkten är att kristna går **i omaka par med dem som inte tror**. Bilden är hämtad från 3 Mos 19:19 och 5 Mos 22:10. Skillnaden mellan dem som tror och dem som inte tror har med andra ord etiska konsekvenser. Som kristen är det inte längre möjligt att leva *av* världen. Det gamla är förgånget och det nya har kommit, se 5:17 men också 10:3f. När vi går i ok med dem som inte tror tillåts vi knappast att fritt följa Herren. Vi frestas att leva efter världens värden, normer och principer och behöver därför inta *en viss distans till världen* så vi inte bländas, 4:4. De falska apostlarna som Paulus framställer dem var tydligt präglade av sin tids filosofi. Här gäller det att kunna urskilja Herren.

Den grundläggande utgångspunkten att inte gå i ok med dem som inte tror betyder *inte att vi ska distansera oss till människor som inte tror*. I 1 Kor undervisade Paulus ganska detaljerat om den kristnes förhållande till en make/a som inte tror, 1 Kor 7:12, eller om att äta och dricka allt, 10:27, 31. Vi kan inte sluta umgås med dem som inte tror. Vi måste förstå vad som har en andlig dimension så att vi inte kompromissar bort vår egen relation med Herren. Paulus ställer så fem retoriska frågor. Han förväntar sig ett självklara negativa svar.

Vad har väl rättfärdighet med orättfärdighet att göra?

Eller vad har ljus gemensamt med mörker?

Hur kan Kristus och Beliar komma överens?

Vad kan den som tror dela med den som inte tror?

Vad kan ett Guds tempel ha för gemenskap med avgudarna?

V 16b-7:1 Vi utgör den levande Gudens tempel, ett tempel som ska hållas heligt. Lägg märke till att Paulus talar om de heligas gemenskap, inte om individer. Det är vår gemenskap som är helig eftersom Herren bor och verkar ibland oss, se 1 Kor 3:16f och 1 Kor 6:19. Paulus beskriver denna vår gemenskap också i Ef 2:21f. Den som gör vår gemenskap helig är naturligtvis Herren själv. Paulus citerar från 3 Mos 26:12 och Jes 52:11. **Då skall jag ta emot er**. Löftet är grundat i Herrens ord till kung David i 2 Sam 7:14. Här använder Paulus ordet på ett sådant sätt att dess giltighet är beroende av hur korintierna betar sig. Därför följer hans vädjan i 7:1 naturligt. Han skriver: **Låt oss rena oss**. Han inkluderar sig själv genom att skriva *oss*. Även om han uppenbarligen menar att det är korintierna som felat och orenat gemenskapen ställer han sig med andra ord på de felandes sida, som Herren själv skulle ha gjort. Att Paulus använder ord som ren och oren hänger samman med tempelkulten och citatet från Jes 52. Den renhet Herren vill se omfattar både kött och ande, det vill säga både det yttre och det inre, jämför 1 Thess 5:23. Av det ovan sagda kan vi dra en lärdom. Korintierna var redan helgade genom sin tro på Herren Jesus, 1:1, och ändå ska de helga sig. Vi både *är* och *ska bli* heliga. Eller som Johansson uttrycker det: Vi blir bara bevarade i nåden genom att bruka den (så att den blir till nytta). Vi renar oss inte för att bli frälsta utan för att vi är frälsta, jämför Fil 2:12. I Fil 3:12–15 lägger Paulus ut texten.

Det finns olika meningar om var Paulus avslutar denna utvidgning.¹⁹ Somliga menar att det bästa avslutet sker just här, andra att v 2-3 och ska utgöra avslutningen. Exegeten Stegman vill även ha med v 4. Jag hänför ändå den versen till nästa avsnitt 7:4–16. I min utläggning blir v 2-3 en övergång från 6:11–7:1 till 7:4–16.

7:2 Ge oss rum i era hjärtan. Vi har inte handlat orätt mot någon, inte skadat någon och inte bedragit någon. 3 Detta säger jag inte för att fördöma er. Jag har redan sagt att ni är i våra hjärtan för att dö och leva tillsammans med oss.

Så är vi tillbaka till hans enträgna vädjan. Paulus och hans medarbetare Timoteus och Titus som just kommit från Korint känner väl till beskyllningarna mot dem. Han upprepar att de inte alls **har handlat** (ekonomiskt?) **orätt, skadat någon eller bedragit någon**. Det var tydligen detta anklagelserna handlade om, se min kommentar till 2:3–11 och särskilt stycket om det grekiska ordet orätt. När Paulus skriver att de inte bedragit någon använder han ett grekiskt ord *eftheiramen*, som också det syftar på att ekonomiskt ha bedragit, se 12:17f.

Hans försvar kan ha uppfattats som ett angrepp på församlingen i Korint och det vill inte Paulus. Hans brev är **inte** skrivet **för att fördöma**. Han vill bara att de ska förstå honom och att de tillsammans ska leva i Kristus, i försoningen **för att dö och leva tillsammans**.

Paulus hade säkert hoppats att saken i och med detta skulle vara klar. Det är möjligt att han har underskattat de falska apostlarna och att han först senare förstår hur illa det är. I kapitel 10-13 tar han upp saken på nytt och då i en betydligt strängare ton. Jag har tidigare diskuterat möjligheten att kapitel 10-13 kan vara ett femte brev till korintierna. Det är i sådana fall tillagt i efterhand. Ur vår synpunkt spelar det ingen roll hur det är med den saken. Kapitlen ingår under alla omständigheter i vår kanon. Men innan vi kommer dit låter vi Paulus glädja sig över utvecklingen, 7:4–16, för att sedan ge instruktionerna för insamlingen till de heliga i Jerusalem.

7:4–16, Apostels glädje över korintiernas ånger

I 7:4–16 uttrycker Paulus sin glädje över korintiernas ånger och det är lätt att se att tonen är densamma i kapitel 8 och 9 som också de innehåller vädjanden eller snarare tillämpningar av evangeliet. Vi kan därför tänka fortsättningen på följande sätt

7:4-16 En sorg efter Guds vilja
8:1-9:15 Insamlingen till de heliga

När korintierna läser 7:4–16 får de veta hur Titus uppfattat situationen i Korint och de får veta att Paulus blivit tröstad Avsnittet tjänar samtidigt som en övergång till uppmaningarna i 8:1–9:15, nästa stora avsnitt. Det finns de som menar att kap 7 och 8 snarare utgör en enhet än kap 8-9, men det är inget jag finner anledning att fördjupa mig i här.

¹⁹ Thomas D Stegman har valt att rubricera 6:11–7:4 med orden Vidga era hjärtan. Sedan delar han in avsnittet i tre stycken, 6:11–13 vädjan, 6:14–7:1 kallelse att leva heligt och 7:2-4 upprepning av vädjan. Frederick W. Danker låter 6:11–13 utgöra en övergång till 6:14–7:1 som han kallar en personlig vädjan. R.V.G. Tasker bestämmer sig för att hålla ihop 6:14–7:3. Dessa exempel visar på stor samstämmighet även om somliga vill börja med 6:11 och andra med 6:14. På samma sätt väljer somliga att avsluta avsnittet med 7:1, andra med 7:2 och ytterligare andra med 7:3. Avslutningen får jag återkomma till längre ner.

7:4 Jag har stort förtroende för er och berömmar mig mycket av er. Jag har fått tröst och glädje i överflöd mitt i all vår nöd. 5 När vi kom till Makedonien, fick vi ingen ro utan var på allt sätt trängda, utifrån av strider och inifrån av oro. 6 Men Gud som tröstar de modlösa tröstade oss genom Titus ankomst, 7 och inte bara genom hans ankomst, utan också genom den tröst som han hade fått hos er. Han berättade för oss om er längtan, er klagan och er iver för mitt bästa, så att jag glädde mig ännu mer.

I v 4 finns allt som sedan upprepas i v 5-16. Paulus är stolt över och **berömmar sig av** korintierna, v 4 och 14. Han har fått all **tröst** han behöver, v 6, 7 och 13. Han har nu **glädje i överflöd**, v 5, 7b, 9a, 13b och 16a och detta under **all vår nöd**, v 5. Denna sinnesstämning är också bakgrunden till att han skriver 2 Korintierbrevet.

7:8 Ty även om jag gjorde er bedrövade med mitt brev, så ångrar jag det inte nu. Först ångrade jag mig, eftersom jag såg att brevet gjort er bedrövade, om än bara för en tid. 9 Men nu gläder jag mig, inte därför att ni blev sorgsna utan därför att er sorg ledde till att ni ångrade er. Det var ju efter Guds vilja som ni blev bedrövade, och därför har ni inte lidit någon skada genom oss. 10a Ty en sorg efter Guds vilja för med sig en ånger som man inte ångrar och som leder till frälsning.

V 8-10 **Mitt brev** som omnämns i v 8 är det så kallade Tårebrevet, se kommentaren till 2:3-11. Paulus hade tagit en risk genom att skriva detta brev. Han hade sannolikt gjort en oannonserad snabbvisit till Korint som inte hade fallit väl ut och på vägen tillbaka till Efesus skriver han Tårebrevet. Risken var helt enkelt att relationen till korintierna helt skulle fördärvas. Paulus skriver att brevet gjorde dem **bedrövade** men att han **inte ångrar** att han skrev det. Varför blev de bedrövade? Vad var det de hade ångrat? Paulus lägger ingen vikt vid detta men vi kan anta att 2:5-10 utgör bakgrunden, se också anknytningen i 7:12. Det verkar som att korintierna varit oförsonlig mot mannen som begått en orätt och därför blivit delaktiga i den. Därför gjorde Paulus sin snabbvisit och därför skrev han Tårebrevet. Brevet ledde till rannsakan och korintiernas **sorg ledde till att ni ångrade er**. Brevet hade med andra ord fått avsedd effekt.

Det är inte ofta Paulus använder det grekiska ordet *metanoia*, att omvända sig, här översatt med ångrade. Han gör det i nästa v 10 och i 12:21, i Rom 2:4 och 2 Tim 2:25. Omvändelsen inkluderar han oftast i begreppet tro. Den som tror har också omvänt sig. Därför **har ni inte lidit någon skada genom oss**, fortsätter Paulus, utan tvärtom var deras **sorg efter Guds vilja ... som leder till frälsning**. Korintierna hade blivit upprättade i sitt förhållande till mannen som handlat orätt, i förhållande till Gud och Paulus och sedan också till själva. Men risken hade hela tiden varit att de förblivit oförsonliga och Paulus antyder det parentetiskt i v 10b-11 innan han talar vidare om ”saken”.

7:10b Men världens sorg leder till död. 11 Se, just detta att ni greps av sorg efter Guds vilja, vilken hängivenhet har inte det fört med sig bland er, vilka ursäkter, vilken upprördhet, vilken fruktan, vilken längtan, vilken iver och vilken bestraffning! På allt sätt har ni visat att ni är oskyldiga i den här saken. 12 När jag skrev till er var det alltså inte med tanke på den som hade gjort orätt eller med tanke på den som hade lidit orätt, utan för att det skulle stå klart för er inför Gud hur ivrigt ni tar er an vår sak. 13a Därför har vi blivit tröstade.

V 11-12 Paulus sätt att skilja mellan sorg och sorg har sin motsvarighet i andra bibliska sammanhang. Det finns **en sorg som leder till död** och **en sorg efter Guds vilja**. Vi läser om en sorg efter världens sätt när vi läser om Esau i 1 Mos 27:38. Han beklagar sig över att Jakob

tagit hans välsignelse och tycktes aldrig komma över det, Rom 9:10–13. Ett annat exempel utgör berättelsen om Judas Iskariot som slänger de 30 silverpenningarna på marken i Matt 27:3-5. Men de motsatta exemplen finns också i Skriften. När kung David begått äktenskapsbrott med Batseba och låtit döda maken Uria säger han: Jag har syndat mot Herren, 2 Sam 12:13. Bekännelsen kommer igen i Ps 51. Simon Petrus visar samma ånger när han förnekat Herren tre gånger, tupp gol och Petrus brast ut i gråt.

Av v 12 förstår vi att Paulus här knyter an till den som handlat orätt. I kommentaren till 2:3–11 antar jag tesen att någon förskingrat pengar i samband med insamlingen till de heliga i Jerusalem och sedan skylld på Paulus. Men Paulus skriver redan i 2:6-8 att korintierna bör förlåta och upprätta personen i fråga och här att han **inte är ute efter den som hade gjort orätt**. Här åsyftas samma person som i 2:5-8. Korintierna har rätt ut saken och den som vållat sorg har uppenbarligen erkänt, förlåtits och upprättats.

Av v 11 framgår att saken hade lett till bestraffning eller räfst, som ordet översätts i Bibel 2000. Ordet räfst antyder också att det faktiskt var fråga om en ekonomisk oegentlighet. Den engelska översättningen New King James version skriver *vindication* som snarast betyder försvar eller rättfärdigande. Korintierna hade på vanlig svenska ”grundligt gjort upp med mannen som handlat orätt.” Men nu **har ni visat att ni är oskyldiga** (skuldfria enligt Bibel 2000) **i den här saken**. Det grekiska ordet *pragma*, ”saken”, är ett juridiskt ord som syftar på en rättslig tvist. Därmed kan de anklagelser som riktats än hit och än dit läggas ner och fallet betraktas som avslutat.

Paulus var tveklöst både imponerad och lättad. Nu hade Guds vilja skett. Hur vi kan veta det? Jo, korintiernas sorg har i sin tur fört med sig en ny **hängivenhet, längtan och iver**, v 11, jämför med hur Paulus talar om Andens frukt, Gal 5:22f. Och Paulus **är glad** över att han **kan lita på dem i allt**.

7:13b Till denna tröst kom den ännu större glädjen över att se Titus så glad. Ni har alla styrkt hans ande. 14 Om jag har sagt något berömmande om er till honom, så har jag inte behövt skämmas för det. Nej, liksom allt vi har sagt till er är sant, så har också det vi berömt oss av inför Titus varit sant. 15 Hans hjärta klappar nu ännu varmare för er, när han kommer ihåg hur lydiga ni alla var och hur ni tog emot honom med respekt, ja, vördnad. 16 Jag är glad att jag kan lita på er i allt.

Paulus talar om en dubbel glädje. Han gläds över att saken retts ut och han gläds **över att se Titus så glad**. Och förklaringen lyder: **ni har alla styrkt hans ande**. Paulus har tidigare **sagt något berömmande** om korintierna inför Titus, men nu har både han själv och Titus fått del av korintiernas hängivenhet, längtan och iver.

Det historiska händelseförloppet tycks ha varit att Paulus efter sin snabbvisit och efter att ha skrivit Tårebrevet sände Titus till Korint för att slutföra insamlingen till de heliga i Jerusalem, se 8:6. Det var i det då rådande läget ingen lätt uppgift för Titus och det fanns skäl för honom att oro sig inför uppgiften. Men det hade gått bra och därför var alla inblandade lättade, v 15.

Paulus avslutar så avsnittet med orden **jag är glad att jag kan lita på er i allt**. Så lägger han grund till vad som ska komma i 8:1–9:15, se särskilt 8:7.

8:1–9:15, Insamlingen till de heliga i Jerusalem

Nu har vi två kapitel framför oss som handlar om insamlingen till moderförsamlingen, till de heliga i Jerusalem. Vi läser redan i Apg 4:32 om hur de kristna såg till att ingen av dem led nöd. I Apg 6 avskiljer de sju diakoner som helt ska ägna sig åt utdelning av mat, kläder och husrum. Detta utgivande ligger i själva evangeliet. Det ingår i evangeliet.

När Paulus är i kontrovers med Jakob, Kefas och Johannes i Antiokia i Syrien, se Gal 2:9f, löser de den och konstaterar vikten av att också fortsättningsvis understödja de heliga i Jerusalem. ”Vi skulle bara tänka på de fattiga”, skriver Paulus och ”det har jag också vinnlagt mig om att göra.” Det finns flera skäl till att detta var viktigt.

1. För det första ingår omsorgen om de **fattiga i själva evangeliet**. Det är en urgammal tes redan på skapelsens plan att detta givande på ett särskilt sätt ligger på Guds hjärta. Enligt lagen har det med rättfärdigheten att göra. Se 5 Mos 24:10-22, särskilt v 13, Ps 10:2,9, 12:6, 14:6, Jes 3:14f, 10:1f, 58:6f, Amos 8:4ff. Paulus erkänner detta. Till saken hör dessutom att gåvorna behövdes i Jerusalem efter den stora hungersnöden, förutsagd av profeten Agabus, Apg 11:27ff. Detta är alltså en trons barmhärtighetsgärning.
2. För det andra ska hedningarna i ändens tid komma med sina **skatter till Jerusalem**. Hit hör också en profetisk dimension, omtalad i Jes 60:5, 11, Hagg 2:8 och Sak 14:14. Eftersom Paulus ansåg sin tid vara den yttersta var det helt i sin ordning att hedningarna kom med sina skatter till Jerusalem.
3. För det tredje gäller att om vi har tagit emot välsignelser **vill vi återgälda** genom att ge av vårt goda. Tänk på att det judiska folket är våra andliga fäder. Tänk på vad vi fått av dem. Vi har fått frälsningen! Det första bud som har med sig löfte om välsignelser är att hedra sin far och sin mor, se Ef 6:1 ff. Men det gäller också fortsättningsvis. Herren ska välsigna dem som välsignar Hans folk, heter det i tilltalet till Abraham, 1 Mos 12:3. Jesus lär detsamma när han säger att den som tar emot er, han tar emot mig eller att den som ger någon av dessa små en bägare med friskt vatten, se Mark 10:42. Paulus var medveten om att "gåvan" kom från judarna och att det var i sin ordning att hedningarna visade sin tacksamhet. Därigenom blev judarna och hedningarna jämställda i sina relationer. Jfr också med Gal 6:6, Rom 15:27.²⁰
4. För det fjärde lägger Paulus teologisk vikt vid givandet. Han beskriver insamlingen som **en ren gudstjänst**. I 1 Kor 16:1,2 talar han om grekiska *logeia* på svenska ”insamlingen”, men på andra ställen använder han tunga teologiska ord. Han använder ord som

<i>koinonia</i>	i 2 Kor 8:4 ”hjälpen åt de heliga”
<i>charis</i>	i 2 Kor 8:6 och 1 Kor 16:3 på svenska först ”kärleksgärning” sedan ”gåva”
<i>eulogia</i>	i 2 Kor 9:5 på svenska ”gåva”
<i>leitourgia</i>	i 2 Kor 9:12, Rom 15:27 på svenska ”tjänst”

²⁰ Den svenske professorn Bengt Holmberg har väckt frågan ur ett helt annat perspektiv. Han frågar sig vad denna insamling betyder ur ett auktoritetsperspektiv. Blev detta givande ett sätt för hedningarna att skaffa sig makt över Jerusalem? Kanske hade det betydelse i tiden efter Paulus då de hednakristna kom att bli i majoritetsställning. Även om det blev så hade det knappast, som vi har sett, den betydelsen för Paulus.

Därför skriver han i Gal 2:10 "**det har jag också vinnlagt mig om att göra**". Paulus skriver om insamlingen i tur och ordning i Gal 2:9–10, 1 Kor 16:1-4, 2 Kor 8-9 och Rom 15:25-32.

Vi går nu vidare och delar in de två kapitel vi har framför oss i tre större avsnitt

8:1–15 Fullfölj nu arbetet
8:16–9:5 Församlingarnas sändebud
9:6-15 Rika och frikostiga i allt

8:1–15, Fullfölj nu arbetet

Också dessa versar kan vi göra mer lätthanterliga genom att dela in dem i v 1-8 och v 9-15.

8:1 Vi vill tala om för er, bröder, vilken nåd Gud har gett församlingarna i Makedonien. 2 Fastän de varit hårt prövade, har deras översvallande glädje och deras djupa fattigdom gjort dem överflödande rika på uppriktig hängivenhet. 3 De har gett efter sin förmåga, ja, över sin förmåga och helt frivilligt, det kan jag intyga. 4 Mycket enträget bad de oss om nåden att få delta i hjälpen åt de heliga. 5 Och de gav inte bara det vi hade hoppats, utan sig själva gav de, först och främst åt Herren och sedan åt oss, efter Guds vilja. 6 Därför bad vi Titus att också bland er slutföra den kärleksgärning som han redan hade påbörjat.

V 1-6 Paulus börjar med att tala om **vilken nåd Gud har gett församlingarna i Makedonien**. Förmodligen avses främst församlingarna i Filippi, Thessalonike och Beroia som Paulus grundade på den andra missionsresan. Paulus hade fängslats i Filippi och drivits ut ur Thessaloniki via Beroia ända ner till Athen och sedan Korint. Makedonierna hade **varit hårt prövade** men trots detta och trots **deras djupa fattigdom** eller ska vi säga just därför **har deras översvallande glädje** (i Herren) gjort dem **överflödande rika på uppriktig hängivenhet**. Och Paulus hade tagit emot understöd från dem då de **gett efter sin förmåga, ja, över sin förmåga och helt frivilligt**. Det var med den bakgrunden som Paulus skickade Titus till Korint för att slutföra den kärleksgärning som **han redan hade påbörjat**.

Titus var grek och han kom till tro när Paulus verkade i Antiokia eller möjligen under första missionsresan. När Paulus nämner hans namn i Galaterbrevet är det för att Titus inte nödgades till omskärelse. Han blev medarbetare till Paulus och sändes av Paulus till Korint, men vi vet inte när, bara att han påbörjade insamlingen i Korint.

När påbörjades insamlingen? När var Titus i Korint första gången? Var det innan 1 Kor skrevs eftersom Paulus avslutar 1 Kor 16:1-4 med några anvisningar till korintierna om insamlingen? Kan Titus ha varit på plats redan då? Se A1. Det är möjligt även om vi inte har några belägg för det. Vi vet inte hur han reste. Titus kan också ha skickats till Korint med Tårebrevet eller anlant Korint strax efter att korintierna mottagit Tårebrevet. Då har han tydligen lyckats reda ut ett antal missförstånd och fått igång insamlingen igen. Den hade sannolikt legat nere under konflikten med Paulus. Så kommer Titus tillbaka till Paulus som nu befinner sig i Makedonien varifrån han tröstad och glad över Titus återkomst skriver 2 Kor.

Nu vill Paulus återigen att Titus tar sig till Korint för att **slutföra den kärleksgärning** han redan hade påbörjat. Titus är med andra ord en nyckelperson i relationen till korintierna.

7 När ni nu har överflöd på allting, på tro, tal och kunskap, på hängivenhet och på den kärlek som vi har väckt hos er, så överflöda också i denna kärleksgärning. 8 Jag säger inte detta som en befallning utan för att pröva om också er kärlek är äkta, när andra visar en sådan iver.

V 7-8 Titus har hållit modet uppe hos korintierna. De kan trots de prövningar de gått igenom tacka Gud för **överflöd på allting, på tro, tal och kunskap, på hängivenhet och kärlek**. Vi förstår att Titus är viktigt för sammanhanget. Paulus har i 1 Kor 12 skrivit om de andliga gåvorna, grekiska *charis*, korintierna har överflöd på och vill till dessa nu lägga frikostighetens gåva, Bibel 2000. FB översätter det grekiska ordet *charis* med kärleksgärning. Bibel 2000 har här en förtjänst som kopplar samman gåvorna. V 7b översatt i Bibel 2000 ”Se till att ni också ger överflödande prov på denna gåva”. FB skriver **överflöda också i denna kärleksgärning**, (grekiska *charis*).

Det är uppenbart att ordet *charis* här är ett nyckelord. Det används i v 1, 4, 6 och 7. När Gud är närvarande med sin nåd, förvandlas människan och genom henne blir nåden synlig. Korintiernas givande blir ett bevis på Guds närvaro och verksamhet bland dem. Men Paulus skyndar sig att skriva att han inte säger detta som en befallning. Han aktar sig noggrant för att styra och ställa, se likaså 1 Kor 4:21, 7:6, 25 och 2 Kor 1:24. Hur kommer det sig? Han vill naturligtvis inte komma med lagen utan att givandet är ett resultat av evangeliet. Annars är givandet inget tecken. Givandet blir en lagens gärning i stället för en trons gärning. I stället fortsätter Paulus i v 9 med att visa hur givandet utgår från evangeliet.

8:9 Ni känner ju vår Herre Jesu Kristi nåd. Han var rik men blev fattig för er skull, för att ni genom hans fattigdom skulle bli rika. 10 Jag ger mitt råd i den här saken, därför att det är bäst för er, ni som redan i fjol var först både med att påbörja arbetet och att besluta om det. 11 Fullfölj nu arbetet, så att ni som var villiga att besluta om det också genomför det efter de tillgångar ni har. 12 Finns den goda viljan, så är den välkommen med vad den kan ha och bedöms inte efter vad den inte har.

V 9 Paulus tog som bekant inte personligen emot något stöd från församlingen i Korint. Han försörjde sig på eget arbete, Apg 18:3 och 1 Kor 9:12. I Makedonien hade Guds nåd gjort att han blev försörjd, men i Korint fanns en kultur där välgörenhet var en förhärskande dygd och något sådant stöd ville inte Paulus veta av till korintiernas förtret. Nu har Paulus påmint dem om att givandet sker utifrån nådegåvan att ge. **Ni känner ju vår Herre Jesu Kristi nåd**, skriver han, och ger dem orsaken till givande. **Herren var rik men blev fattig för er skull**, fortsätter han. Gud älskade så världen att Han gav den sin egen Son (Joh 3:16), något som inte var helt lätt ens för Herren själv att förstå, se Mark 15:34, se också den så kallade Kristus-hymnen i Fil 2:6–11. Paulus skriver gärna om hur Jesus Kristus blivit ett med oss, ja till och med ett med synden, för att hjälpa oss. Genom detta utgivande åstadkoms en balans, se 1 Kor 9:11 och Gal 6:6. Korintierna har fått del av Jesu Kristi seger. De har fått Anden som ett sigill, 1:22, mycket tro och många nådegåvor i väntan på fullkomningen. Om inte makedoniernas exempel räcker till för att inspirera så påminns korintierna om hur rika de har blivit ”i Kristus”. Deras liv har fått en annan utgångspunkt än det hade tidigare. Innan kan de ha varit välgörare, men nu ger de utifrån sitt överflöd ”i Kristus”.

V 10-12 När Paulus ger sitt **råd i den här saken** står mer på spel än de fattiga i Jerusalem. Det handlar om korintiernas andliga liv och hälsa. Givandet hör till själva evangeliet och om de inte ger vidare kommer det snart inte att finnas kvar någon församling i Korint. De kan samlas till gudstjänst, men om inte evangeliets väsen präglar dem nyttar det till intet. Det är

församlingens kärlek som prövas, v 8 och inte en befallning. Paulus ger dem rådet: **fullfölj nu arbetet**. De hade **redan i fjol** fattat beslut om att vara med, 1 Kor 16:1-4, men under debaclet med Paulus hade insamlingen kommit av sig och vad de beslutat hade inte ägt rum. Paulus tar fasta **på den goda viljan**, infinitivens vilja står i presens. Gud har verkat en god vilja bland dem. De har i grund en positiv inställning och den ska nu bli synlig i insamlingen till de heliga i Jerusalem. Det var förmodligen så att Titus rapporterat om korintiernas goda vilja, men också att några av dem inte tyckte sig ha så mycket pengar. Därför skriver Paulus som han gör i v12.

13 Detta säger jag inte för att andra skall få det bättre och ni få det svårt, utan för att alla skall ha det lika. 14 Just nu kommer ert överflöd att avhjälpa deras brist, för att en annan gång deras överflöd skall avhjälpa er brist. Så blir det lika för alla, 15 som det står skrivet: Den som samlade mycket fick ingenting över, och den som samlade lite led ingen brist.

V 13-15 Dessa versar och **tanken att alla ska ha det lika** ska förstås utifrån den första församlingens perspektiv. Det heter om den i Apg 2:44f, 4:34 och 35 att de hade allt gemensamt och att ingen av dem led nöd. Lukas, som för övrigt var medarbetare till Paulus, berättar ingående om hur de organiserade den inbördes hjälpen. De troende *fick möjlighet* (min anm.) att bära fram betalningen för jord, hus och egendomar till apostlarna. Dessa, och senare diakonerna, skulle sedan dela ut åt var och en efter vad de behövde.

Det finns inget exempel i den judiska historien som vittnar om egendomsgemenskap, än mindre en påbjuden sådan, förutom ett undantag. Esséerna, en judisk sekt eller kommunitet som slagit ner sina bopålar i Qumran hade egendomsgemenskap. De som ville vinna inträde bland dem fick lämna ifrån sig allt vad de ägde och hade. Men de utgör som sagt ett undantag och har knappast påverkat de första kristna. Det var andra motiv som låg bakom det kännetecken vi nu betraktar. Det är sannolikt ordet i 5 Mos 15:4 som förklarar det som hände. Där talas om hur det ska bli när folket kommer in i Löfteslandet och Herrens säger att då ska det "inte finnas någon fattig ibland dem", ingen ska lida nöd. Det är naturligtvis ett drömscenario, men så uppfattade man den verklighet som skulle komma, himmelriket på jorden. De första kristna hade frågat efter och längtat efter att Jesus skulle upprätta Guds rike på jorden. Det verkar med andra ord som att församlingen uppfattat situationen som om just det hade hänt. De var radikala och menade att löftet om riket nu gått i uppfyllelse. Jesus hade haft med sig himmelriket ner hit till jorden och de hade lemmats in i det. Nu skulle det inte finnas någon fattig ibland dem utan var och en skulle få njuta livet i den Helige Ande. Men de var inte bara radikala i tanken utan de organiserade sig därefter. De ordnade så att var och en kunde bära fram sina egendomar och vad de ägde och lägga det för apostlarnas fötter. Dessa såg sedan till att *ingen led nöd*. De var drivna av kärleken till Gud och förverkligade den i kärleken till de sina.²¹

Guds nåd jämnar ut jämviktsförhållanden, se också Rom 15:25-29²². Jämvikt betyder inte att alla har lika mycket pengar, men det är en jämvikt i nåden. Denna tolkning bekräftas av citatet i v 15 där Paulus citerar från 2 Mos 16:18, se hela avsnittet 26:13-36. **Den som samlade mycket fick ingenting över, och den som samlade lite led ingen brist**. Så ser Guds princip ut! Tolkningen bekräftas ytterligare av avslutningen på kollektatlet, 9:12-14.

²¹ Ur Sunnliden, Håkan. *De heligas gemenskap*, sid 72f.

²² Ett i sammanhanget särskilt intressant bibelställe eftersom Romarbrevet skrevs just från Korint under de vintermånader han var i Grekland, Apg 20:1-3. Han hämtade upp insamlingen och reste sedan tillbaka till Jerusalem

Paulus har väl motiverat sitt råd. Om vi ställer samman dessa motiveringar med tidigare får vi sju punkter. Givandet ...

1. ingår i själva evangeliet
2. utgår från att de har ett överflöd på allt
3. är ett gensvar på Guds nåd
4. är en ren gudstjänst
5. är ett sätt att återgälda vad vi tagit emot
6. gagnar eget liv och hälsa
7. åstadkommer en jämvikt
8. är ett bevis på kärlek

I nästa avsnitt tar Paulus upp frågan om vilka som fortsättningsvis ska ansvara för insamlingen. Det är framför allt tre personer som nämns, nämligen i v 16 Titus, i v 18 en broder som har fått beröm och i v 22 ytterligare en broder. De nämns inte vid namn och forskarna har naturligtvis ställt frågan varför inte. Mer om det i utläggningen nedan.

8:16–9:5, Församlingarnas sändebud

8:16 Vi tackar Gud som i Titus hjärta har väckt samma hängivenhet för er. 17 Han inte bara lyssnade till vår uppmaning, utan ivrig som han var gav han sig i väg till er av egen fri vilja. 18 Tillsammans med honom har vi sänt den broder som får beröm i alla församlingarna för sitt arbete i evangeliets tjänst. 19 Och inte bara det, han är också vald av församlingarna till att följa med oss på resan med gåvan som vi har hand om, och det till Herrens ära och som bevis på vår villighet. 20 Så undviker vi att någon kritiserar oss för hur vi tar hand om denna frikostiga gåva.

V 16-20 Här sägs att Titus **har väckt samma hängivenhet för er** och som läsare frågar man sig som vem? Samma hängivenhet som vem? Den vanligaste tolkningen är att orden syftar på Paulus och hans medarbetare. Särskilt med tanke på fortsättningen i v 17 som säger att **han inte bara lyssnade till vår uppmaning utan ivrig ...** Den alternativa tolkningen är att Titus visat samma iver som makedonierna. Det som är viktigare är orden att hängivenhet *för er*, inte för pengarna eller för de fattiga i Jerusalem utan för korintiernas attityd, jämför 12:14b.

Tillsammans med Titus **har vi sänt den broder som får beröm i alla församlingar för sitt arbete i evangeliets tjänst.** Vi känner inte namnet på denne men han var tydligen känd i alla församlingar. Det finns många som har gissat till exempel på Lukas eller någon av de som nämns i Apg 20:4 Sopater, Aristarkus eller Secundus. Men det stannar vid gissningar. Någon forskare tänker sig att han var namngiven från början men att hans namn retuscherats bort därför att man framöver inte ville veta av honom. En annan forskare tänker sig att han inte nämns eftersom hans namn saknar betydelse i sammanhanget. Inte heller vet vi något om hans **arbete i evangeliets tjänst.** Det viktigaste är att han är **vald av församlingarna** och att allt arbete **sker till Herrens ära.** Det är viktigt för Paulus att ha med sig en broder som har fått beröm av alla församlingar. Denne var sannolikt inte en medarbetare till Paulus, men utsedd av alla församlingar.

Det verkar som att Paulus förväntar sig att insamlingen ska inbringa en stor summa pengar, att de ska ta hand om **en frikostig gåva.** Bibel 2000 översätter med orden ”alla dessa pengar”.

Med uttrycket ”alla församlingar” avses förmodligen dem i Makedonien, möjligen alla hednakristna församlingar, samma uttryck finns i Rom 16:4 och 16.

21 Vi är nämligen angelägna att göra det som är rätt, inte bara inför Herren utan också inför människor. 22 Tillsammans med dem har vi sänt ytterligare en broder. Honom har vi ofta och på många sätt prövat, och han har då visat sig vara ivrig, särskilt nu, därför att han har så stort förtroende för er. 23 När det gäller Titus, så är han min vän och medarbetare hos er, och vad beträffar våra andra bröder, så är de församlingarnas sändebud till Kristi ära. 24 Ge dem nu inför församlingarna bevis på er kärlek och på att vi hade rätt, när vi berömde oss av er inför dem.

V 21-24 Vi har tidigare antagit tesen att det åtminstone till dels var ekonomiska oegentligheter som låg bakom anklagelserna mot Paulus. Detta tycks bekräftas av 12:16-18. Det kan ha rätt delade meningar om hur affärerna skötts och Paulus är därför mån om att stryka under att han vill **göra det som är rätt**. Här finns Ordspr 3:4 i bakgrunden, jämför också med Rom 12:17b och Apg 24:16.²³

Tillsammans med Titus och en broder har de sänt **ytterligare en broder**. Inte heller vem det är vet vi. Men det sägs att Paulus **ofta och på många sätt har prövat** honom. Denne broder har ett stort förtroende för korintierna. När det är sagt sammanfattar Paulus saken i v 23, stryker under att de valts av alla församlingarna, att de är deras **sändebud** och att de arbetar för **Kristi ära**. Med hjälp av dessa rekommenderade personer kommer så Paulus till sitt egentliga ärende; Han vill att korintierna nu ska **ge ... församlingarna bevis på er kärlek**. Vad han närmare avser framgår av nästa kapitel 9. Korintiernas engagemang för de heliga i Jerusalem bevisar äktheten i deras tro, 8:7. Som ett ytterligare argument för korintierna skriver Paulus **vi berömde oss av er**. 9:1-5 utgör en direkt fortsättning på kapitel 8.

9:1 Egentligen behöver jag inte skriva till er om hjälpen till de heliga. 2 Jag vet hur villiga ni är, och inför makedonierna brukar jag berömma mig av er goda vilja och berätta att Akaja har varit redo sedan i fjol. Er iver har sporrat de flesta. 3 Nu sänder jag ändå dessa bröder, för att vårt beröm av er i denna sak inte skall visa sig vara tomt prat och för att ni, som jag redan sagt, skall vara förberedda. 4 Annars får vi, - för att inte säga ni - stå där och skämmas, när de makedonier som kommer med mig finner att ni, trots allt vårt förtroende för er, är oförberedda. 5 Därför anser jag det nödvändigt att be bröderna resa till er och i förväg göra i ordning den gåva som redan är utlovad, så att den kan ligga färdig som en frikostig gåva och inte vara snålt tilltagen.

Först skriver Paulus att han egentligen **inte behöver skriva till er** om hjälpen, grekiska *tes diakonias*, till de heliga. Men så fortsätter han med orden **nu sänder jag ändå dessa bröder**. Hur ska vi förstå denna skenbara motsättning? Paulus vet att de har påbörjat insamlingen. Därför kan han berömma sig **av deras goda vilja**.

Men samtidigt har de inte gjort någon insamling. Detta är ett förhållande som bara de själva kan rätta till. Därför skickar han Titus och de två rekommenderade bröderna. På så sätt visar Paulus att vårt beröm av er i denna sak **inte skall visa sig vara tomt prat**. Det blir samtidigt en möjlighet för korintierna att visa att de menar allvar med sin goda vilja. Därför **skall de**

²³ Vid en jämförelse verkar orden från Ordspråksboken närmast ha blivit ett bevingat uttryck, skriver Johansson, eftersom orden ”vinnlägga sig om vad gott är inför Gud och människor” kommer igen i *Polykarpus brev till filipperna 6:1*.

vara förberedda när Paulus kommer efter någon eller några månader senare. Då vill han **inte stå där och skämmas**, se också 2 Kor 8:8 och 24. Det är viktigt att hednakristna och judekristna delar gemenskapen, 8:4 (i FB hjälpen) och 9:13, med varandra. Kristus har gått i döden för att den gemenskapen skulle uppstå, Ef 2:14f. Nu vill Paulus undvika att denna gemenskap kommer på skam eftersom han är den som i sin tjänst arbetar för denna gemenskap. **Därför anser jag det nödvändigt att be bröderna resa till er.**

Om den gåva som redan är **utlovad** ligger **färdig** och är **frikostig** så kan de som är med Paulus känna igen den, inte som motvillig, utan som kärlek. Det grekiska ord som FB översatt med orden frikostig gåva är *eulogia* och pekar på att det är välsignad gåva, se Giertz översättning. Här består välsignelsen inte av ord utan av reda pengar. Genom att korintierna ger av hjärtat undviken de också att bli överträffade av de fattiga makedonierna. Det är inte minst viktigt i en skamkultur som denna.

9:6-15 Rika och frikostiga i allt

Paulus har av flera orsaker uppmuntrat till ett generöst givande och sammanfattningsvis fullbordar han den evangeliska argumentationen med ett ordstävliknande påstående, v 6. Tillsammans med Johansson tar vi oss an sista delen av kapitel 9 i tre omgångar, v 6-10, 11-13 och 14-15.

9:6 Det säger jag: Den som sår sparsamt skall skörda sparsamt, och den som sår rikligt skall skörda rikligt.

När Paulus skriver att **den som sår sparsamt skall skörda sparsamt** använder han sig av en väl känd tanke från antiken. Den återfinns till exempel hos filosofen Aristoteles (384-322 f Kr) men också i den judiska litteraturen, till exempel Job 4:8, Ordspr 11:21, 24, 26, 22:8, Hos 10:12. Paulus använder samma tanke i Gal 6:7-9 men där med andra slutsatser, se min kommentar till Galaterbrevet. Där är det fråga om *vad* man sår, inte hur mycket man sår. I våra kapitel 8-9 handlar det om *hur mycket* man sår. Det är med andra ord lätt för en västerlänning att missförstå och missbruka detta ordstäv som en propaganda för en hedonistisk livsstil där givaren endast är ute efter mer. Vi behöver förstå sådden i dess vidaste mening, jämför Jes 55:10-11.

Paulus riktar in sig på tre uppmaningar i de följande versarna. Han talar först om givaren och dennes attityd. För det andra talar han om Gud och vad Gud förmår och sedan för det tredje drar han slutsatsen att den som ger, ger av det han själv först har tagit emot.

7 Var och en må ge vad han har beslutat sig för i sitt hjärta, inte med olust eller av tvång. Ty Gud älskar en glad givare. 8 Och Gud har makt att låta all nåd överflöda till er, så att ni alltid och under alla förhållanden har nog av allting och kan ge i överflöd till varje gott verk. 9 Skriften säger: Han strör ut, han ger åt de fattiga, hans rättfärdighet varar i evighet. 10 Han som ger såningsmannen säd till att så och bröd till att äta, skall ge er säd och mångdubbla den och låta er rättfärdighet bära god skörd.

Först skriver han att **var och en må ge vad han har beslutat sig för i sitt hjärta**. Det är den goda viljan som avgör gåvans storlek, inte någon annan person eller regel. Vi ger **inte av olust eller av tvång**. Ett sådant givande är ingenting värt. Paulus vågar lita på att givaren själv bestämmer storleken på sin gåva därför att **Gud älskar en glad givare**, 5 Mos 15:10. Citatet är hämta från Ordspr 22:8 (LXX) men syns inte i våra översättningar annat än som en

not i Bibel 2000. En glad givare kan bara vara den som lever i frid med Gud och vet att Gud förser.

För det andra framgår att **Gud har makt att låta all nåd överflöda**. Bibel 2000 har valt att översätta det grekiska *pasan charin*, här ”all nåd” med allt gott. Båda översättningarna är riktiga. Men Paulus talar här om Guds makt. Gud är den som förser oss så att vi alltid och under alla förhållanden har vad vi behöver och kan ge vidare, Matt 10:8. Det handlar inte om att vi alltid får vad vi vill utan att vi kan **ha nog av allting** eller som det heter i Bibel 2000 att ”vi har allt vad vi behöver”. Tanken här är att vi ska kunna ge vidare. Som kristna behöver vi inte leva i rädsla för att inte klara oss. Vi kan alltid vara tillfreds och därför alltid vara trygga givare. Gud kommer inte att överge oss. De och vi kan **ge i överflöd till varje gott verk**. Paulus talar om Gud på samma sätt i Fil 4:11–13.

Nyckelordet här är just allt, **all** nåd, **alltid** och under **alla** förhållanden och nog av **allting**.

Paulus citerar sedan från Ps 112:9. **Han strör ut, han ger åt de fattiga, hans rättfärdighet varar i evighet**. De fattiga här är de fattiga i Jerusalem, men vem är det som sår? Ps 112 handlar inte om Gud utan om den fromme. Det är den fromme som strör ut och ger till den fattige, men här hos Paulus tycks citatet syfta på Gud. Det verkar som att Paulus medvetet blandar samman eller rättare sagt för samman de två. På så sätt sammanfattar hans samtidigt vad han sagt i v 6-9. Dessa verser handlar både om Gud och om den fromme. De båda **strör ut** och **ger åt de fattiga**. Detta tycker jag bekräftas av v 10a.

För det tredje ska eller kan givare ge vidare vad hon eller han har tagit emot. Gud **ger såningsmannen säd till att så** och såningsmannen sår. Gud sår och den fromme sår.

Orden i 10b om att **vår rättfärdighet ska bära god skörd** kan då uppfattas som synonymt med att vårt sående ska bära god skörd, eftersom det är av Gud. Så följer fortsättningen.

11 Då blir ni rika på allt och kan vara frikostiga i allt, och det kommer att föra med sig att man tackar Gud när vi överlämnar gåvan. 12 Den tjänst ni utför med denna insamling bidrar inte bara till att fylla de heligas behov, utan bär också rik frukt genom deras många tacksägelse till Gud. 13 När ni nu består provet i denna tjänst, kommer de att prisa Gud för att ni lydigt bekänner er till Kristi evangelium och med så gott hjärta delar gemenskapen med dem och med alla.

När Paulus i v 11a sammanfattat vad han tidigare sagt leder det över till hur Gud blir ärad. Han skriver att de fattiga i Jerusalem kommer att **tacka Gud när vi överlämnar gåvan**. De kommer inte främst att tacka korintierna och inte heller Paulus eller hans medarbetare utan de kommer att tacka Gud, honom från vilken gåvan ytterst kommer. Det betyder att korintiernas insamling dels kommer att fylla de heligas behov och dels bära rik frukt genom deras många tacksägelse, 1:11 och 4:15. Så fullbordas givandet genom att det kommer från Gud och går tillbaka till Gud. Gud använder sina tjänare och äran tillfaller Gud.

Knappt 40 år senare, någon gång på 90-talet e Kr skriver Clemens²⁴ från Rom till församlingen i Korint följande:

²⁴ Clemens efterträdde aposteln Petrus och var biskop i Rom mellan åren 91 – 101 e Kr. Det sägs att han för fridens skull överlät tjänsten åt Linus men att han senare återfick den. Citatet ovan är från 38:2 och ser ut att härstamma från Paulus. Clemens led martyrdöden år 101 e Kr och hans minnesdag är den 23 november.

Den rike må hjälpa den fattige, och den fattige må tacka Gud att han har givit honom någon med vars hjälp hans brist kan fyllas.

Det är tydligt att insamlingen till de fattiga i Jerusalem också tjänar syftet att stärka banden mellan hedna- och judekristna.

14 De kommer också själva att be för er och längta efter er på grund av Guds överväldigande nåd mot er. 15 Gud vare tack för hans obeskrivligt rika gåva.

I den judiska traditionen tänkte man sig att Gud på ett särskilt sätt uppmärksammar de fattigas böner. När Paulus nu knyter an till den tanken sker en förskjutning. De fattiga i Jerusalem kommer nu att **be och längta efter** korintierna **på grund av Guds överväldigande nåd** mot korinterna, den nåd som blev synlig i den rika gåvan. Kollekttalet började med att Gud visat nåd mot makedonierna och nu handlar det om samma nåd hos korintierna, 8:1. Insamlingen handlar från början till slut om Guds nåd. Då blir det också naturligt att talet slutar med orden **Gud vare tack för hans obeskrivligt rika gåva**, se också 8:9. Guds obeskrivligt rika gåva är ytterst Herren Jesus men allt givande sker i ljuset av denna, se Rom 6:23.

Så slutar den första huvuddelen av 2 Korintierbrevet. Rom 15:26, som är skrivet ett halvår senare just från Korint, bekräftar att insamlingen genomfördes och utvecklades som Paulus hade hoppats. 40 år senare skriver Clemens om korintiernas frikostighet och säger om dem att ”de gav hellre än tog”, 1 Clemensbrevet 2:1.

Kapitel 10-13

Det vi här kallar för den andra huvuddelen inleds med orden Jag, Paulus ... Det är ett starkt betonat och auktoritärt sätt att uttrycka sig och det har föranlett flera forskare att tro att här börjar egentligen ett nytt brev, ett femte med andra ord, se inledningen till denna kommentar A 2 om brevets syfte komposition och struktur.

Redan de inledande verserna får oss att ana att här börjar Paulus liksom från början igen. Samtidigt är tonen fränare och läsaren förstår att Paulus nu riktar in sig på sina motståndare, se inledningen till denna kommentar A 3 om Paulus motståndare. Han kallar dem för falska, ohederliga och till och med för satans tjänare i 11:13-15. I v 20 anklagar han dem för att utnyttja, suga ut och slå korintierna i ansiktet. Han är stundtals sarkastisk som i 11:23 och ironisk som i 11:19. I slutet av 13:2 till och med hotar han korintierna och kapitlen är onekligen skrivna i en annan anda än kapitlen 1-9. Hur ska detta förklaras?

Någon forskare stannar vid att Paulus själv har hållit i pennan från och med 10:1 och att han har skrivit av sig sin irritation. Andra forskare menar att något har hänt mellan kapitel 9 och 10 som just kommit till hans kännedom. Ytterligare andra tror att Paulus vänder sig till två olika målgrupper. Det som gör de olika teorierna osäkra är att det finns ingenting i texten själv som antyder vad som kan ha varit orsaken. I 1 Kor 1:11 och 11:18 skriver han att han har fått höra att ... Till detta kommer det faktum att kyrkofäderna aldrig har satt i fråga brevets helhet. Och det gör inte heller jag. 2 Korintierbrevet föreligger som en helhet i en kanoniserad Bibel. Vi får tro att Gud vill att det ska vara på det sättet och därför läsa och försöka förstå den som en helhet.

I min tankevärld är det ingen omöjlighet att kapitlen 10-13 är skrivna som ett tillägg efter att kapitel 1-9 gått iväg. Paulus kan väl ha fått ny information, skrivit dessa kapitel som sedan fogats samman med de förra. Jag stannar vid att ha ett femte brev som ett alternativ kallat brev E.

ANDRA HUVUDDALEN 10:1-13:10

Den andra huvuddelen består av tre större avsnitt.

10:1-18 Paulus försvarar sin apostlatjänst

11:1-12:13 Paulus försvarstal

12:14-13:10 Pröva er själva om ni lever i tron

10:1-18, Paulus försvarar sin apostlatjänst

Vi behandlar det första större avsnittet i två delar. I v 1-6 uppmanar Paulus korintierna att lyda för att sedan i v 7-18 tala om hur han vill använda sin makt till att bygga upp.

10:1-6, Paulus uppmanar korintierna att lyda

Vi delar in dessa versar i två stycken där det första utgörs av v 1-2 där Paulus vädjar till korintierna att ta ansvar. Det andra av v 3-6 handlar om hur vi strider.

10:1 Jag, Paulus, som saknar självförtroende när jag står ansikte mot ansikte med er och är så modig när jag är långt borta, jag uppmanar er vid Kristi mildhet och godhet 2 och ber: tvinga mig inte att vid min ankomst uppträda med det mod och den bestämdhet som jag inte tvekar att använda mot somliga, som menar att vi går fram på världens vis.

Han inleder auktoritativt, jämför Gal 5:2, med en önskan om att korintierna ska ändra attityd. De har sagt om Paulus att han **saknar självförtroende** och är modig endast när han **är långt borta**, se också v 10. De förstår inte att Paulus medvetet uppträder med **Kristi mildhet och godhet** för deras skull. Somliga korintier inte bara missförstår utan anklagar honom också för att vara försagd och feg. Dessa ”våldiga apostlar” som rekommenderade sig själva, v 12, berömde sig omåttligt av andras arbete, v 15, var ytterst värtaliga, 11:6. Men de förstår ingenting, v 12 eftersom de inte tolkar verkligheten på samma sätt som Paulus lärt sig. De blandar samman ödmjukhet med ömklighet och mildhet med fjäsk. De har inte lärt känna Herren Jesus och förstår inte att den svaghet de kritiserar Paulus för är ett tecken på hans samhörighet med Kristus, 8:9. Vänlighet, godhet och mildhet är tecken på Andens frukt, Gal 5:23, 6:1, 1 Kor 4:21 med flera. Detta är något korintierna borde föredra framför **det mod och den bestämdhet** han **inte tvekar att använda mot somliga** när det behövs. Till förförståelsen hör också att Paulus i v 2 talar om sina motståndare som ”somliga”. Han skriver inte ”somliga av er” och det har stärkt forskare att tro att motståndarna, de falska apostlarna, var kringresanden som *inte* tillhörde församlingen i Korint. Med den bakgrunden, menar dessa forskare, blir v 6 tydlig där Paulus talar om att korintierna först ska bli fullkomligt lydiga Kristus för att de sedan ska kunna ta itu med olydnaden som kommit med de falska apostlarna. Detta är ingen avgörande tolkning. Villfarelserna kan väl ha krupit in i själva församlingen.

Paulus vill inte gå fram på världens vis utan vill att korintierna vaknar upp, ändrar attityd och i stället blir fullkomligt lydiga (mot Kristus), se kommentaren till v 6. Så fortsätter han med att förtydliga hur striden ska föras.

3 Ty även om vi lever här i världen, strider vi inte på världens sätt. 4 De vapen vi strider med är inte svaga utan har makt inför Gud att bryta ner fästen. Ja, vi bryter ner tankebyggnader 5 och allt högt som reser sig upp mot kunskapen om Gud. Och vi gör varje tanke till en lydig fånge hos Kristus 6 och är beredda att straffa all olydnad, så snart ni har blivit fullkomligt lydiga.

Paulus vandrar inte på världens vis, grekiska *kata sarka*, det vill säga efter köttet, jämför 1:17 och 5:16a. Han **lever här i världen**, vandrar ”i köttet”, 4:7–10, 6:4–10, i den meningen att han är en sårbar människa omgiven av samma levnadsvillkor som vi alla MEN han vandrar inte efter köttet, Rom 8:5–10 och strider **inte på världens sätt**. Jämför denna undervisning med Gal 5 där Paulus talar om en livsriktning.

De falska apostlarna briljerade med sina andliga erfarenheter, sin (världsliga) kunskap och retorik. De ansåg sig vara överlägsna Paulus som uppträdde ”så ödmjukt” och talade nedsättande om honom som till och med saknade rekommendationsbrev. Han sadades också ha visat oförmåga att nå sitt eget folk och att arbeta som sadelmakare därför att ingen ville försörja honom. På så sätt hade Paulus dragit ner den apostoliska tjänsten till lägsta nivå och gjort sig själv förmer, menade man. Det verkar uppenbart att motståndarna satt sin prestige på spel när de kritiserar Paulus men i själva verket förstår de inte vad kampen handlar om, än mindre hur den utkämpas eller vilka **vapen vi strider med**.²⁵ De pekar ut Paulus mildhet, ödmjukhet och godhet som svagheter när de i själva verket är andliga vapen som **har makt inför Gud**.

Paulus lånar ord och bild från det militära. I den antika världen omgavs den större staden av en mur och på vissa ställen i muren byggde man in befästa torn. Om murarna rasade kunde försvararna fly in i de befästa tornen och försvara sig från dem. Slaget var därför inte förlorat förrän också tornen var raserade, Ords 21:22. Den strid som pågår mellan de falska apostlarna och Paulus handlar inte om personlig makt utan om de falska apostlarnas felaktiga värdesystem. De presenterar en andlighet byggd på världsliga principer och Paulus kämpar för att **bryta ner dessa fästen och tankebyggnader och allt högt som reser sig mot kunskapen om Gud**.

Paulus kämpar för att förändra människors sinnelag. När han talar om fästen och tankebyggnader inkluderar han säkerligen också halvsanningar och skenbara argument, se vidare kommentaren till 11:4. Ironiskt nog anklagar kritikerna Paulus för att drivas av världsliga motiv när det i själva verket är just de själva som gör det. De utgår från tidsandan, samhällets värderingar och utvalda delar av kristen tro, en frestelse lika starkt i vår tid. Han vill bryta igenom de intellektuella tankesystem som får oss att leva i uppror mot Gud. I 6:6f talade han om dessa vapen som Helig Ande, uppriktig kärlek, sanningens ord och Guds kraft, se kommentaren till 6:6f.

²⁵ Det finns en mängd bibelverser som talar om strid. Redan i 5 Mos 3:22 får vi veta att Herren ska strida för oss. Jes 59:14-17 talar om Herren rustar sig. I Ef 6 manar Paulus oss att ta på oss Guds vapenrustning så att vi kan behålla fältet, det vill säga bli kvar i Kristus.

Kristen tro är alltid kulturkritisk.²⁶ Vi gör istället **varje tanke till en lydlig fånge hos Kristus**. Den lydighet Paulus åsyftar är trons lydighet, lydigheten mot Kristus, jämför Rom 1:5, 10:16 och 15:18. Denna lydighet fanns där från början, 1 Kor 2:6, men som **fullkomlig** växer den och mognar med livets utmaningar. Den växer när vi tar ansvar och svarar an mot Guds vilja. Den församling som underlåter att göra detta riskerar snart att upphöra som helig gemenskap.

När detta sker är vi beredda **att straffa all olydighet** när det behövs.

10:7-18, Paulus använder makten för att bygga upp

Paulus fortsätter att mana korintierna att själva ta sig an motståndarna. Det ligger ju i öppen dager att korintierna tillhör Kristus. Den makt Paulus har fått ska användas för att bygga upp gemenskapen. Uppbyggelsen är den måttstock de ska använda sig av.

10:7 Se vad som ligger i öppen dag: om någon är övertygad om att han tillhör Kristus, då skall han ha klart för sig att liksom han tillhör Kristus, så gör också vi det. 8 Ja, även om jag skulle berömma mig ännu mer av den makt som Herren har gett oss för att bygga upp och inte för att bryta ner er, så skulle jag inte behöva skämmas. 9 Jag vill inte att man skall få det intrycket att jag vill skrämma er med mina brev. 10 Hans brev, säger man, har väl tyngd och kraft, men när han kommer själv är han svag, och man föraktar det han säger. 11 Den som påstår det skall veta att sådana vi är i ord, i våra brev, när vi är frånvarande, sådana är vi i handling, när vi är hos er.

V 7 De korintier som ställt sig på motståndarnas sida har gjort en felbedömning både av dem och av Paulus. Paulus går dem till mötes genom att säga om motståndarna: **om han tillhör Kristus**. Detta är något som han kommer att framöver förneka på det bestämdaste, med de uppträder i Kristi namn.

V 8 Paulus har inte berömt sig själv trots att han skulle kunna göra det **utan att behöva skämmas**. Kanske är det därför korintierna har missförstått honom? Nu måste korintierna lära sig förstå både vad det är att tillhöra Kristus och vad det är att vandra eller strida med Kristus. Paulus anser att det **ligger i öppen dag** att han är den som först har förkunnat evangelium i Korint, som är deras apostel och andlige far.²⁷ Det borde också ligga i öppen dag att han är mån om att bygga upp och inte bryta ner.

V 9-11 Församlingen liknas vid ett husbygge som aposteln och de alla medverkar i, se 1 Kor 3:16. I Gal 1:15 liknar aposteln sig vid profeten Jeremia och när vi kommer till v 17 citerar Paulus från Jeremias bok. Jeremias uppgift var att bygga upp Guds folk men emellanåt skedde det genom att han också fick bryta ner, se Jer 1:10, 24:6, 31:28, 42:10 och 45:4. Så kan också Paulus få bryta ner fästen och tankebyggnader, men målet är församlingens uppbyggelse. Den diskussion han för med korintierna syftar inte till att vinna en debatt utan till att säkra evangeliet och att rätt bygga upp församlingen. Korintierna borde inte kunna ta fel på det uppriktiga syftet. Här blir Paulus trovärdighet, hans ethos uppenbar. Han vill **inte ... skrämma er med mina brev**. Men när han anklagas för att ha varit svag då han var i Korint och när man **föraktar det han säger** måste han gå i svaromål. Han kan inte stillatigande

²⁶ När vi funderar vidare på den andliga striden kan det också vara bra att repetera 1 Kor 2:14–16 och den särskilda undervisningen om *den andliga människan* och om *att höra Gud tala*, jämför också med 1 Kor 7:29–32a, 2 Kor 5:16, Rom 12:1f och Fil 3:19f.

²⁷ Bibel 2000 översätter med orden ”Ni ser bara till det yttre”. Om de gör det borde de också kunna se att Paulus är deras apostel och andlige far.

medge det. Tvärtom om han tvingas till det kommer han att uppträda synnerligen strängt när han kommer till dem, 13:2f.

10:12 Inte så att vi vågar jämföra eller mäta oss med somliga av dem som rekommenderar sig själva. När de mäter sig med sig själva och jämför sig med sig själva, förstår de ingenting. 13 Vi för vår del går inte till överdrift när vi berömmar oss, utan vi håller oss inom gränsen för det område som Gud har mätt ut åt oss, att vi skulle nå fram även till er. 14 Vi går inte för långt i vårt beröm, vilket vi hade gjort om vi aldrig nått fram till er. Vi har ju kommit ända fram till er med Kristi evangelium. 15a Vi vill inte berömma oss omåttligt av andras arbete.

V 12 Här talar Paulus om att jämföra eller mäta och menar att det är en felaktig måttstock. Nu måste korintierna vakna upp och förstå att de gjort en felbedömning av såväl Paulus som av hans motståndare. Hur ska man kunna jämföra sig själv med dem som **rekommenderar sig själva**? De har gång efter annan försökt och till dels lyckats ta poäng på Paulus bekostnad fast i grund **förstår de ingenting**. Motståndarna tar till och med ära från Paulus för ett arbete han har utfört. När korintierna lyssnade till motståndarna och ifrågasatte Paulus ifrågasatte de i själva verket sig själva.

V 13 Motståndarna har försökt att utvidga sfären för sitt inflytande genom att inkräkta på Paulus person och arbete. De **går till överdrift** när de berömmar sig. För att lyckas med det använder de sig själva, sin egen kraft, begåvning och retorik som måttstock. I 3:1 skriver Paulus att de schackrar med Guds ord.

Det är annorlunda med Paulus som vet med sig att han fått sitt mandat i mötet med den Uppståndne på vägen till Damaskus. Han kan inte berömma sig själv av det mötet. Han **håller sig inom gränsen för det område som Gud har mätt ut**. Enligt Gal 2:7–10 skulle Paulus vända sig till och vara hedningarnas apostel. Det skulle vara hans område, jämför Rom 15:15f, Gal 1:16 och 1 Tim 2:7. Om Gud har gett Paulus korintierna då ingår dessa i Paulus ansvar. I Bibel 2000 översätts orden om Paulus i v 13 med orden att ”han använder den måttstock som Gud har tilldelat mig.” Det grekiska orden för måttstock är *kanon*. I Gal 6:16 används samma ord och Bibel 2000 talar där om ”den ordning” man bedömer kristet beteende. Det handlar om våra civila plikter, vad vi har att rätta oss efter och det ligger en heder i att hålla sig inom de ramar man blivit ålagd. Men motståndarna bröt den ordningen genom att i stället använda sig själva som måttstock och genom att våldföra sig på den arbetsfördelning Gud gjort. Det var Paulus och hans arbetslag som **skulle nå fram även till er**.

Vad gäller syner och uppenbarelser vill han inte jämföra sig med motståndarna eftersom de använder fel måttstock. När han ändå gör det i kapitel 12 gör han det mycket motvilligt, därtill nödgad.

V 14 Paulus **går inte för långt i sitt beröm** när han håller sig inom och försvarar sitt område. Han hade efter att ha fått fly från Thessaloniki och Berea **nått ända fram till er med Kristi evangelium**. Det hindrar inte att han delade uppdraget med andra, se 1 Kor 3:5-7, men det skulle ske i den ordning Gud har gett dem som verkar i och genom Kristus.

Nu verkar det som att Petrus har besökt Korint, 1 Kor 1:12, men det har han då sannolikt gjort efter att Paulus lämnat Korint eftersom Paulus uppenbarligen är den som först har predikat evangelium där. Petrus har med andra ord besökt Korint efter att Paulus lämnat Korint men innan 1 Kor skrevs. Motståndarna har på något sätt lyckats slå in en kil mellan Paulus och

Petrus. Paulus är emellertid deras andlige förälder. Motståndarna har även lyckats vinna somliga korintier och därför också lyckats **berömma sig omåttligt av andras arbete**.

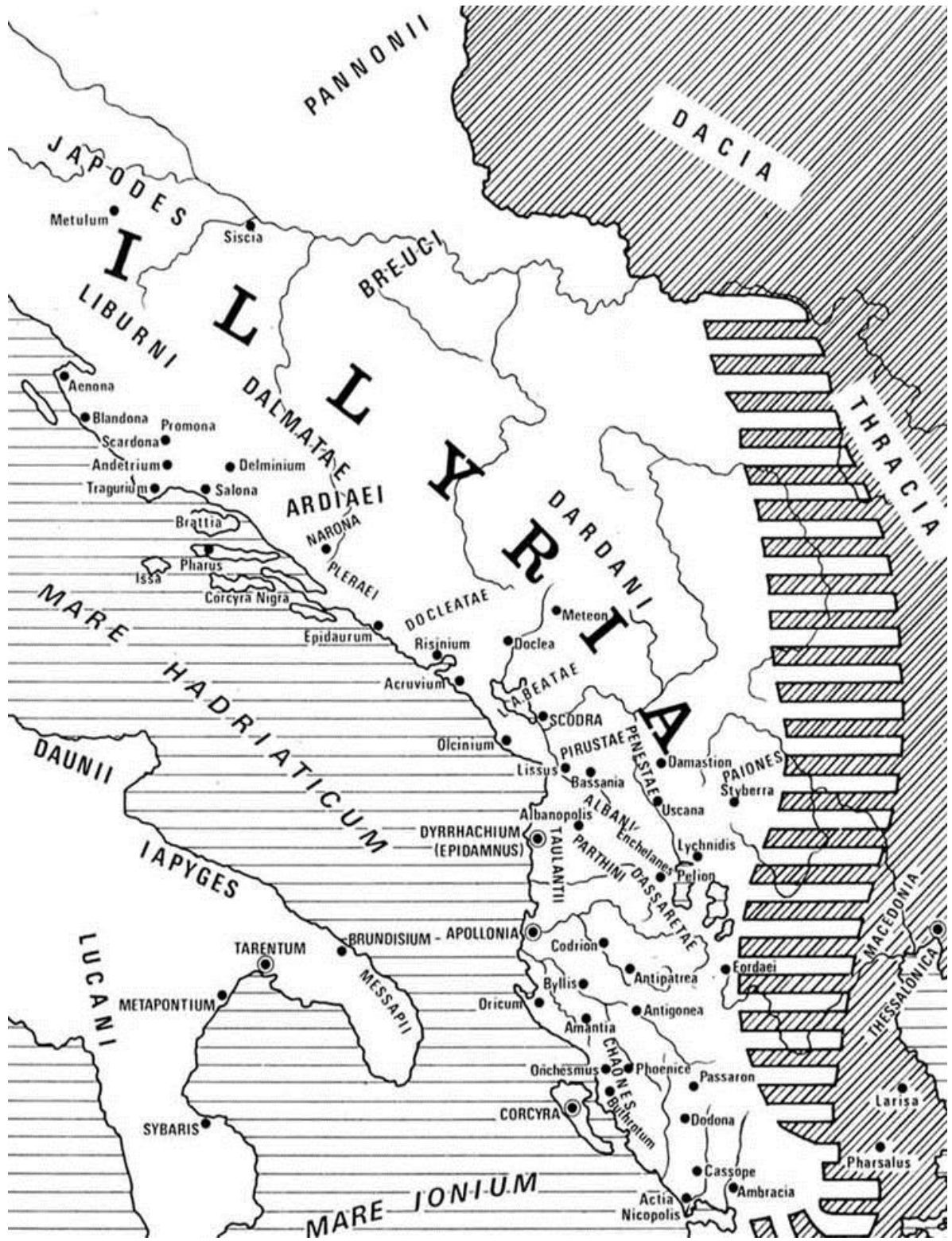
10:15b Men när er tro växer till, hoppas vi att vårt arbetsfält hos er skall utvidgas kraftigt. 16 Då kan vi predika evangelium i trakter bortom ert område och behöver inte berömma oss av det som är uträttat på någon annans område. 17 Den som berömmar sig skall berömma sig av Herren. 18 Det är inte den som rekommenderar sig själv som består provet, utan den som Herren rekommenderar.

V 15b-16a Paulus hoppas och tror, förmodar jag, att korintiernas tro **växer till** så att Paulus **vårt arbetsfält hos er skall utvidgas kraftigt**. Paulus vill nå nya onådda områden. Hans strategi är tvåfaldig. Dels vill han att korintierna ska växa till och mogna och dels vill han att de ska ge vidare vad de själva fått, att arbete ska bära frukt, också **i trakter bortom ert område**. De områden som är aktuella är andra delar av Balkan som till exempel Dalmatien (2 Tim 4:10) och Pannonien som ligger i Illyrien, Rom 15:19, nuvarande Albanien. Men också Thrakien eller Dacien, se kartan²⁸ I Rom 15:24 berättar han också om sina planer att resa till Spanien.

16b-18 Paulus ville inte att motståndarna skulle försöka ta över sådant som Paulus ansvarade för och som vi har sett fanns det många skäl att frukta det, se A 3 om motståndarna. När han senare skriver till församlingen i Rom skriver han till en församling som han själv inte grundat. Han vill inte att vi ska **berömma oss av det som är uträttat på någon annans område**. Därför är han försiktigare när han skriver Romarbrevet i det han försöker vinns deras förtroende, Rom 15:20.

Paulus blev inspirerad när han tänkte på hur han och korintierna kan arbeta tillsammans i framtiden, men återvänder strax till motståndarna om än i förtäckta ordalag. Han tycker inte någon ska berömma sig, men om så blir fallet ska man berömma sig av Herren, ett citat från Jeremia 9:24 som han också använder i 1 Kor 1:31. Missionen är Herrens verk och det är Herren som ska berömmas och äras. Detta är både självklart och viktigt för Paulus. Han vill också att vi ska lära oss att urskilja vilka som Herren rekommenderar. Jesus talade relativt ofta om detta, se Matt 7:16–21. Det är endast dessa som består provet. Nu är läget emellertid det att Paulus känner sig tvungen att säga något om sig själv, att påminna korintierna om vad han uträttat och för oss är det viktigt att ha med oss denna för Paulus viktiga tanke; att allt kommer från Herren.

²⁸ Dalmatien och Pannonien är utritade på kartan ovan inom området Illyrien, nuvarande Albanien. Enligt grekisk mytologi grundades kungariket av kung Illyrius. Den illyriska civilisationen räknas från 4000 f Kr som en av Europas äldsta. Här bodde flera olika folkgrupper som till exempel dem i Dalmatien och Pannonien. Thracia, på svenska Trakien, ligger till stor del inom nuvarande Bulgarien. Här bodde ett folk som år 29 f Kr ställdes under romersk överhöghet. Dacia, på svenska Dacien, som var en romersk provins motsvarar i stort dagens Rumänien. Dacien hade enats som ett eget kungarrike men intogs av kejsaren Domitianus (85-95 e Kr). Dacien var viktig för romarna på grund av guld- och silvergruvor och andra metaller som fanns i Transsylvanien.

11:1-12:13, Paulus försvarstal

Den omständliga inledningen på försvarstalet vittnar om den olust och nervositet Paulus känner inför det som ska komma. Den antika retorikens regler lär Paulus hur han ska vinna tillbaka korintiernas förtroende i en situation där motståndarna vunnit förtroende. Man ska utan att verka överlägsen hänvisa till det goda man gjort, försöka försvaga motståndarnas framgång, beskriva de svårigheter man själv tvingats utstå och vädja om förståelse på ett mjukt sätt. Paulus framställning följer i långa stycken ett sådant upplägg. 11:1-12:10 är ett välkomponerat avsnitt präglat av retorisk känslighet.

Den svenska professorn **Hugo Odeberg** skrev en kommentar till 2 Kor 1944. Då hade forskarna mig veterligt ännu inte använt sig av den antika retoriken för att bättre förstå texten. Följaktligen nämner inte heller Odeberg om detta. Han behandlar kapitel 10-13 under rubriken

- 10:1-13:10, Slutuppgörelsen med de falska profeterna
 - 10:1-18 Beskyllningen för svaghet avvisas
 - 11:1-15 Pauli berömmelse
 - 11:16-33 De falska apostlarnas anspråk – en jämförelse
 - 12:1-10 Pauli högsta berömmelse: Guds kraft fullkomnas i svaghet
 - 12:13-13:10 Det rätta apostlaämbetets verkningar

Drygt tio år senare skrev den engelske professorn **R.V.G. Tasker** en kommentar till 2 Korintierbrevet 1958 och den upplaga jag har är tryckt 1969. Vad jag kan se är det ändå samma upplaga. Tasker lägger inte heller vikt vid retoriken utan har behandlat kapitel 10-13 under rubriken Apostelns auktoritet. När han sedan kommer till försvarstalet gör han följande uppställning

- 11:1-6 Paulus anspråk på korintiernas lydnad
- 11:7-12 Paulus stolthet över att vara oberoende
- 11:13-15 Motståndarnas rätta ansikte
- 11:16-33 Paulus trovärdighet och erfarenheter
- 12:1-10 Paulus uppenbarelse och törntag
- 12:11-13 Paulus uppträdande vid tidigare besök

Första gången jag själv stötte på hänsynen till antikens retorik var när jag läste in mig på Jakobsbrevet, år 1992. I kommentaren av den norske professorn **Ernst Baasland** menade denne att Jakobsbrevet närmast var en predikan, en homilia. Om så var fallet kunde antikens retoriska lagar komma till användning och så visade han att det sannolikt är så. När jag sedan fortsatte med 1 Korintierbrevet och kommentaren till detta av professorn Raymond F. Collins stod det klart för mig att retoriken var högst användbar. Också **Hans Johansson** som skrev sin kommentar under åren 1985-2003 har dragit nytta av retoriken. Praktiskt taget alla senare kommentarer till 2 Korintierbrevet behandlar Paulus försvarstal med hjälp av retoriken.

Andra senare kommentarer har disponerat texten enligt följande:

Furnish	Danker	Johannsson och Stegman
11:1-21a	11:1-4	11:1-15
11:2b-12:10	11:5-15	11:16-33
12:11-13	11:16-33	12:1-10 (13)
	12:1-10	
	12:11-13	

FB har delat in texten i tre delar, 11:1-15, 11:16-33 och 12:1-10. **Bibel 2000** i fyra delar, 10:12-11:6, 11:7-15, 16-29 och 11:30-12:10. **Giertz** anger det aktuella avsnittet i inte mindre än sex delar, nämligen 11:1-6, 7-15, 16-20, 21-33, 12:1-6 och 7-10.

Här finns med andra ord ett antal olika sätt att strukturera kapitel 11 och 12. Jag har försökt att synkronisera dessa. Det tycks vara gemensamt för alla att själva talet börjar med 11:1 och slutar med 12:10 och att v 11-13 utgör en slags epilög. Det är Bibel 2000 som avviker något. De flesta tycks behandla 11:1-15 och 11:16-33 som två olika avsnitt. **Viktor P. Furnish** menar att Paulus ganska strikt har följt den antika retoriken. Han urskiljer prolog, tal och epilög. Det egentliga talet börjar då först med 11:21b och sträcker sig till och med 12:10. Dessförinnan, 11:1-21a, har vi en utförlig prolog och efteråt 12:11-13 en kortare epilög. Jag väljer nu att ställa samman Furnish och Johannsson på följande sätt:

11:1-21a **Prologen**

11:1-4 talets **introduktion**

11:5 **tes**: Paulus är inte underlägsen sina motståndare

11:6-12:10 försvar av tesen i 11:5

11:6, **det första argumentet**: inte i kunskap

11:7-15, **det andra argumentet**: inte för att ha sagt nej till pengar

11:7-12 försvar av praxis

11:13-15 förklaring till motangreppet

11:16-21a en vädjan om förståelse

11:21b-12:10 **Talet**

11:21b-29 uppräknig av meriter

11:21b-22 likvärdig sina rivaler

11:23-29 överlägsne sina rivaler

11:30-33 svagheten som främsta merit

12:1-10, **det tredje argumentet**: om syner och uppenbarelser

12:1-6 tredje himlen och paradiset

12:7-10 taggen som sticker Paulus

12:11-13 **Epilögen**

Jag börjar med prologen, 11:1-21a och delar in den i tre delar där den sista delen i sin tur behandlas i tre mindre. Efter introduktionen v 1-4 kommer tesen i v 5 och sedan de två argumenten som avslutas med en vädjan.

11:1-21a, Prologen

11:1 Om ni ändå kunde stå ut med lite dårskap från min sida. Ja, visst står ni ut med mig, 2 eftersom jag brinner av iver för er med den eld som kommer från Gud. Jag har trolovat er med en enda man, för att föra fram en ren jungfru inför Kristus. 3 Men jag är rädd för att liksom ormen med sin list bedrog Eva, så skall också era sinnen fördärvas och vändas bort från den uppriktiga och rena troheten mot Kristus. 4 Ty om någon kommer till er och predikar en annan Jesus än den vi har predikat, eller om ni tar emot en främmande ande eller ett främmande evangelium som ni tidigare inte tagit emot, då fördrar ni det bara alltför väl.

V 1-3 **Om ni ändå kunde stå ut med lite dårskap från min sida.** Den omständiga inledningen vittnar om olust och nervositet. Paulus tycker inte om att tala om sig själv. Den kände retorikern Cicero (106-43 f Kr) ger anvisningar om hur ett försvarstal ska läggas upp och Paulus tycks ha tagit intryck av denne. Utan arrogans hänvisar man först till det goda man själv har gjort för att så försvaga verkan av de anklagelser, förtal eller den kritik man utsatts för. Sedan beskriver man utförligt de svårigheter man tvingats utstå för att slutligen på ett mjukt sätt vädja om förståelse. Det är med denna retoriska bakgrund viktigt att läsa hela talet, 11:1-12:10, som en helhet för att rätt kunna uppfatta Paulus.

Den trevande inledningen sträcker sig till och med v 15 och övergår sedan till självberöm i v 16-33 för att sedan avslutas med 12:1-10 som handlar om Guds kraft i svagheten. I den struktur jag ansluter mig till blir v 16-21 en övergång i så motto att Paulus efter sin långa inledning avslutar med en vädjan, alternativt påbörjar det egentliga talet som går från v 16 till och med 12:10.

Han börjar försiktigt med att generat vädja om korintiernas förståelse. Han anför två orsaker till sin vädjan. För det första **brinner han av iver**, grekiska *zelos*, **för** dem, samma iver eller svartsjuka som finns i Guds eget väsende, se Jes 9:7, 37:32 eller 63:15f där ordet *zelos* används i LXX. När Gud visar sig själv för Moses genom de tio orden står det klart att Herren är en ivrig, svartsjuk Gud som inte tål andra gudar vid sidan av sig, 2 Mos 20:4f, och 34:14 med flera ställen. Gud har ingått ett förbund med Israel och förväntar sig trohet, se till exempel Jer 2:11–13. Nu använder sig Paulus av just den tanken när han säger sig **ha trolovat er med en enda man**. Enligt den tidens sedvänja var det fadern som lovade bort sin dotter till en blivande man och också gick i god för att hon bevarade sin jungfrulighet. Fadern vakade över henne mellan trolovningen och bröllopet. Det är så vi ska förstå Paulus. Han vill **föra korintierna som en ren jungfru inför Kristus**. Den här förståelsen betyder ännu en gång att Paulus har ett eskatologiskt perspektiv. När korintierna har tagit emot Ordet får de vänta till Lammets bröllop äger rum. Det är därför Paulus blir förtvivlad när motståndarna erbjuder en annan man, en annan Kristus, v 4.

Paulus fruktar uppenbarligen för att relationen till korintierna plötsligt kan förändras. Han påminner dem om hur **ormen med sin list bedrog Eva** och skriver att **också era sinnen fördärvas och vändas bort från den uppriktiga och rena troheten mot Kristus**, jämför Rom 16:17. Det pågår en andlig strid om korintiernas sinne, jämför kommentaren till 10:4.

V 4 För det andra varnar han med andra ord för dem som **predikar en annan Jesus än den vi har predikat**. Exakt vad detta betyder är inte klart men jag hänvisar dels till min kommentar av Gal 1:1-6 och dels till inledningen av denna kommentar om Paulus motståndare, se A 3. Motståndarna i Korint verkar inte vara judaister som de var i Galatien. De drev lagen och dess krav på sabbats- och måltidsregler och omskärelsen. De i Korint verkar också vara judar om

vi får tro 11:22 men troligen också hellenister om man får ha med retoriken som en faktor, se 2:17, 4:2 eller 10:4 som exempel. Av sammanhanget kan vi ändå sluta oss till att det handlar om en Jesus som inte är ödmjuk, svag, förödmjukad, sjuk eller lidande, sådant motståndarna gärna tillskrev Paulus.

Lägg märke till att så här långt har Paulus närmast framställt problemet som sitt. Det är han som är ängslig. Men så kommer själva tesen:

11:5 Jag menar inte att jag på något sätt är underlägsen dessa väldiga apostlar.

Paulus är inte underlägsen **dessa väldiga apostlar**. Han talar ironiskt om sina motståndare och de tre argumenten följer sedan i v 6, 7 och 12:1. Han **saknar inte kunskap**, har inte tagit betalt av korintierna och har själv tagit emot syner och uppenbarelser från Herren.

11:6 Även om jag inte är någon vältalare, saknar jag inte kunskap. Den har vi alltid och på alla sätt lagt fram för er.

I det första argumentet stryker Paulus under att han inte alls saknar kunskap. Men det är inte fråga om någon världslig kunskap som han menar att motståndarna företräder. Det är en fråga om den kunskap som är Guds vishet, korsets försonande kraft. Och den har han och hans medarbetare **alltid och på alla sätt lagt fram för er**. I det andra argumentet försvarar han sin praxis att inte ta betalt utan i stället försörja sig själv.

11:7 Eller var det en synd jag begick, när jag ödmjukade mig för att ni skulle upphöjas och predikade Guds evangelium för er utan ersättning? 8 Andra församlingar plundrade jag genom att ta emot lön för att kunna tjäna er. 9 Och när jag var hos er och saknade något, låg jag ingen till last, ty bröderna som kom från Makedonien försåg mig med vad jag behövde. På allt sätt aktade jag mig för att vara en börda för er, och det vill jag fortsätta med. 10 Lika säkert som Kristi sanning finns i mig skall man i Akajas bygder inte ta ifrån mig den berömmelsen. 11 Varför? Därför att jag inte älskar er? Gud vet att jag gör det. 12 Jag vill också i fortsättningen handla som jag gör, för att inte de som söker efter tillfälle att vara som vi i fråga om berömmelse skall lyckas med det.

V 7-9 Det var tydligen så att motståndarna anklagade Paulus för att inte älska korintierna eftersom han inte tar emot deras välgörenhet. I den meningen är han underlägsen de väldiga apostlarna. Paulus är sårad och ledsen över att korintierna uppfattar saken så men förklarar i v 7-9 samtidigt som han angriper motståndarna i v 10-11. Paulus skriver: **jag ödmjukade mig för att ni skulle upphöjas**. När Paulus uttrycker sig så anspelar han på Gud som upphöjer de ringa, ett centralt tema i såväl GT som NT, se 1 Sam 2:7, Hes 17:24, 21:26, Matt 23:12, Luk 14:11, 2 Kor 6:10, 8:9, Fil 2:8f, Jak 4:10 och 1 Petr 5:6. Det kan knappast betraktas som en synd.

När Paulus var i Korint hade han bott hos Gajus enligt Rom 16:23, men han hade inte bett om eller tagit emot pengar vilket ansågs opassande i Korint eftersom deras välgörenhet var den allra finaste dygd. Paulus ville inte att korintierna skulle framstå som hans välgörare. Därför och därför att evangeliet är gratis predikar han **utan ersättning**. Till saken hör att **bröderna som kom från Makedonien** försett honom med allt han behövde. Det grekiska ordet för plundra, *sylo*, användes i klassiska grekiska inom militären när man plundrade en besegrad stad. Paulus hade övervunnit makedonierna med kärlekens evangelium och som ett resultat hade makedonierna svarat med att efter förmåga bistå Paulus i hans fortsatta tjänst. Dessa

bröder kan ha varit medarbetarna Silvanus och Timoteus som enligt Apg 18:5 kom ner från Makedonien till Paulus när denne var i Korint. Han har därför av flera skäl inte behövt ta emot något från korintierna.

V 10-12 Varför handlar Paulus som han gör? **Därför att jag inte älskar er? Gud vet att jag gör det.** Men det var sannolikt vad motståndarna sade. De kan ha menat att Paulus var hård, okänslig och kärlekslös. Men är det något som inte borde ifrågasättas är det just Paulus kärlek till korintierna, se 2:4, 5:14 och 7:3. Det är i själva verket Kristi kärlek, inte pengar, som driver Paulus, enligt principen i 8:9. Se också 1 Kor 9:16.

Paulus vill **också i fortsättningen handla som jag gör** för att inte förlora den berömmelse hans handlande förtjänar. Korintierna måste i stället i ljuset av Paulus drivkraft ha frågat sig vilken drivkraft som låg bakom motståndarnas uppträdande.

11:13 Sådana som de är falska apostlar, ohederliga arbetare, och uppträder som Kristi apostlar. 14 Och det är inget att förvåna sig över. Satan själv gör sig lik en ljusets ängel. 15 Därför är det inte underligt att också hans tjänare uppträder som tjänare åt rättfärdigheten. Men de kommer att få det slut som de förtjänar.

Den främsta orsaken till att Paulus går så hårt åt sina motståndare är att de inte är äkta utan **falska apostlar, ohederliga arbetare, och uppträder som Kristi apostlar.** Detta kan han inte tåla. De har inte anklagat Paulus därför att de missförstår honom eller för att de har överdrivit sin kritik utan därför att de är falska. De försöker på alla sätt utmanövrera Paulus genom sin retorik och genom sina syner och uppenbarelser. Paulus associerar deras verksamhet med satans verksamhet. **Satan själv gör sig lik en ljusets ängel.** Paulus har här fortsatt den metafor han använde sig av i v 3 där ormen överlistar Eva. Vari består nu förvillelsen? Jo däri att de uppträder **som tjänare åt rättfärdigheten.** För Paulus var denna tjänst knuten till den Helige Ande, se kommentaren till 3:7–4:6. Den apostoliska tjänsten handlar om att försonas med Gud och människor och om att ta emot Guds rättfärdighet som en gåva. Detta sker genom tron och Anden. Så uppträdde tydligen inte de falska apostlarna, se A 3 i inledningen av denna kommentar. På domens dag ska vi dömas efter våra gärningar och Paulus lovar sina motståndare att deras beteende **kommer att få det slut de förtjänar**, se Ps 62:13, Ordspr 24:12 eller Rom 2:5–11 och 1 Kor 3:10–15. Deras slut svarar mot det faktum att de förkunnar ”en annan Jesus” fast det inte finns någon annan, 1 Kor 3:11. Det de gör är att de förstör Guds tempel, 1 Kor 3:16–18, det vill säga de heligas gemenskap. Skärpan i Paulus dom är lika skarp som den över judaisterna i Gal 1:6-9. Såsom Paulus talar här kan man bara göra när man vet att det handlar om liv eller död. Det visste man i urkyrkan. Korintierna borde genomskåda dem, ta ansvar för sin situation och öppet ställa sig på Paulus sida, v 20.

Johansson låter v 16-33 utgöra ett stycke under rubriken *En dåres tal i egen sak*, så också FB. Paulus vädjar på nytt om förståelse. Tillsammans med Furnish har jag valt att se v 16-21a som en sammanfattning av prologen och låta själva talet börja med v 21 b. Det kan ha mindre betydelse men jag har mer strikt försökt att följa retorikens lagar med prolog, tal och epilög. Det är också möjligt att betrakta v 16-21a som en övergång eller inledning till själva talet. Hur som helst upprepar Paulus sin vädjan att inte bli betraktad som en dåre. Han vädjar om förståelse för vad som av korintierna uppfattats som vekhet eller rent av feighet.

11:16 Jag upprepar: ingen får ta mig för en dåre. Men när ni nu gör det, ta då emot mig som en dåre, så att också jag kan berömma mig lite. 17 Vad jag nu säger, det säger jag inte som Herren skulle säga utan som i dårskap, i den fasta övertygelsen att jag har skäl att berömma

mig. 18 Eftersom många berömmar sig själva, vill också jag göra det. 19 Ni står gärna ut med dårar, ni som är så kloka. 20 Ni finner er i att man gör er till slavar, att man utnyttjar och utsuger er, att man uppträder utmanande och slår er i ansiktet. 21 Till min skam måste jag säga att vi har varit för svaga till det.

Om ni nu betraktar mig som en dåre så lyssna också till en sådan. Paulus använder sig av ironi. Han säger en sak men menar tvärtom. Han är ingen dåre, men en dåre **kan väl få berömma sig lite**. Korintierna har valt att lyssna till motståndarna som Paulus betraktar som dårar, v 19. Då kan de väl lyssna till honom också? **Många berömmar sig själva**, v 18, **ni står ut med dårar**, v 19 och att **man gör er till slavar**, v 20. Korintierna själva betraktar Paulus som dåre, (**när ni nu gör det**, v 16), **står gärna ut** med dårar, v19 och **finner sig i** att man gör dem till slavar, v20. I v 20 skriver Paulus att man **utnyttjar och utsuger** korintierna. I Bibel 2000 översätts det grekiska uttrycket *katesthio* med påståendet att de ”äter er ur huset”, jämför Gal 5:15. Då kan de väl lyssna till Paulus?

Men Paulus ställer ett villkor **Vad jag nu säger, det säger jag inte som Herren skulle säga utan som i dårskap**. Paulus finner situationen pinsam. Han har själv tidigare riktat skarp kritik mot sina motståndare för deras världsliga visdom, ytliga självförståelse och för att de berömmar sig av yttre ting (5:12). Nu är han på väg att själv göra detsamma. Men strax kommer han till skälet: **19 Ni står gärna ut med dårar, ni som är så kloka. 20 Ni finner er i att man gör er till slavar, att man utnyttjar och utsuger er, att man uppträder utmanande och slår er i ansiktet**. Paulus uttrycker sig satiriskt när han träffar mitt i prick genom att förlöjliga korintierna. Men som vi har sett gör han det inte utan skäl.

V 21 **Till min skam måste jag säga att vi har varit för svaga till det**. Ironin fortsätter när Paulus skriver att det är han, inte korintierna, som skäms. Han jämför sitt ödmjuka beteende med motståndarnas framfusighet. I en sådan jämförelse ligger Paulus långt, långt efter sina motståndare.

Efter prologen går Paulus in på själva talet som består av tre delar enligt nedan.

11:21b-12:10, Talet

11:21b-29 uppräknings av meriter

11:30-33 svagheten som främsta merit

12:1-10, **det tredje argumentet**: om syner och uppenbarelser

11:21b Men vad andra vågar skryta med - jag talar som en dåre - det vågar jag också. 22 Är de hebréer? Det är jag också. Är de israeliter? Det är jag också. Är de Abrahams barn? Det är jag också. 23 Är de Kristi tjänare? Det är jag ännu mer, för att nu tala likt en dåre. Jag har arbetat mer ...

V 21b-23a Paulus börjar med att räkna upp sina meriter. Först hävdar han att han är likvärdig sina rivaler **vad andra vågar skryta med ... det vågar jag också**. Anledningen till att Paulus börjar skryta med sin härkomst är att motståndarna gjort just det. Den goda härkomsten var ett starkt argument i den hellenistiska kulturen. Motståndarnas tal om att de är Abrahams barn talar för att de var judekristna om än med rötterna i diasporan. För de som levde i förskingringen var det extra viktigt att hålla fast vid sin stamfader Abraham. I Gal 3:16–18

identifierar Paulus evangeliet med det löfte Gud gav Abraham och hans utläggning av rättfärdiggörelsen i Rom 4 talar också för att han har judekristna i förskingringen i särskild åtanke, se också Fil 3:3-6.

Paulus är inte bara likvärdig med sina rivaler. Han är överlägsen sina rivaler. **Jag har arbetat mer** ... Paulus förnekar inte att motståndarna också är Kristi tjänare, även om han gjort det tidigare, varför jag med bävan frågar mig om 11:4 är nyckeln till en rätt förståelse. Sedan inträffar det paradoxala att Paulus nu skryter med vad som tycks vara hans motgångar och svagheter.

11: 23b Jag har... suttit i fängelse mer, fått hugg och slag i överflöd och ofta svävat i livsfara. 24 Av judarna har jag fem gånger fått fyrtio gisselslag, så när som på ett, 25 tre gånger har jag blivit piskad med spö, en gång har jag blivit stenad, tre gånger har jag lidit skeppsbrott, ett helt dygn låg jag i det djupa vattnet.

V 23b-25 Paulus väljer att inte svara med samma mynt. Han serverar i stället en lång lista på sådant andra ser ner på och föraktar. Liknande listor återfinns i 1 Kor 4:9–13, 2 Kor 4:8–12, 6:4–19, 12:10 och Rom 8:35. Han glorifierar inte sina lidanden utan berättar om dem som förödmjukande erfarenheter. På det sättet förlöjligar han sina motståndares skryt samtidigt som han hävdar att apostelns sanna kännetecken är att tjäna under alla omständigheter. Paulus är inte bara smart och avväpnande utan i dessa versar finns också en djup teologi. Att tjäna som han gör i svagheter vittnar om att han är en äkta apostel. Kraften och vapnen han använder kommer från Gud utan att ”kött”, svagheter och motstånd försvinner. De mänskliga villkoren gäller för alla människor, också för apostlar. Därför kan han skriva i v 23 **Är de Kristi tjänare? Det är jag ännu mer.** Han har brutit ner motståndarna skryt och genom att ha en annan måttstock än sig själv visat sig överlägsen sina rivaler. Paulus identifierar sig helt med den korsfäste Kristus, se kommentaren till 1:5-7.

I 2:14 använder Paulus sig av bilden av ett romerskt segertåg. Han beskriver sig själv som en besegrad fiende på väg till sin egen avrättning, jämför Rom 6:3. Den uppräkningslista vi har här i v 23-29 kan förstås som en beskrivning av detta befrielse- eller segertåg. Det handlar i v 23-25 om hårt arbete, fångenskap, prygel och livsfara. Det är inte utan anledning som Paulus först nämner om det hårda arbete han utfört för att försörja sig själv och för att kunna undervisa korintierna. För Paulus var detta viktigt, kommentaren till 2 Thess 3:6-8. Han hade gjort något som motståndarna inte hade gjort. Han hade inte legat någon till last, 11:7. Om Paulus hade tagit emot mat och husrum, pengar och gåvor från korintierna hade han sluppit en del av de missförstånd som på grund av den rådande kulturen uppstått mellan korintierna och honom. Motståndarna hade gått den lättare vägen.

Ovanpå det hårda arbetet hade han **fem gånger fått fyrtio gisselslag, så när som på ett, tre gånger ... blivit piskad med spö och en gång ... blivit stenad.** Han har bestraffats av både judar och romare. Den judiska bestraffningen härleds från 5 Mos 25:1-3. Antalet slag skulle stå i proportion till brottet. 40 minus ett slag är maxstraffet och Paulus hade straffats på det sättet inte mindre än fem gånger. Om den slagne dog under bestraffningen gick den som utfört bestraffningen fri förutsatt att han inte slagit mer än 40 slag, Ps 129:3. Den samtida judiske historiskrivaren Josefus (37-100 e Kr) beskriver straffet som ”vanhedrande för en fri man.”

Av romarna hade han tre gånger blivit piskad med spö. I regel användes ett träspö. Enligt romersk lag fick man inte piska romerska medborgare men den lagen förbisågs som oftast. I

Apg 16:22f berättar Lukas om hur Paulus och Silas piskades innan de kastades i fängelse. Paulus berättar själv om den händelsen i 1 Thess 2:2.

Redan under den första missionsresan blev Paulus stenad, Apg 14:19f. Om vi lägger ihop denna stening med de fem gångerna han gisslade är det ingen överdrift att han utstått ”faror från landsmän”, jämför Apg 9:23, 29, 13:50, 17:5, 13, 18:6,19:9, 21:30f, Rom 15:31 och 1 Thess 2:15.

tre gånger har jag lidit skeppsbrott, ett helt dygn låg jag i det djupa vattnet, fortsätter Paulus. Då inträffar ändå händelsen i Apg 27:14ff efter att han har skrivit 2 Kor. Men det framgår av Apg att han ofta färdades på floder och hav, 13:4, 13, 14:25f, 16:11, 17:14f och 18:18-22. I 2 Kor 2:13 och 7:15 antyds även andra sjöresor.

26 Jag har ofta varit på resor, utstått faror på floder, faror bland rövare, faror från landsmän, faror från hedningar, faror i städer, i öknar och på hav, faror bland falska bröder, 27 allt under arbete och slit, ofta under vaknätter, under hunger och törst, ofta utan mat, frusen och naken. 28 Förutom allt detta har jag den dagliga uppgiften, omsorgen om alla församlingarna. 29 Vem är svag utan att jag är svag? Vem kommer på fall utan att jag blir upptänd av iver?

V 26-27 Paulus fortsätter med att skriva **jag har ofta varit på resor**, om andra faror och utsatthet. Han ger åtta exempel på sådana faror

*faror på floder
faror bland rövare
faror från landsmän
faror från hedningar
faror i städer
i öknar och
på hav
faror bland falska bröder,*

Alla dessa faror hör samman med att han kallats att vara apostel för hedningarna, Gal 2: 7-9 och Rom 11:13.

Det fanns sällan några broar när resanden skulle korsa en flod utan de fick vada. Resande myndighetspersoner hade oftast med sig säkerhetsvakter på grund av alla rövare. När Paulus räknar upp **städer, öknar och hav** bildare de en triad som kulminerar i **faror bland falska bröder**. Plötsligt är vi tillbaka. Det är lätt att förstå kopplingen till motståndarna.

V 28-29 Paulus hade kanske kunnat räkna upp mycket mer men nöjer sig med att skriva **Förutom allt detta har jag den dagliga uppgiften, omsorgen om alla församlingarna**. Dessa ord utgör kulmen i uppräknningen. Varje dag lever han med i de olika skeenden som pågår överallt där han varit. Han kunde naturligtvis inte kommunicera som vi gör idag, men som vi har sett i vårt studium av församlingen i Korint var han väl medveten om vad som pågick i de olika församlingarna. Han fick ständiga rapporter av människor som reste emellan. Han fick brev och de brev han själv skrev var ofta svar på frågor och tankar han fått. Hans engagemang går inte att ta miste på **Vem är svag utan att jag är svag? Vem kommer på fall utan att jag blir upptänd av iver?** Det kommer till uttryck till exempel i 1 Kor 12:26 där han skriver: ”Om en lem lider så lider också alla de andra.”

Bibel 2000 översätter slutet på meningen i v 29 med orden: ”jag provas som i eld”. Det grekiska uttrycket är tvetydigt. Orden kan syfta på hans djupa engagemang, på hans sorg och medlidande. Men orden kan också syfta på hans vrede över dem som vållar honom lidandet. Översättningen i Bibel 2000 är lyckad på det sättet att den ger utrymme för båda tolkningarna. Vi påminns också om vad han skrev i 1 Kor 3:13 om hur ”vars och ens verk är skall elden pröva.” I 1 Kor 8:13 talar han om vikten av att inte låta någon broder eller syster få komma på fall, så också i Rom 14:13, 20. Kan det rentav vara så att Paulus prövar sig själv när han tänker på svårigheterna i Korint? Giertz översätter: ”Vem kommer på fall utan att jag blir bränd?” Så följer fortsättningen naturligt.

11:30 Om jag måste berömma mig, vill jag berömma mig av min svaghet. 31 Herren Jesu Gud och Fader, som är välsignad i evighet, vet att jag inte ljuger. 32 I Damaskus lät kung Aretas ståthållare bevaka staden för att gripa mig. 33 Och från en öppning firades jag ner i en korg utefter muren och undkom honom.

Paulus fortsätter sitt skryt, ett skryt över sina svagheter. Det är just genom erfarenheterna av tillkortakommanden, svagheter och motstånd som Guds kraft blir uppenbar. Jag vill berömma mig av min svaghet, grekiska *astheneia*. När han berömmar sig av sin svaghet så vet **Herren Jesu Gud och Fader ... att han (Paulus) inte ljuger**. Paulus vet att ingenting i våra liv är fördolt för Herren, se 5:11, och är ändå inte rädd. Han har försonats med Gud.

Vi får med denna korta välsignelseformulering också veta att Paulus bekänner Jesus som Guds son. Även om läran om Treenigheten ännu inte var slutgiltigt formulerad är den självklar och tydlig hos Paulus, se 1:2, 21f och 4:5.

Innan Paulus ens påbörjade sin stora missionsgärning var Gud mycket påtagligt med honom, Apg 9:23–25. Guds nåd och barmhärtighet räddade honom när judarna på ett tidigt stadium beslutade sig för att döda honom. Här använder Paulus händelsen som ytterligare ett bevis på sin svaghet. Han hade, för Jesu namns skull, förödmjukad tvingats fly genom att firas ner i en korg som i vanliga fall används för att forsla fisk, hö, bomull eller något liknande. Han var i den stunden inte värd mer i judarnas ögon.

Det heter i Gal 1:17 att Paulus efter sin omvändelse begav sig till Arabien och senare till Damaskus för att predika. Han hade predikat där i cirka tre år. Här vill jag passa på att framföra en personlig tes som inte är bevisad. Arabien är här inte Syd-Arabien utan Nord-Arabien, det vill säga nuvarande Jordanien och Södra Syrien. Vid den här tiden härskade nabatéerna över området och vi vet att Aretas var kung över nabatéerna från 9 f Kr till 40 e Kr. Nabatéernas huvudstad var klippstaden Petra, idag ett spännande turistmål. Min tes är att Paulus predikat och fått se en församling växa fram i Petra, något att tänka på när man idag besöker staden.

Efter denna parentes går vi vidare in i kapitel 12 där Paulus kommer till sitt tredje huvudargument. Det första var att han inte är underlägsen sina motståndare, de ”väldiga apostlarna” i fråga om kunskap, v 6. Det andra att det inte kan vara någon synd att avstå från korintiernas välgörenhet, v 7. Nu kommer det tredje som handlar om att han inte är underlägsen ”de väldiga apostlarnas” syner och uppenbarelse, 12:1-10. Vi delar in detta beröm i två delar innan vi tar oss an epilogen, v 11-13.

12:1-6 tredje himlen och paradiset
12:7-10 taggen som sticker Paulus

12:1 Jag måste berömma mig, om än till ingen nytta, och jag kommer då till syner och uppenbarelser från Herren. 2 Jag vet om en man i Kristus som för fjorton år sedan blev uppryckt ända till tredje himlen - om han var i kroppen eller utanför kroppen vet jag inte, Gud vet det. - 3 Jag vet att den mannen - om han var i kroppen eller utanför kroppen vet jag inte, Gud vet det - 4 att han blev uppryckt till paradiset och hörde ord som ingen människa kan uttala eller får uttala. 5 Av den mannen vill jag berömma mig, men av mig själv vill jag inte berömma mig utom av min svaghet. 6 Om jag ville berömma mig, skulle jag ändå inte vara en dåre, jag skulle ju bara säga sanningen. Men jag avstår, för att ingen skall tänka högre om mig än man gör, när man ser och hör mig.

Johansson pekar i sin kommentar på likheterna mellan Sokrates (469-399 f Kr) försvarstal och Paulus. När Sokrates skulle försvara sig eftersom han var beskylld för bluff och båg använde han sig av ironin. Han lyckades genom att beskriva sina svagheter visa på sin styrka. När han tog på sig dårens mask undvek han att berömma sig själv och fick i stället motståndarna att framstå som populisterna. Motståndarna hade vunnit sina framgångar på grund av sin retoriska skicklighet, därför att de hade tillgång till ekonomiska resurser och politiskt inflytande. Det var deras styrka. Den styrkan hade inte Sokrates. Men som dåre fick han lov att säga vad han ville. Han var ju en dåre. Plötsligt var det motståndarna som var ytliga och förlöjligade. Sokrates ville absolut inte skryta. Hans gärningar kunde andra vittna om. De talade för sig själv.

V 1 Det är inte svårt att se vissa likheter mellan Sokrates försvarstal och det Paulus nu håller. Paulus har tvingats att försvara sig själv, men han gör det inte på vanligt sätt utan ikläder sig dårens roll, se 11:6. Som dåre är han fri att berömma sig. Det är ju vad dårar gör. Hans tredje argument blir därför: **Jag måste berömma mig ...** eller som det heter i Bibel 2000: Jag är tvungen att skryta ...” Eftersom motståndarna har skrutit med sina syner och uppenbarelser måste också Paulus om än motvilligt göra det.

På Pingstdagen när den Helige Ande utgöts uppfylldes profetian i Joel 2: 28-32. I den sägs bland annat att era ”söner och döttrar skall profetera, era unga män se syner och era gamla män ha drömmar” genom vilka Gud talar. Petrus hade en sådan syn i Apg 10:11 och Paulus i Apg 16:9 när han såg mannen från Makedonien och hörde honom kalla Paulus till Europa. Den här typen av uppenbarelser värderades högt i Korint. Paulus själv värderar inte dessa uppenbarelser särskilt högt. De är **till ingen nytta** i jämförelse med den historiska berättelsen om Jesus. Och ändå har han **syner och uppenbarelser från Herren.**²⁹ Så berättar han om en sådan extraordinär upplevelse. När vi studerade kapitlet om uppståndelsen i 1 Kor 15 kunde vi överraskande ana att motståndarna inte trodde på kroppens uppståndelse. Det kan ha varit skälet bakom det faktum att de i stället överbetonade sina syner och uppenbarelser. Genom dem fick de alltid del av något. Men för Paulus var det annorlunda. Syner och uppenbarelser väger föga i jämförelse med kroppens uppståndelse.

V 2-4 Paulus syftar på sig själv när han talar om **en man i Kristus**. Han väljer 3 per singularis sannolikt därför att han inte förmår sig att skryta. Samtidigt slipper han undan att göra det som de ”väldiga apostlarna” tydligen gör när de skryter om sina uppenbarelser. Paulus talar som en dåre. En man som lever i Kristus kan inte skryta, 10:17. Paulus skriver att uppenbarelser

²⁹ Se Apg 9:5, 16:9, 18:9, 22:17 och 23:11

skedde **för 14 år sedan**. Vi är då tillbaka till 40-talet e Kr, det vill säga de år Paulus verkade i Norra Arabien, Syrien och Kilikien, Gal 1:21. När Paulus daterar händelsen stryker han samtidigt under att det är en historisk händelse han talar om. Det är en händelse som kraftigt har påverkat hans livsinriktning.³⁰ Han berättar inte vad som hände men säger **att han blev uppryckt ända till tredje himlen**. Bibel 2000 skriver ”till paradiset”. I den judiska apokalyptiken talade man ofta om himlarna. Ibland finns det tre himlar och andra gånger finns det fyra, sju eller tio. Det fanns olika synsätt och NT-medverkar sällan eller aldrig i dessa spekulationer med undantag av just detta ställe. I en sådan apokalyptisk bok, 2 Henoksboken 8:1–9:1, sannolikt skriven cirka 100 f Kr, står att läsa

Därför förde mig männen (änglarna) upp till den tredje himlen och ställde mig mitt i paradiset. Och jag sade: Vilken underbar skön plats är icke detta! Männen svarade mig: Denna plats är beredd för de rättfärdiga som under sitt jordeliv uthärdade vedermödor, vända sina ögon bort från orättfärdighet ...

I den så kallade Mosesapokalypsen 37:4 eller Moses himmelfärd står att läsa:

Herren ... tog Adam och överlämnade till ärkeängeln Mikael, sägande till denne: Ta honom upp in i paradiset, till den tredje himlen, och lämna honom där till den stora och fruktansvärda dagen som jag förbereder för världen

Texten tros vara skriven vid tiden för Herodes den stores död, omkring år 4 e Kr. Om vi också påminner om berättelsen om den rike mannen och Lazarus i Luk 16:9-31 eller Jesu ord till rövaren på korset om att denne skulle vara med Jesus i paradiset, Luk 23:43, förstår vi att ”tredje himlen” och ”paradiset” var de ord som använde vid den här tiden. När Gud en gång skapade Adam och Eva placerade de i Edens lustgård eller paradiset. Där hade de en paradisk gemenskap med Gud själv och de hade tillgång till Livets träd. Det var en underbar plats, ett underbart tillstånd utan synd, lidande och död. Om Paulus var där **i kroppen eller utanför kroppen** spelar ingen roll men där hörde han **ord som ingen människa kan uttala eller får uttala**. När Paulus skriver att han kan ha varit i tredje i kroppen betyder det att hans syn på uppståndelsen inte var samtida. Hans förståelse av himlen präglas inte av ett platonskt eller gnostiskt tänkande, utan av att han med egna ögon har sett den Uppståndne, se kommentaren till 5:1-5. Hans upplevelse av tredje himlen är endast ett föregripande av vad som ligger framför honom, 1 Kor 15:49, 2 Kor 5:1-8, Rom 14:8 och Fil 1:23.

V 5-6 När Paulus mötte Jesus på vägen till Damaskus tog han emot kallelsen att bli missionär för hedningarna. Ananias som fick vara Guds redskap för detta fick då veta av Herren att Paulus ”måste lida för mitt namns skull”, Apg 9:16. Senare fick också Paulus höra det. Paulus hade därför redan från början förstått att den härlighet han fick dela måste balanseras med lidande, med törntaggen i köttet, v 7, se Rom 8:18 och 31 ff. Därför har han hela tiden tvingats att räkna med de kostnader de medför att vara ett Guds redskap och kan därför skriva: **vill jag inte berömma mig utom av min svaghet**. Svagheterna, lidandet, motståndet och tillkortakommandena gör honom helt beroende av Guds nåd och kraft. Skriver han så skriver han **ju bara säga sanningen**. Som dåre kan han skriva så men i sig själv avstår han **för att ingen skall tänka högre om mig än man gör, när man ser och hör mig**. Så fick vi ännu ett skäl till att Paulus skriver i 3 pers sing.

Så kommer vi till den andra delen där han ytterligare talar om taggen som sticker honom.

³⁰ Andra syner och uppenbarelser han varit med står omnämnda i Apg 9:4ff, Gal 1:12, Apg 16:9, 18:9f, händelsen inträffade för övrigt i Korint. Dessa uppenbarelser fortsatte också senare, Apg 22:17 och 23:11.

12:7 Och för att jag inte skall bli högmodig på grund av dessa utomordentligt höga uppenbarelser, har jag fått en törntag i köttet, en Satans ängel, som slår mig i ansiktet, för att jag inte skall förhäva mig. 8 Tre gånger bad jag att Herren skulle ta den ifrån mig, 9 men han svarade mig: "Min nåd är nog för dig, ty kraften fullkomnas i svaghet." Därför vill jag hellre berömma mig av min svaghet, för att Kristi kraft skall vila över mig. 10 Så gläder jag mig över svaghet, misshandel och nöd, över förföljelser och ångest, eftersom det sker för Kristus. Ty när jag är svag, då är jag stark.

V 7 Paulus berättar att han har försökt bli fri från sin plågoande, men att han har förstått att det inte är möjligt. Den köttsliga naturen med sina svagheter, sjukdomar och motigheter hör till livsvillkoren i den här världen. Till detta menar Paulus att törntaggen finns **för att jag inte skall bli högmodig**. Det faktum att han har mött den Uppståndne på vägen till Damaskus och att han har varit i tredje himlen skulle kunna göra honom högmodig. Han skulle kunna tänka att han är förmer än andra kristna, men nu påminns han ständigt om sina livsvillkor. Han vet att han inte är förmer och vad det är att leva av nåd, något som varje människa kan lära sig. Han skriver att **han har fått en törntag i köttet**, som vore det en gåva från Herren.³¹ Att den sägs komma från **en Satans ängel** motsäger inte att Gud är närvarande. Tvärtom är det så att Gud är som närmast när vi tror att Han är långt borta. När rabbinerna försöker förklara varför Gud uppenbarar sig för Moses i en brinnande törnbuske, 2 Mos 3:7f, får de anstränga sig. Törnen står för lidanden och plågor, för hot och förföljelser. Hur kan Gud uppenbara sig i detta? Rabbinerna säger att Gud vill visa Israel att Han är som närmast just i svagheter och förföljelser. Gud har gett också oss det tecknet genom att låta krigsmännen placera en krona av törnen på Jesu huvud, Matt 27:27ff. Gud är inte grym när Han ger mening åt det onda, se också Apg 2:23 och 1 Petr 1:20f. Så tvingas till och med ondskan tjäna Guds syften, Rom 8:28ff. Detta visste Paulus mycket väl.

V 8-10 När Jesus prövades i Getsemane bad han tre gånger att få slippa lidandeskalken, Matt 26:36-46. På samma sätt berättar Paulus att han **tre gånger bad (jag) att Herren skulle ta den ifrån mig**. Men lägg märke till att Jesus bad: "Men inte som jag vill utan som du vill", Matt 26:39b. Så bad också Paulus även om det inte står skrivet och förklaringen han fick var givet: "**Min nåd är nog för dig, ty kraften fullkomnas i svaghet**". Det tilltal Paulus fick

³¹ Det finns tre olika tolkningstraditioner av Paulus törntag. Den första menar att taggen syftar på det motstånd och den förföljelse Paulus fick utstå. Bland dessa finner vi bland andra kyrkofadern Augustinus (354- 430 e Kr). Paulus har i 11:14 kallat motståndarna för satans tjänare. Likaså när Paulus säger att satan slår honom i ansiktet, i Bibel 2000 misshandlar honom, använder han ett verb som återfinns i 4:11 och som där syftar på dem som misshandlar honom. Andra GT-liga bibelställen som hör hemma i denna tolkning är 4 Mos 33:55, Jos 23:13 och Hes 28:24. Den andra tolkningstraditionen går ut på att törntaggen är en sjukdom. Det grekiska ordet för svaghet, *astheneia*, syftar vanligtvis på kroppslig svaghet i allmänhet, men kan också syfta på sjukdom. De bibelställen som används för att styrka en sådan tolkning hämtas från Gal 4:15 (ögonsjukdom) och 1 Kor 2:1-5 (epilepsi, svåra depressioner eller talfel). Den tolkningen kan återfinnas så tidigt som hos kyrkofadern Tertullianus (160-225 e Kr). Men då får man fråga sig hur Paulus kunde orka med ett så påfrestande missionsarbete och alla umbäranden när han var så sjuk. Den tredje tolkningstraditionen menar att törntaggen handlar om ett andligt eller själsligt lidande. Det blev en vanlig tolkning först under Medeltiden och kan till stor del förklaras med att den latinska översättningen av orden en tagg i köttet löd *stimulus carnis*, med andra ord en köttslig sporre. Utifrån den läsningen trodde man att taggen verkade genom den köttsliga naturen, det vill säga att Paulus plågades av sexuella lustar. Sådana storheter som Thomas av Aquino, Martin Luther och John Calvin anslöt sig till den tolkningen även om de mer allmänt talade om andlig svaghet och frestelser till synd. Förutom svagheten i översättningen ska vi påminna om att Paulus hade celibatets nådegåva enligt 1 Kor 7:7. Jag tror att Paulus i första hand tänkte på den förföljelse och den kroppsliga misshandel han utsatts för på plats efter plats och som han tvingas att finna sig i.

hade han inte i förstone förstått, men när det landade förstod han att tolka törntaggen på rätt sätt, se Fil 4:13. I nästa kapitel, 13:4, jämför han sig med Kristi lidande. Redan i 1 Kor 1:23–25 skriver han att Kristus som korsfäst är Guds kraft och vishet. Det är Guds kraft till frälsning. Evangelisten Markus, god vän med Petrus och Paulus, vittnar i Mark 15:31f om hur Guds kraft till frälsning kommer från en kraftlös frälsare. Med andra ord fullkomnas Guds kraft i svagheten, se också 1:8f och 4:7. Så sammanfattar Paulus sina lärdomar.

Paulus skriver **jag vill hellre berömma mig av min svaghet, för att Kristi kraft skall vila över mig**. Så flyttas blicken från törntaggen till Guds allmakt. Detta öppnar för hur central kraften är för Paulus och hur beroende han är av Guds nåd. Och eftersom det är så **gläder jag mig över svaghet, misshandel och nöd, över förföljelser och ångest**. Det handlar inte om asketiska övningar eller ens om lidande i sig utan bara om Guds kraft. Hans glädje är en glädje över att Gud visat sig närvarande i allt som sker. Det finns ingen smärta eller förlust som kan mäta sig med livet i Kristus och med det hopp han äger, se 4:16–18, 12:15 eller Rom 8:11, 24f och 28, **eftersom det sker för Kristus**. Hela denna förståelse vittnar om hur Paulus såg på sitt liv och på sin tjänst. Han förklarar avslutningsvis: **Ty när jag är svag, då är jag stark**. Så avslutar Paulus sitt dåraktiga tal och nu återstår epilogen i v 11-13 där han samtidigt börjar berätta om sina framtida planer.

12:11-13, Epilogen

12:11 Jag har blivit en dåre. Ni har tvingat mig till det. Ni borde egentligen ha talat väl om mig. Jag är inte på något sätt underlägsen dessa väldiga apostlar, även om jag ingenting är. 12 Vad som kännetecknar en apostel har blivit utfört hos er med all uthållighet, genom tecken, under och kraftgärningar. 13 På vilket sätt blev ni sämre behandlade än de andra församlingarna, bortsett från att jag själv inte låg er till last? Förlåt mig den oförrätten.

Paulus har tvingats att uppträda som en dåre medan det i själva verket hade varit mer på sin plats att korintierna själva borde ha försvarat honom. Han upprepar nu avslutningsvis tesen från 11:5 att han **inte på något sätt underlägsen dessa väldiga apostlar, även om jag ingenting är**. Hans ironi är bitande. Motståndarna är i jämförelse inte alls några apostlar ens i jämförelse med Paulus som **ingenting**. Genom att lyfta fram sin intighet lyfter han fram nåden. Om korintiernas Paulus är ingenting vad är då motståndarna? Paulus lever av nåden medan ”de väldiga apostlarna” lever av egen kraft. Redan i 1 Kor 15:9 talade Paulus om sig själv som den ringaste av de äkta apostlarna, se också 1 Tim 1:15. Först när det är sagt kan Paulus, som ett tecken på Guds verksamma nåd, tala om **all uthållighet, genom tecken, under och kraftgärningar**. Allt detta har Gud åstadkommit genom en som ingenting är. Han säger inte att han har utfört detta utan bara att det **har blivit utfört**, det vill säga av Gud.

Jag föredra här att citera Johansson direkt:

Också Jesu uppdrag bekräftades genom kraftgärningar, tecken och under. Detsamma gällde lärjungarnas uppdrag. Enligt Apostlagärningarna åtföljdes urkyrkans förkunnelse av ”tecken och under”. Paulus tjänst avvek inte från detta mönster. Av hans egna brev och framför allt av Apostlagärningarnas skildring av hans missionsresor framgår att kristusförkunnelsen bekräftades av åtföljande tecken och under. På nästan varje ort han kom till, manifesterade sig Andens kraft på sättet, i Pafos, Ikonium, Lystra, Filippi, Thessaloniki, Korint, Efesus, Troas och Malta. I breven framhålls på flera ställen att hans förkunnelse inte övertygade genom ord allenast, utan genom ”Ande och kraft”

Tecken, under och kraftgärningarna är ett resultat av en rätt förkunnelse i Andens kraft. De är också tecken på att Guds rike har kommit och är verksamt. Den nya tidsåldern har brutit in. Undren lyfter fram miraklets förmåga att överraska och spränga våra erfarenheter. Kraftgärningarna visar att ingenting är omöjligt för vår Gud. Den motvilja Paulus visar att exponera tecken och under hänger samman med att han inte vill att vi ska rikta in oss på dessa. Det som är viktigt är vad Gud har gjort genom Jesus och att dessa goda nyheter får förändra vår världsbild. Det som definitivt och mycket tydligt skiljer Paulus från de falska apostlarna är att han tjänat i all uthållighet, under alla de svårigheter han går igenom. För att orka med detta i Korint hade en Herrens ängel kommit till honom, Apg 18:9, och så hade han stannat i ett år och sex månader. Hans fråga är berättigad: **På vilket sätt blev ni sämre behandlade än de andra församlingarna.** Korintierna visste naturligtvis att de inte hade behandlats illa av Paulus. Tvärtom. Han hade inte på något sätt legat dem till last, inte ens när det kom till ekonomiska ersättningar. Men det var kanske det som var problemet? Paulus avslutar sitt tal med orden **Förlåt mig den oförrätten**, jämför 11:20f. Det var nog så att Paulus hade sårat dem genom att inte ta betalt. Korintiernas stolthet var sårad. Han hade uppträtt stötande, 11:7. Han hade brutit regeln om tjänster och gentjänster därför att han genomskådade deras motiv. Paulus var mån om att de skulle ge rikligt till de fattiga i Jerusalem, men ville inte att de skulle ge något till honom.

När Paulus har avslutat sitt tänkta tal fortsätter han med att berätta om sina framtidsplaner. Han är beredd att resa till dem. I v 14 förklarar han så liksom i förbigående att han är deras andlige far. Den del vi nu har framför oss är början på avslutningen av brevet.

12:14-13:10, Inför apostelns besök i Korint

Som vi har sett tidigare finns en liten osäkerhet om Paulus skrivit fyra eller fem brev till korintierna. Likaså känner vi bara till den så kallade snabbvisiten genom indikationer, om än ganska tydliga sådana. Men ett vet vi; Paulus hade nära och täta kontakter med församlingen i Korint. Han var hela tiden informerad om skeendet och kommunicerade regelbundet med dem. Nu avslutar han detta brev med att berätta något om den planerade framtiden. Denna avslutning delar jag in i fem mindre delar:

12:14-18	Har Titus bedragit er?
12:19-21	Jag är rädd att ...
13:1-4	Svaghet och styrka
13:5-9	Pröva er själva
13:10	Brevets syfte

12:14-18 Har Titus bedragit er?

12:14 Se, det är nu tredje gången jag är beredd att komma till er, och jag skall inte ligga någon till last. Jag söker inte det som är ert utan er själva. Barnen är ju inte skyldiga att spara åt sina föräldrar, utan föräldrarna åt sina barn. 15 Jag för min del vill med glädje offra det jag har och själv låta mig offras för er skull. Skall jag då bli mindre älskad därför att jag älskar er så högt?

Här står uttryckligen att **tredje besöket** väntar.³² Första gången var han drygt ett och ett halvt år, Apg 18:1-18. Då grundades församlingen. Sedan gjorde han snabbvisiten som inte alls gick bra, 1:12–2:4, men som trots det med hjälp av Tårebrevet samverkade till det bästa. Som vi har sett utgjorde de ekonomiska oegentligheterna en stor del av problemet. I den saken irriterade det dessutom korintierna att Paulus aldrig tog emot ersättning, 11:7f, 12, 21, något han upprepar nu **jag skall inte ligga någon till last**. Han är inte ute efter deras pengar utan efter deras hjärtan. **Jag söker inte det som är ert utan er själva**. Den meningen säger också något om hur Paulus ser på sitt uppdrag. Han har tidigare påmint dem om att han är deras andlige far, 1 Kor 4:15f. Det grekiska ordet *adelphoi* som översätts med svenska bröder och som Paulus använder pekar inte på kön utan på syskonskap, se kommentar till 1 Kor 1:10. Det är ett familjeord och i samklang med detta skriver Paulus: **Barnen är ju inte skyldiga att spara åt sina föräldrar, utan föräldrarna åt sina barn**. Om korintierna hade understött Paulus som hans medarbetare hade Paulus säkerligen tagit emot deras pengar, men han genomskådade dem och ville inte att de skulle uppträda som hans välgörare. För Paulus är respekten och lydningen för evangeliet långt viktigare, 8:5 och 9:13.

Som korintiernas apostel är han till och med beredd att låta sig **offras för er skull**.³³ Han lider för evangeliets skull och är beredd att offra inte bara deras ekonomiska understöd utan också utstå de påfrestningar han talade om i 11:24-29, ja sitt liv, för att få se korintierna bevarade i tron. Som en sann apostel vandrar han i Kristi efterföljd. Som för att verkligen stryka under vad han skriver han inledningsvis att han vill göra det **med glädje**. Det som verkligen kostar på för Paulus är inte hans självuppoffring utan bristen på ömsesidighet, något han adresserar i de kommande verserna.

12:16 Låt vara att jag inte har betungat er, men slug som jag är, har jag fångat er med list. 17 Har jag då bedragit er med hjälp av någon av dem som jag sände till er? 18 Jag bad Titus resa och sände en broder med honom. Har Titus bedragit er? Har vi inte handlat i samma anda, har vi inte gått i samma fotspår?

V 16 är svaret på en anklagelse. Det verkar som att någon eller några har antytt att Paulus har **fångat er med list** genom någon medarbetare och ordnat så att en del av pengarna har hamnat i hans egen ficka. Det grekiska ordet för fångat er med list är i grund en jakt- eller fisketerm. Ordet används när någon använder sig av ett lockbete för att fånga sitt byte. Skulle Paulus ha använt sina medarbetare som lockbete för att lägga beslag på pengar? Självklart inte. I Bibel 2000 avslutas v 16 med ett frågetecken för att tydliggöra retoriken.

³² FB har här en not som visar på en annan tolkning nämligen att Paulus tidigare två gånger skulle ha försökt komma till Korint, men att han nu ska försöka en tredje gång, jämför med not i FB till 13:1. Kanske kan båda tolkningarna vara riktiga?

³³ Det finns nu skäl att anta att Paulus kommer till Korint svårt misshandlad, se 1 Kor 2:2ff, men ändå var beredd att predika Kristus som korsfäst. Även om det skulle ha kostat honom livet.

Av 1 Kor 16:2f framgår att Paulus redan från början hade varit noggrann med insamlingen. De skulle lägga undan pengarna på första veckodagen så att de själva stod för insamlingen och den skulle vara klar när Paulus anlände. Sedan skulle han skicka gåvan till Jerusalem med pålitliga män. V 17 är formulerad så att svaret blir givet. Nej, Paulus har inte bedragit er. I antiken svarade sändebudet mot den som hade sänt ut sändebudet. När sändebudet kom var det som att den utsändande själv var närvarande. Det var ett befullmäktigt sändebud. Paulus kunde vara säker på svaret eftersom han visste att han inte hade lurat dem. Han visste vilka de var **som jag sände till er**, några han själv kunnat gå i god för. Och så påminner han dem om Titus.

Paulus hade sänt Titus till dem med Tårebrevet och för att slutföra insamlingen, 8:6, 7:8–16 och 7:5-7. Titus och korintierna hade funnit varandra, saker och ting hade retts ut och det var också vad Titus rapporterade till Paulus vid återkomsten till Makedonien. Detta var bakgrunden till 2 Kor.³⁴ **Har Titus bedragit er**, frågar Paulus retoriskt. Nej, tvärtom Titus har **handlat i samma anda**. Han, som Paulus en gång fört till tro, har som en äkta son, Tit 1:4, **gått i samma fotspår** som Paulus. Det går att lita på Titus.

Paulus håller på att avsluta sitt brev genom att stärka sin hållning, slutföra sitt försvar och förbereda sitt tredje besök.

12:19-21 Jag är rädd att ...

12:19 Hela tiden har ni menat att det är inför er vi försvarar oss. Nej, det är inför Gud vi talar, i Kristus, och allt sker till er uppbyggelse, mina älskade. 20 Jag är rädd att jag vid min ankomst skall finna er annorlunda än jag skulle önska, och att ni skall finna mig annorlunda än ni skulle önska. Jag är rädd att jag skall finna strid och avund, vredesutbrott, själviskhet, förtal och skvaller, högmod och oordning. 21 Ja, jag är rädd att min Gud skall förödmjuka mig inför er när jag kommer tillbaka, och att jag måste sörja över många som tidigare levde i synd och inte har ångrat den orenhet, otukt och lösaktighet som de har bedrivit.

Mycket av den tvist som pågått och pågår i församlingen i Korint har kunnat pågå därför att de falska apostlarna och korintierna trott att Paulus suttit i samma båt som de själva. De har tänkt och trott att Paulus använder sig av världslig visdom. De har inte förstått att han argumenterar utifrån ett eskatologiskt perspektiv. Det är inte **inför er vi försvarar oss**. Utan att trampa korintierna på tårna försöker Paulus gång efter annan förklara för dem att han endast vill dem väl, det vill säga förmedla evangelium. När han visat sig sträng är det för att han så innerligt vill att de ska bli bevarade i tron. Han har ju trolovat dem med Kristus och önskar av hela sitt hjärta att de förblir trogna, 11:2. Den kamp är en pastoral kamp som Paulus utkämpar **inför Gud, i Kristus**. Redan i 1:6f försöker han ta in alla korintier, alla svårigheter och motgångar ”i Kristus”. Vad som än händer, hur det än bråkas så är vi ”i Kristus”. Jesus är Herren och därför har vi alla att rätta oss efter honom. Paulus är väl medveten om att hans liv och hans uppdrag kommer från Gud. Detta uppdrag handlar om att **allt sker till er uppbyggelse**, 1 Kor 6:19f, se också 4:1 och det är inför honom vi ska svara, 2 Kor 5:10.

- Paulus är rädd inför sitt tredje möte med korintierna. Han är rädd för att **finna dem annorlunda än jag skulle önska**, att oenigheten ska blossa upp men lika mycket för att han inte ska kunna fullfölja sitt uppdrag att bistå och hjälpa korintierna. Han är

³⁴ Se vidare Inledningen A 1. Det kan nämligen ha varit så att Titus i ett första besök levererade Tårebrevet och kom tillbaka glad. Han skulle sedan vid ett andra besök ha levererat kap 1-9 (D) samt fått i uppdrag att också slutföra insamlingen. Då skulle han återvänt med rapporterna om de falska apostlarna framfart och Paulus skrivit kap 10-13 (E).

rädd för att de inte vill ha hans bistånd. Hans uppdrag och innersta längtan att bygga upp korintierna kommer på skam om han tvingas uppträda **annorlunda än ni skulle önska**. Han vill komma i mildhet och med en faders kärlek och skulle uppleva det som ett misslyckande om han måste uppträda bryskt. Det skulle vara förödmjukande för honom att tvingas bryta ner vad han har byggt upp.

- Paulus är rädd för att **finna strid och avund, vredesutbrott, själviskhet, förtal och skvaller, högmod och oordning**. Han skulle ta det som en personlig förödmjukelse från Gud. Han uttrycker det såsom att **min Gud skall förödmjuka mig inför er**. Detta ligger i linje med hans undervisning om att allt är ”i Kristus”, också misslyckanden. Och även om Gud aldrig har misslyckats kommer Paulus att bli förödmjukad och det vill han inte bli, allra minst vill han bli förödmjukad av Gud. Han hade blivit förödmjukad vid sitt andra besök, snabbvisiten och vill inte vara med om det en gång till.

Paulus skiljer inte mellan Guds direkta vilja, Guds försyn eller tillåtande vilja. Det senare har att göra med att när den Onde mot Guds vilja ändå skadar oss kan vi hantera det rätt kommer Gud att låta allt samverka till det bästa, Rom 8:28. I 2 Kor 12:7-9 skriver Paulus om en satans ängel som slår honom i ansiktet, men också detta är intaget ”i Kristus”, se 4:10. Redan i 1 Kor 1:18 när han inleder sitt första tänkta tal, det om Guds vishet, har Paulus korset i centrum. Talet om korset kan inte bara förpassas till historien utan principen är ständigt verksam, se 1 Kor 4:9-13. I 2 Kor 2:14 fick vi läsa om hur Paulus och vi alla går i Kristi segertåg, det tåg som består av besegrade fiender på väg mot sin död. Det betyder att även om vi far illa bör vi kunna känna igen Guds närvaro och också förlita oss på honom. Det betyder inte att vi inte ängslas. Jesus bad tre gånger att få slippa kalken, Paulus bad tre gånger att om att bli befriad, men när vi ändå måste dricka kalken och ändå dö, gör vi det i förtröstan på Gud.

- Paulus är rädd för att **när han kommer tillbaka** nästa gång kommer inte kan vara mild utan sträng. Den strängheten kommer att vara än mer förödmjukande för honom eftersom den strider mot hans uppdrag. När han hade gjort snabbvisiten till Korint hade han visat sig mild utan resultat, men nästa gång kanske han måste vara sträng. Korintierna kan komma att tvinga honom till det.
- Som om denna rädsla inte är tillräckligt kanske han dessutom **måste sörja över många som ... inte har ånkrat den orenhet, otukt och lösaktighet som de har bedrivit**. Men där är han inte ännu. Han har hopp om att slippa uppträda annorlunda än han önskar även om han avslutningsvis varnar dem en sista gång och förmanar korintierna till självrannsakan.

13:1-4 Svaghet och styrka

13:1 Det är nu tredje gången jag försöker komma till er. Efter två eller tre vittnens samstämmiga vittnesmål skall varje sak avgöras. 2 Tidigare har jag talat till dem som förut syndat liksom till alla andra. Trots att jag nu är frånvarande säger jag samma sak som om jag vore närvarande andra gången: Jag skall inte skona er när jag kommer igen. 3 Ni vill ju ha ett bevis på att Kristus talar genom mig. Han är inte svag gentemot er utan är mäktig bland er. 4 Han korsfästes visserligen på grund av svaghet men lever genom Guds kraft. Så är vi också svaga i honom, men ni skall få leva tillsammans med honom i Guds kraft som ni skall få känna.

FB skiljer sig från andra översättningar när den skjuter in ordet ”försöker” i översättningen. Andra översättningar konstaterar kort att Paulus nu reser till Korint för tredje gången. FB försöker förklara sin översättning genom att i notapparaten hänvisa till 12:14. I 12:14 har orden ”tredje gången” knutits till att Paulus ”är beredd” och meningen blir då att han två gånger tidigare ”har försökt” men inte lyckats komma sig iväg, se kommentaren till 1:15. Men andra översättare menar att orden ”tredje gången” syftar på ”komma till er”. Det finns inget ”har försökt” i 13:1 utan meningen ska översättas som i Bibel 2000: ”**Det här är tredje gången som jag kommer till er.**” Den första gången var när han grundade församlingen. Den andra gången var den så kallade snabbvisiten och nu stundar med andra ord den tredje gången.

Vad som sedan följer kan för oss verka lite mer långsökt. Han citerar nämligen från 5 Mos 19:15. Det finns de som har tolkat detta citat som att Paulus hade tänkt dra korintierna inför domstol, men det finns inget som tyder på det. Det skulle dessutom strida mot Paulus sätt att verka. Johansson berättar att man i den judiska traditionen kunde använda regeln i 5 Mos på olika sätt, till exempel genom att upprepa sig tre gånger. Eftersom Paulus redan tidigare hade varnat korintierna två gånger, genom snabbvisiten och genom Tårebrevet, blir detta hans tredje och sista varning. Han har tidigare **talat till dem som förut har syndat**, både en och två gånger, men det har inte hjälpt, se 12:21b.³⁵

Sedan tycker jag FB krånglar till översättningen igen. **Trots att jag nu är frånvarande säger jag samma sak som om jag vore närvarande andra gången.**

Andra översätter enklare:

Jag varnade er vid mitt andra besök, och i min frånvaro varnar jag er nu.

Bibel 2000

I förväg har jag sagt det, den andra gången jag var hos er. Och åter säger jag det i förväg, när jag nu är frånvarande.

Giertz

I already gave you a warning when I was with you the second time. I now repeat it while absent:

NIV

Saken är ändå klar. Paulus **skall inte skona er när (han) kommer igen**. Eller som Giertz översätter; han skall inte lägga fingrarna emellan. Det är viktigt att komma ihåg att Paulus inte strider i egen sak utan för korintiernas bästa. Paulus fruktar att korintierna förs vilse och att de går bort från Kristus, 11:3f. Det är korintiernas andliga hälsa som står på spel, ja, hela församlingens väl. Därför försöker Paulus på alla sätt komma vädja till dem, med mildhet men nu också med stränghet, 7:8f.

Paulus har tidigare visat sig mild och någon skulle kunna tänka att han också vid ett tredje besök kommer att ”vända andra kinden till” men så kommer det inte att bli eftersom korintierna genom sin kritik av Paulus tjänst provocerar fram ”kraften”. Paulus har tidigare gång efter annan talat om hur också svagheter, motgångar och misslyckanden är ”i Kristus”,

³⁵ Paulus pekar ut dessa människor i 6:14–7:1 där han skriver om hur omöjligt det är att förena ljus och mörker, se min tidigare kommentar. Redan i 1 Kor 10 hade Paulus undervisat om vikten av att i sitt hjärta hålla sig borta från avgudadyrkan, frosseri och otukt.

men kom ihåg att i dessa svagheter uppträder *också* Guds kraft. Och det är den korintierna själva nu efterfrågar. De vill ha **ett bevis på att Kristus talar genom mig**. Och det kommer de att få, men inte som de har förväntat sig. Paulus ända vapen är evangeliet, men evangeliet förkunnas också, som vi såg i 6:6, med ”sanningens ord och Guds kraft, med rättfärdighetens vapen i både höger och vänster hand”. De kommer att få höra Kristus bestraffa dem och **Han är inte svag**. Det var genom förkunnelsen, ”en bevisning i Ande och kraft” som korintierna hade kommit till tro, se 12:11-13. Det var den Uppståndne Kristus som verkat ibland dem och det är i och genom den Uppståndens kraft vi lever inför Gud. **Han korsfästes visserligen på grund av svaghet men lever genom Guds kraft. Så är vi också svaga i honom, men ni skall få leva tillsammans med honom i Guds kraft som ni skall få känna.**

I Kristus hör svaghet och kraft ihop. Svagheten har att göra med livet i den här världen. Men kraften hör samman med livet i den tillkommande världen. Genom evangeliet och Anden har vi del av den himmelska världen redan här i tiden. Vi lever av Honom och detta är det paradigm, det Kristusmönster som gäller för oss. Johansson formulerar sig som så:

Korsets svaghet och uppståndelsens kraft är inte bara två på varandra följande händelser i tiden utan hänger samman som två aspekter av samma verklighet.

Motståndarna såg inte och inte heller de korintier de lyckats vilseleda att svaghet och styrka hör samman. När de utelämnar svagheten presenterar de ”en annan Jesus”, 11:4. Paulus levde med både svagheter och styrkor. Han levde i Kristusmönstret. Han levde förenad med Kristus i svaghet och styrka. Men hur är det med korintierna?

13:5-9 Pröva er själva

13:5 Pröva er själva om ni lever i tron, pröva er själva! Eller vet ni inte med er att Jesus Kristus är i er? Gör ni inte det, består ni inte provet. 6 Men jag hoppas att ni skall förstå att vi för vår del består provet. 7 Vi ber till Gud att ni inte skall göra något orätt, inte för att vi skall visa oss bestå provet, utan för att ni skall göra det som är gott. Sedan kan det gärna se ut som om vi inte höll provet. 8 Ty inte mot sanningen förmår vi något, utan för sanningen. 9 Vi är glada, när vi är svaga och ni är starka. Och vad vi ber om är just detta, att ni skall nå fram till allt större mognad.

Flera korintier i allmänhet och de falska apostlarna i synnerhet har försökt marginalisera Paulus. De har ifrågasatt hans relation till Gud, anklagat honom för feighet och undervärderat hans kallelse. Men i avslutningen av detta brev är det korintiernas som sitter på de anlagades bänk, 13:1b. Nu är det deras egen andlighet det handlar om. **Pröva er själva om ni lever i tron!** Om ni lever i tron, det vill säga i evangeliet, betyder här om ni lever i lydnaden, se 10:5f. Tron tar sig uttryck i lydnaden och det är lydnaden som själva tecknet på att evangeliet har verkat, jämför Rom 1:5, 6:16, 11:30, 15:18, 16:19, 26.

Det vara så att de lever i tron, men inte förstår att det är så. I 1 Kor 3:16 frågar Paulus om de vet att de utgör ett Guds tempel? Här frågar han **vet ni inte med er att ...** När Paulus frågar om **Jesus Kristus är i er** förstår vi att tron sammanfaller med verkligheten. Det märks genom trons lydnad att Herren Jesus är närvarande och korintierna behöver veta det. Det är något för korintierna själva att reflektera över och svara på. Paulus säger **att vi för vår del består provet** eftersom han och hans medarbetare lever under Kristi herravälde. Även om huvudsyftet med v 6 inte är att korintierna ska erkänna att Paulus vill han att de ska förstå att han och medarbetarna håller provet. Om korintierna kan erkänna det har de också gett Paulus rätt för övrigt. Men om Paulus inte anses bestå provet så gör inte heller korintierna det.

Underkänner de Paulus sanna apostlaskap underkänner de sig själva. Församlingen står då inte längre på apostolisk grund. Det är viktigt att korinterna erkänner Paulus eftersom de är hans rekommendationsbrev.

Paulus ber att de **inte skall göra något orätt** utan istället **göra det som är gott**. I ljuset av Paulus tänkande och handlande är det klart att göra gott är synonymt med att göra Guds vilja. Här gäller det att som västerlänning inte gå fel. Det handlar inte om att vi ska vara duktiga utan om att vi lever under Kristi herravälde. Vi har nått målet, grekiska *telos*, se 1 Kor 2:6, vi har fått plats i den fullkomliga och fått del av hans fullkomlighet. Då ska vi inte göra sådant som är orätt. Vi ska, sådana vi är i vår svaghet, uthålligt leva med Honom. Då är vi starka. Vi ska hålla Kristus som Herren och låta Honom verka i och genom våra liv. Då gör vi det som är gott. Så menade Paulus när han fem år tidigare skrev till thessalonikerna, 1 Thess 5:15, 21 och sex månader senare skrev till romarna, Rom 12:2. Hur är det nu med korintierna? Vill de finna sig Kristi närvaro? Förstår de att de ska undvika avgudarna, frosseriet och otukten?

Problemet är att korintierna vilseförts att använda en annan måttstock än evangeliets. De har använt sig av världslig visdom, förlitat sig på de falska apostlarnas vältalighet, syner och uppenbarelser. Så tog de denna falska måttstock och tillämpade den på Paulus och på sig själva. Det kan med andra ord vara så att vi är ”i Kristus”, men betar oss som om vi inte vore det. Men detta är en väg som leder oss vilse. Det är inte rätt väg **ty inte mot sanningen förmår vi något ...**

Sanningen är här evangeliets sanning och det är endast för sanningen vi **kan nå fram till allt större mognad**. Bibel 2000 översätter inte de grekiska orden *ten hymon katartisin* med ”allt större mognad” utan ”bli alltmer felfria.” Återigen måste vi avfärda de västerländska tankar som säger att vi ska vara duktiga. Vi *är* i Kristus och *har redan* nått vårt mål. Det handlar här om ett ”återställande”. Grundbetydelsen är ”sammanpassning”, ett återställande av det ursprungliga. Ordet kan användas om ett ben som har kommit ur led och behöver justeras för att fungera, något fel behöver rättas till. Sammanhanget här är att korintierna behöver föras tillbaka. De behöver tänka om och anpassa sig till sanningen.

Om det sker att korintierna förstår vilka de är och vem som är Herren kan Paulus fortsätta att vara svag. Då behöver han inte komma med riset eller käppen som han var tvungen att nämna om redan i 1 Kor 4:21. Paulus och medarbetarna **är glada** och fortsätter gärna att vara svaga, om **ni är starka**, det vill säga lydiga, uthålliga och starka i tron.

13:10 Brevets syfte

13:10 Därför skriver jag detta när jag är borta från er, för att jag inte när jag är hos er skall behöva gå strängt fram i kraft av den fullmakt Herren har gett mig för att bygga upp, inte för att riva ner.

I början av brevets tillägg, kap 10-13, skriver Paulus att han har fått makt för att bygga upp, inte för att bryta ner, 10:8, och här upprepar han syftet med brevet. Det kan vara angeläget för oss att påminna oss om att 2 Kor i sin helhet, också kapitel 10-13, främst är praktiskt och pastoralt. Syftet med brevet är inte att Paulus ska rättfärdiga sig själv, utan att korintierna låter sig upprättas och förmanas, se 10:1, och 13:11. Paulus ”bygger församling” och vill att korintierna ska komma rätt och växa till i tron på Herren Jesus Kristus för att Gud ska bli förhärligad och hans rike fortsatt spridas.

I detta brevs avslutande versar finns ingenting om de falska apostlarna och inget själv rättfärdigande. Paulus längtan är att **inte ... behöva gå strängt fram** utan i stället få **bygga upp**.

13:11-13 Brevets avslutning

13:11 Till slut, bröder, var glada, låt er upprättas och förmanas, var eniga och håll fred. Då skall kärlekens och fridens Gud vara med er. 12 Hälsa varandra med en helig kyss. Alla de heliga hälsar till er. 13 Vår Herre Jesu Kristi nåd, Guds kärlek och den helige Andes gemenskap vare med er alla.

Paulus avslutar sitt brev som brukligt är med en hälsning. Men denna hälsning är kortare än andra. Det verkar som att Paulus och korintierna känner varandra så väl att det inte behövs några längre ordflöden. De vet ganska väl var de har varandra. De längsta hälsningsorden finns i Romarbrevet och Kolosserbrevet som är församlingar till vilka Paulus inte hade samma starka personliga relation. Då var det viktigt att räkna upp namnen på dem han hälsade till och att inte glömma någon. Här kan han nöja sig med orden ”bröder”, ”varandra” och ”alla heliga.”

Samtidigt är hälsningen mer teologiskt laddad än de övriga. Först lägger vi märke till ordet **bröder** (och systrar). Det är ett familjärt ord som pekar på syskonskap. Sedan följer en trefaldig önskan om välgång. Paulus önskar dem glädje, upprättelse och frid. Kanske är ordningsföljden viktig. Det handlar om glädjen att varje dag och stund få leva i och med Kristus. Detta är grunden för upprättelsen. Det är igenom att leva med honom som saker och ting läggs tillräta. Och det är slutligen det som ger korintierna både enhet och fred. **Var glada, låt er upprättas och håll fred.**

Hälsa varandra med en helig kyss, eftersom det är ett urkristet sätt att hälsa varandra på, se också 1 Thess 5:26, 1 Kor 16:20 och Rom 16:16. Kyssen uttrycker inte bara vänskap och tillgivenhet utan också försoning, samhörighet och respekt. Kyssen gavs oftast på pannan, kinden eller handen. Av 1 Kor 16:20 förstår vi att kyssen kan ha fungerat som en liturgisk fridshälsning eftersom det arameiska böneropet *Marana tha* som betyder ”Vår Herre kom” användes just vid nattvardsfirandet. **Alla de heliga hälsar er**. De heliga är det uttryck Paulus använder om gemenskapen ”i Kristus” redan i 1:1. Det är denna gemenskap Paulus är så mån om. Den är Guds tempel, platsen där Han själv bor och uppenbarar sig. Den är Kristi kropp genom vilken han verkar. Ingen får förstöra denna heliga gemenskap.

Så avslutas brevet med den Treeniges välsignelse. Den uttalas i tre led. Först förmedlas **vår Herre Jesu Kristi nåd**. Sedan **Guds kärlek** och slutligen **den Helige Andes gemenskap**. Johansson kommenterar särskilt den Helige Andes gemenskap, på grekiska *e koinonia tou agiou pneumatos*. Det är ur språklig synpunkt inte självklart vilken gemenskap som avses. Den grekiska texten består av tre genitiver

- nåd från ...
- kärlek från ...
- gemenskap från ...

De två först genitiverna är subjektiva. De ska förstås just som vi förstår dem, men den tredje kan vara en subjektiv genitiv, en objektiv genitiv, eller kvalitativ genitiv. I det första fallet

kommer gemenskapen från Anden. I det andra fallet är Anden gemenskapens mål, det vill säga gemenskap i Anden och i det tredje fallet är gemenskapen i sig andlig, en andlig gemenskap. Bibel 2000 har valt att förstå orden som vore de en subjektiv genitiv, medan Giertz översätter den som vore den en objektiv genitiv. Han skriver gemenskapen med den Helige Ande. FB, som vi använt i denna kommentar, har som många andra översättningar valt en tvetydig översättning. Orden **den Helige Andes gemenskap** kan förstås på olika sätt.

Själv vill jag gärna lyfta ordet *koinonia* som används till exempel i Apg 2:42 och där översätts med gemenskapen, i 1917 med brödragemenskapen, eftersom det syftar på en mycket konkret verklighet. Det är ett ord som i 2 Kor 8:4 användes om ”hjälpen åt de heliga”. Genom insamlingen blev korintierna och församlingen i Jerusalem ”delaktiga” i varandra. I Gal 2:9 räcker att apostlarna räckte Paulus handen som ett tecken på gemenskap. De fördelade arbetet, så också i Fil 1:5. Ordet *koinonia* kan förstås som delaktighet.

Vi kan med andra ord använda ordet *koinonia* om de heligas gemenskap. Det betyder då att vi delar liv med varandra – i den Helige Ande. Denna gemenskap som vi också idag vill leva i kommer från Anden, är i Anden och är därför andlig och kommer till uttryck i ömsesidig kärlek och praktiskt arbete.

Denna avslutande hälsning förmedlad av Paulus till korinterna är unik. Det är första gången i Nya Testamentet välsignelsen ljuder från den Treenige Guden. Treenigheten har tidigare varit självklar eller antydd i Gal 4:4-6, 1 Kor 12:4-6 och senare i Rom 5:1-11, Ef 1:13f, 2:18, 3:14-17 och 4:4-6. Eftersom den tredelade hälsningen inte använts tidigare är det troligt att just detta är det tillfälle den uppstod. Paulus önskar korintierna allt på en och samma gång.

Paulus befinner sig fortfarande i Makedonien. Men snart, mycket snart, färdas han därifrån till Grekland och Korint där han vistades i tre månader enligt Apg 20:2. Det var under tiden i Korint han skrev Romarbrevet, Rom 15:26. Det brev vi nu ska ta oss an.

C. Appendix

1. Paulus liv – en kronologisk översikt

År		
1 (?)	född i Tarsus	Apg 22:3
	utbildad i Jerusalem	Apg 22:3, 26:45
	rabbin, ivrig fariséé	Apg 23:6, Fil 3:5
	förföljare av Kyrkan	Apg 9, 22, 26
31	omvänd på väg till Damaskus,	Apg 9, 22, 26
32	besök i Arabien	Gal 1:17
34	Första besöket i Jerusalem (efter omvändelsen)	Apg 9:26ff, Gal 34
	tillbaka till Tarsus	Apg 9:30
35-44	mission i Syrien och Kilikien	Gal 1:21ff
39	kallad som lärare och profet till Antiokia i Syrien	Apg 11:25, 26
44	till Jerusalem med ”hungersnödsbidrag”, enligt	Apg 11:29, 12:25
45-46	FÖRSTA MISSIONSRESAN	Apg 13:1 - 14:28
48	skriver Galaterbrevet från Antiokia/Jerusalem	
49	Apostlamöte i Jerusalem	Apg 15, Gal 2:1ff
49-52	ANDRA MISSIONSRESAN	Apg 15:36-18:22
50-51	stannar 18 månader i Korint	
50	skriver 1 Tess från Korint	Apg 18:11
51	skriver 2 Tess från Korint	Apg 18:18
53	ett år i hemförsamlingen, Antiokia i Syrien	Apg 18:22-23
53-57	TREDJE MISSIONSRESAN	Apg 18:23-21:14
54-56	stannar tre år i Efesus	
54	skriver 1 Kor från Efesus	Apg 19:10
55	skriver 2 Kor från Grekland	Apg 20:3
56	skriver Rom från Korint	Apg 20:3
57	till Jerusalem med kollekten	Apg 21:15ff
57	ställer till tumult i templet	Apg 21:27ff
58-59	två år som fånge i Caesarea	Apg 23:31-33
	Skriver under tiden de s.k. fångenskapsbreven, Ef, Fil, Kol samt brevet till Filemon	
60	RESAN TILL ROM	Apg 27:1-28:28
60-61	Husarrest i Rom	Apg 28:16, 30
	Här slutar Apg och vi hänvisas till de s.k. pastoralbreven, 1 och 2 Tim samt brevet till Titus. I dessa antyds att Paulus gör ytterligare några resor.	
62-64?	Spanien: Rom 15:24, Kreta, Tit 1:5, Makedonien, 1 Tim 1:3, Mindre Asien: 2 Tim 4:13 och Korint: 2 Tim 4:20.	
63	skriver 1 Tim	
64	skriver brevet till Titus	
64	skriver 2 Tim	
64-67?	fångenskap i Rom död i Rom, martyr troligen avrättad genom halshuggning.	

2. Inspelningar

Del 1	Inledning, Apg 19:21-40
Del 2	Inledning, 2 Kor
Del 3	1:1-7
Del 4	1:8-16
Del 5	1:17-2:8
Del 6	2:9-14
Del 7	2:14-3:6
Del 8	3:7-15
Del 9	3:15-4:6
Del 10	4:7-18
Del 11	5:1-13
Del 12	Vad menas med försoningen?
Del 13	Hur går försoningen till?
Del 14	5:14-19
Del 15	5:20-6:10
Del 16	6:10-17
Del 17	7:1-13a
Del 18	7:13b-8:8
Del 19	8:8-15
Del 20	8:15-9:6
Del 21	9:6-15
Del 22	10:1-2
Del 23	10:3-5a
Del 24	10:5b-8
Del 25	10:9-18
Del 26	11:1-11
Del 27	11:12-23a
Del 28	11:23b-33
Del 29	12:1-7
Del 30	12:8-12:15
Del 31	12:16-13:4
Del 32	13:5-13

3. 2 Kor ordnat efter den Svenska Evangeliboken

Kyrkodag	I årg	II årg	III årg
4 advent			1:17-22
Trettondag jul		4:3-6	
3 ef Trettondagen			1:3-7
4 ef Trettondagen	1:8-11		
Askonsdagen			7:8-13
Fastlagssöndagen			5:14-21
2 i Fastan	6:1-10		
Midfastsöndagen	9:8-10		
4 i Påsktiden		4:16-18	
Kristi Förklaring		3:9-18	
12 ef Trefaldighet	3:4-8		
16 ef Trefaldighet	4:7-14		
21 ef Trefaldighet			8:9-15
Sönd f Domssönd		13:5-9	

4. Litteratur

Bibelutgåvor

- Bibel 2000, *Stora studiebibeln med svensk NIV kommentar*, EU: CorVita 2007.
- Bibeln, *Den svenska folkbibeln 98*, Malmö: Stiftelsen Svenska Folkbibeln 1998.
- Fjellstedt, Peter. *Biblia, Det är All den heliga skrift, med förklaringar, tredje bandet*, Stockholm, Beijers Bokförlagsaktiebolag 1910.
- Giertz, Bo. *Förklaringar till Nya Testamentet – Johannes-Korintierbrevet*, Uddevalla: Verbum-Pro Caritate 1985.
- Hedegård, David. *Nya Testamentet på vår tids språk, del 2, Apostlagärningarna, breven, Uppenbarelseboken*, Stockholm: EFS 1965.
- Sprachlicher Schlüssel zum Griechischen Neuen Testament*, Göttingen, Tyskland: Brunnen-Verlag GmbH, Giessen-Basel 1970.

Kommentarer

- Carson, D.A. *New Testament Commentary Survey*, 6th ed. USA: BakerAcademic 2007
- Danker, Frederick W. *II Corinthians*, ingår i Augsburg Commentary on the New Testament, USA: Augsburg Publishing House, Minneapolis, Minnesota 1989.
- De apostoliska fäderna i svensk översättning*, Stockholm: Pro Fide et Christianismo 1967.
- Ellis, Peter F. *Seven Pauline letters*, USA: The Liturgical Press, Collegeville, Minnesota 1982.
- Furnish, Victor Paul. *II Corinthians – a new translation with introduction and commentary*, nr 32A i serien The Anchor Bible, USA: Yale University Press, New Haven & London 2005.
- Giertz, Bo. *Förklaringar till Nya Testamentet, del 2, Johannes-Korintierbrevet*, Uddevalla. Pro Caritate/Verbum 1985.
- Holmberg, Bengt. *Paul and Power: The Structure of Authority in the Primitive Church as Reflected in the Pauline Epistles*, Philadelphia, USA: Fortress 1978.
- Johansson, Hans. *Andra Korintierbrevet, 1-7*, ingår i KNT, Uddevalla: EFS 1990.
- Johansson, Hans. *Andra Korintierbrevet, 8-13*, ingår i KNT, Kristianstad: EFS 2003.
- Levine, Amy-Jill och Zvi Brettler, Marc. *The Jewish Annotated New Testament*, USA: Oxford University Press 2011.
- Odeberg, Hugo. *Pauli brev till korintierna*, ingår som nr VII i serien Tolkning av Nya Testamentet, Stockholm: Verbum 1974.
- Roos, Magnus Fredrik. *Pauli andra bref till korintierna*, Stockholm: F.&G. Beijers bokförlagsaktiebolag 1895.
- Schlatter, A. *Nya Testamentet – utlagdt och förklaradt, band III*, Uppsala: A. Sundquists bokförlag 1909.
- Stegman, Thomas D. *Second Corinthians*, ingår i Catholic Commentary on Sacred Scripture, USA: Baker Academic 2009.
- Tasker, R.V.G. *2 Corinthians – an introduction and Commentary*, ingår i serien Tyndale New Testament Commentaries, England: Tyndale Press 1969.

Övrigt

- Dunn, D.G. James. *The Theology of Paul the Apostle*, USA: Eerdmans 2006.
- Hirsch, Alan – Catchim, Tim. *The Permanent Revolution – Apostolic Imagination and Practice for the 21st Century Church*, USA. A Leadership Network Publication.